

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MATEO

Lista nāsa nquiji tatā Jesucristo

(Lc. 3.23-38)

- 1** ¹Yáhá cúu lista nāsa nī nquiji tatā Jesucristo. De maá yā cúu tatā rey David, de David nī nquiji nūū tatā Abraham.
- ²Abraham nī ncuu dē tatā Isaac, de Isaac nī ncuu dē tatā Jacob, de Jacob nī ncuu dē tatā Judá jín ndá ñanī dē.
- ³De Judá nī ncuu dē tatā Fares jín Zara, de naná ndúū dē nī ncuu Tamar. De Fares nī ncuu dē tatā Esrom, de Esrom nī ncuu dē tatā Aram.
- ⁴De Aram nī ncuu dē tatā Aminadab, de Aminadab nī ncuu dē tatā Naasón, de Naasón nī ncuu dē tatā Salmón.
- ⁵De Salmón nī ncuu dē tatā Booz, de naná dē nī ncuu Rahab. De Booz nī ncuu dē tatā Obed, de naná dē nī ncuu Rut. De Obed nī ncuu dē tatā Isaí.
- ⁶De Isaí nī ncuu dē tatā David, tēe nī ncuu rey. De rey David nī ncuu dē tatā Salomón, de naná dē, xihna cā nī ncuu ña ñasíhí Urías.
- ⁷De Salomón nī ncuu dē tatā Roboam, de Roboam nī ncuu dē tatā Abías, de Abías nī ncuu dē tatā Asa.
- ⁸De Asa nī ncuu dē tatā Josafat, de Josafat nī ncuu dē tatā Joram, de Joram nī ncuu dē tatā Uzías.
- ⁹De Uzías nī ncuu dē tatā Jotam, de Jotam nī ncuu dē tatā Acáz, de Acáz nī ncuu dē tatā Ezequías.
- ¹⁰De Ezequías nī ncuu dē tatā Manasés, de Manasés nī ncuu dē tatā Amón, de Amón nī ncuu dē tatā Josías.
- ¹¹De Josías nī ncuu dē tatā Jeconías jín ndá ñanī dē, maá tiempo jā cuáhān ndá nchivī Israel preso jondē nación Babilonia.
- ¹²De tá nī iyo ndá ji núcuán, de Jeconías nī ncuu dē tatā Salatiel. De Salatiel nī ncuu dē tatā Zorobabel.
- ¹³De Zorobabel nī ncuu dē tatā Abiud, de Abiud nī ncuu dē tatā Eliaquim, de Eliaquim nī ncuu dē tatā Azor.
- ¹⁴De Azor nī ncuu dē tatā Sadoc, de Sadoc nī ncuu dē tatā Aquim, de Aquim nī ncuu dē tatā Eliud.

¹⁵De Eliud nī ncuu dē tatá Eleazar, de Eleazar nī ncuu dē tatá Matán, de Matán nī ncuu dē tatá Jacob.

¹⁶De Jacob nī ncuu dē tatá José, tēe nī ncuu yíí María. De María nī ncuu ña naná Jesús, Yāa nání Cristo.

¹⁷De jondē Abraham de jondē David de nī ncuu ūxī cūmī tatā. De jondē David de jondē tá cuāhān ndá nchivī Israel preso nación Babilonia de nī ncuu tucu ūxī cūmī tatā. De jondē tá nī jēhēn ndá ji preso de jondē nī ncacu Cristo, suni nī ncuu ūxī cūmī cā tatā.

Jā ní ncacu Jesucristo

(Lc. 2.1-7)

¹⁸De jā ní ncacu Jesucristo de súcuán nī ncuu: Naná yā María, ja nī ncundaā jā cundeē ña jíín José. De jondē tá ncháha ca cundeē ña jíín dē, de nī jicūhun sēhe ña nī nsāhá Espíritu Santo.

¹⁹De José, tēe jā cundeē ña jíín, chi tēe ndāā cúu dē. De nduú cúnī dē cuāha dē tūhun canoō ña, chi sa cúnī dē jā ná jécuiñī yuhū-ni jā má cúndeē dē jíín ña.

²⁰De juni súcuán nácani inī dē, de nī stéhēn jāni nūū dē jā ní nquenda-ni iin ángel maá Jētohō ō Yāa Dios nūū dē, de nī ncāhān yā jíín dē: José, sēhe tatā David, mā cúyūhú nú cueca nú ñasíhí nú María, chi sēhe ña jā cacu, vāji ji jondē nūū maá Espíritu Santo.

²¹De cacu iin sēhe yíí ña. De scúnaní nú ji Jesús, chi maá ji cúu Yāa jā scácu ndá nchivī nūū cuáchi ji, ncachī ángel.

²²Súcuán nī ncuu ndācá tiñu yáhá, tácu quee ndāā tūhun Jētohō ō Yāa Dios jā ní ncāhān tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán. De súcuán nī ncāhān dē:

²³Coo iin ñahan lúlí, de nīhīn sēhe ji,
de scácu ji iin sēhe yíí,
de cunaní sūchí ñúcuán Emanuel.

Cáchī tutū. De síví yáhá cáchi: Yāa Dios ndēē yā jíín ó.

²⁴De nī ndoto José, de nī nsāhá dē tá nī ncachī ángel Jētohō ō Yāa Dios nūū dē. De nī jeca dē María nī ncuu ña ñasíhí dē.

²⁵De nduú ní nquixīn dē jíín ña, chi jondē nī scácu ña sēhe yíí xíhna ñúhún ña. De nī scúnaní dē ji Jesús.

Jā ní nquenda ndá tēe mago nūū yā

2 ¹De tá nī ncacu Jesús inī ñuū Belén ndáñúū Judea, de tiempo ñúcuán tátúnī rey Herodes. Ñúcuán de jacū tēe ndíchí jā scuáha sīquī tiūūn, nī nquiji jícá ndá dē ichi nūū quénda ncandiī, de nī nquenda dē ciudad Jerusalén.

²De nī jīcā tūhún ndá dē nchivī: ¿Ní cúu nūū íyó sūchí jā ní ncacu jā cuu rey nchivī hebreo? Chi ichi nūū quenda ncandiī nī jinī ndá sá iin tiūūn cāhnú jā cúu seña jā ní ncacu ji. De vāji ndá sá jā chiñúhún sá ji, ncachī dē.

³De rey Herodes, tá nī jini dē tūhun ñúcuán, de nī ncunēhén inī dē, jondē jíin ndācá nchivī Jerusalén.

⁴De nī nastútú dē ndācá sūtū cúñáhnú jíin ndācá tē stéhēn ley janahán nūū nchivī. De nī jīcā tūhún dē ndá tē ñúcuán ní cúu nūū cacu Cristo, cáchī tutū.

⁵De nī ncachī ndá dē nūū rey: Inī ñuū Belén ndáñúū Judea. Chi súcuán cáchī nūū tūtū jā ní ntee tē nī nacani tūhun yā jondē janahán:

⁶Ndá ndóhó nchivī ñuū Belén ndáñúū Judá,
cúñáhnú cā ñuū nū nsūú cā ndá cā ñuū jā cúñáhnú inī Judá.
Chi suu inī ñuū nū quee iin Yāā jā tatúnī,
de coto yā nchivī maá nī Israel, ncachī Yāā Dios.

Cáchī tutū.

⁷Ñúcuán de Herodes nī ncana yuhū dē ndá tē ndíchí jā nání mago. De nī jīcā tūhún vāha dē nā quivī cúu jā ní nquenda tiūūn ñúcuán.

⁸De nī ntají dē ndá tē ñúcuán jā quíhīn dē ñuū Belén. De nī ncāhān dē: Cuáhán ndá ní de cātūhún vāha ní ní cúu nūū íyó sūchí lúlí. De tá nī nanihīn ndá ní ji, de quiji ní cachī tūhun ní nūū sá, tácuā suni quíchiñúhún maá sá ji, ncachī rey.

⁹De tá nī jini ndá dē tūhun jā ní ncāhān rey, de cuāhān ndá dē. De maá tiūūn cāhnú jā ní jinī dē ichi nūū quenda ncandiī, nī jēcōsō nūū cuāhān nūū ndá dē jondē nī nquenda nūū íyó sūchí lúlí, de ñúcuán nī jencuiñī.

¹⁰De tá nī jinī ndá dē jā ní jencuiñī tiūūn, de nī ncusiī ndasí inī dē.

¹¹De nī jīnū ndá dē nī nquivī dē inī vehe, de nī jinī dē nūū sūchí lúlí jíin naná ji María. De nī jēcuiñī jítí ndá dē nūū ji, de nī nchiñúhún dē ji. De nī nacune ndá dē jātūn dē, de nī nsōcō dē oro jíin incienso jíin sūja ūguā nūū ji.

¹²Ñúcuán de nī stéhēn jāni nūū ndá dē, de nī ncachī nūū dē jā má quínohōn dē nūū Herodes. De incā ichi cuānohōn dē ñuū dē.

Jā ní jinu José cuāhān ndá dē Egipto

¹³De tá cuānohōn ndá tē mago, de nī stéhēn jāni nūū José jā iin ángel maá Jētohō ō Yāā Dios nī ncāhān yā jíin dē: Nacōo de cunu nú quíhīn nū jíin sūchí lúlí jíin naná ji jondē nación Egipto. De ñúcuán cundeē nū jondē cachī tūhun nī nūū nū. Chi Herodes ja ñatin nanducú dē sūchí lúlí jiñā jā cahnī dē ji, ncachī yā.

¹⁴De nī ndoto José. De cuāhān dē jíin sūchí lúlí jíin naná ji, de nī jica ñuú ndá dē cuāhān dē Egipto.

15De ñúcuán nī ndeē dē jondē nī jīhī Herodes. De súcuán nī ncuu tácu quee ndaā tūhun Jētohō ō Yāā Dios jā ní ncāhān tēe nī nacani tūhun yā janahán: Jondē nación Egipto nī ncana nī Sēhe nī vāji ji, ncachī Yāā Dios, cáchī tutū.

Jā ní ntatúnī Herodes jā ná cúū ndá tēe ñiquín

16Ñúcuán de nī jini Herodes jā súcuán nī stáhvī ndá tēe mago dē, de nī nquiti ndasí inī dē. De nī ntají dē ndá soldado cuāhān, de nī jahnī ndācā tēe ñiquín jā úu cuīyā jín jā lūlí cā jā íyó inī ñuū Belén jín ndācā ñuū ñatin. Chi ja nī jicā tūhún vāha dē ndá tēe mago nāsaa tiempo nī ncuu jā ní ncacu Jesús.

17De súcuán nī nquee ndaā tūhun jā ní ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, chi nī ncāhān dē:

18Inī región Ramá nī jini nī

jā jácu de jácu cóhó.

Chi ndá ñahan cúu tatā Raquel, jácu ña jēhē sēhe ña,

de nduú cúnī ndusiī inī ndá ña, chi nī jīhī ndá ji.

Cáchī tutū.

19Ñúcuán de nī jīhī Herodes. De nī stéhēn jāni nū José jā iin ángel Jētohō ō Yāā Dios nī ncāhān yā jín dē jondē nū ndeē dē Egipto:

20Nacōo de quīnohōn nū nación nū Israel jín sūchí lúli jín naná ji. Chi ja nī jīhī ndá tēe jā ndúcú cahnī sūchí lúli jīñā nīcu, ncachī ángel.

21Ñúcuán de nī nacōo dē, de cuānohōn dē Israel jín sūchí lúli jín naná ji.

22De nī nīhīn dē tūhun jā Arquelao nī nūcuīñī dē nū ndīyi tatá dē Herodes, de maá dē tátúnī inī región Judea. De yúhú dē jā quīnohōn dē ñúcuán. De nī stéhēn jāni nū dē jā ná quīhīn dē región Galilea, de cuāhān dē.

23De nī nquenda ndá dē ñúcuán, de nī ndeē dē ñuū nání Nazaret. Súcuán nī ncuu tácu quee ndaā tūhun jā ní ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán. Chi nī ncachī dē jā cāhān nchivī jā tēe ñuū Nazaret cúu Jesús.

Tūhun Juan tēe scuénduté

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

3¹De nī jica tiempo, de nī nquenda Juan tēe scuénduté jondē nū ñuhun tíhá ndáñuū Judea, de suha nācani dē tūhun:

²Nacani inī ndá nú jā sndóo nú cuāchi nú, chi ja nī ncuñatin maá Yāā ndée andiví jā tátúnī yā nū nū, ncachī dē.

³De Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, suha nī ntee dē tūhun Juan nū tutū:

Coo iin tēe jā cana jee jondē nūū ñuhun tíhá:
 Sāhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.
 De sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachī dē.

Ncachī Isaías.

⁴De sahma ñúhún Juan cúu ixi camello, de núhnī iin cinturón ñii chījin dē.
 De jā tēcū dē cúu tica langosta jíin ndūxi yōcō.

⁵De nchivī ciudad Jerusalén jíin ndācá nchivī región Judea jíin nchivī ndēē
 ñatin yuhú yūte Jordán, nī nquenda ndá ji nūū dē.

⁶De nī nacani ndāā ndá ji cuāchi ji nūū Yāā Dios, de nī scuénduté dē ji inī
 yūte Jordán.

⁷De tá nī jinī dē jā vāji cuāhā tēe grupo fariseo jíin tēe grupo saduceo nūū
 scuénduté dē, de nī ncāhān dē: Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēēn nū tá cúu
 cōō. ¿A jáni inī ndá nú jā cuu cunu nú cācu nú nūū castigo xēēn jā quiji?

⁸Túsaá de sāhá ndá nú tiñu vāha, de súcuán stéhēn nū jā ní nacani ndija
 inī nū jā sndóo nú cuāchi nú.

⁹De mā cānī inī ndá nú cāhān nū jā cuu cācu nú sīquī jā cúu nú tatā
 Abraham. Chi cāhān nī jíin ndá nú jā cuu sāhá Yāā Dios jā ndācá yūū yáhá
 nduu sēhe Abraham jā candíja vāha, de tú cúnī yā.

¹⁰De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jāā nduú jēhe jāvíxī vāha. De mitan de ja
 íyó tūha Yāā Dios jā cuāha yā castigo xēēn, tá cúu nūū íyó tūha iin cāa jā
 quehndē jondē yoho ñutun. Túsaá de sāhá yā jíin ndá nú tá cúu nūū sáhá
 yā jíin ndācá ñutun jāā nduú jēhe jāvíxī vāha, jā tēhndē de cāyū nūū ñúhūn.

¹¹De nduhū chi jíin ndute scuénduté nī ndá nú, de ñúcuán cúu jā stéhēn
 nū jā ní nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nú. De Yāā jā quiji, chi modo jā
 scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espíritu Santo cundeē inī ánō ndá
 nú, de poder yā cúu tá cúu ñuhūn. De Yāā jā quiji chi cúñáhnú ndasí cā yā
 nsūú nduhū. Chi nduú cúñáhnú cuitī nī nūū yā, nī jā cuetínú yā nduhū vísō
 iin tiñu lúlí cā jā cuiso nī nījān yā.

¹²De sāhá yā tá sáhá tēe stéchí trigo, chi sāhá sín yā nchivī vāha jíin
 nchivī nēhén, tá cúu nūū cúndoo trigo jā quée sín paja. De nastútú yā trigo
 yā ndivi inī yacā yā. Sochi paja chi teñuhūn yā nūū ñúhūn jā má ndáhvā
 cuitī, ncachī Juan.

Jā ní jenduté Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³Ñúcuán de nī nquee Jesús región Galilea, de nī nquenda yā yūte Jordán
 nūū íyó Juan, tácuā scuénduté dē yā.

¹⁴Sochi nduú cúnī Juan scuénduté dē yā, chi nī ncāhān dē jíin yā: Sa cánuú
 jā scuénduté maá ní sáán, ¿de nāsa cúu jā sa nūū sá vāji ní? ncachī dē.

¹⁵De nī ncāhān Jesús jíin dē: Nduú chi sāhá nú, chi súcuán cánuú jā squíncuu ó ndācá jā tátúnī Yāā Dios, ncachī yā. Nūcuán de nī scuénduté dē yā.

¹⁶De tá nī ncuu nī jenduté yā, de nī nquee yā ndute. De nī nune-ni nūū ndēē Yāā Dios andiví, de nī jinī yā jā cúun Espíritu Yāā Dios vāji, de cáá tá cáá iin paloma, de nī jinū xīnī yā.

¹⁷De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jíin, de cúsiī ndasí inī nī jíin, ncachī.

Jā ní jito túnī tāchī Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

4 ¹Nūcuán de nī jinū Jesús jondē nūū ñuhun tíhá nī nsāhá Espíritu Santo. Chi nūcuán coto túnī tāchī cúñáhnú yā, chi cúnī jā sāhá yā cuāchi.

²De nī iyo nditē inī yā ūū xico nduú ūū xico ñuú, sá de nī nquiji sōco nūū yā.

³De nī nquenda maá tāchī cúñáhnú jā coto túnī ji yā, de nī ncāhān jíin yā: Tú maá nú cúu Sehe Yāā Dios de cāhān nū jā ndá yūū yáhá ná ndúu stāā cajī nū, ncachī.

⁴De nī ncāhān yā jíin: Nduú chi yósō nūū tutū īī: Nsūú mátúhún-ni stāā cúu jā técu nchivī, chi suni jíin ndācá tūhun jā cāhān Yāā Dios, ncachī yā.

⁵Nūcuán de cuāhān tāchī cúñáhnú jíin yā jondē Jerusalén jā cúu ciudad īī. De nī jani ji yā xīnī torre templo.

⁶De nī ncāhān ji jíin yā: De tú Sēhe Yāā Dios cúu nú, de squíncava nú maá nú jondē nūū ñuhún, chi scácu yā ndóhó. Chi súcuán yósō nūū tutū:

Tetíñú yā ndá ángel yā jā coto ndóhó.

De canee ndá yā ndóhó,

tácua mā scáchihi nú jēhē nū nūū yúū.

Cáchī tutū, ncachī tāchī.

⁷De nī ncāhān Jesús: Nduú chi suni yósō cā nūū tutū jā má cōtó túnī nchivī Jētohō ji Yāā Dios, á scácu yā ji á nduú, ncachī yā.

⁸De tāchī cúñáhnú nī jeca tucu ji yā cuāhān ji jíin yā xīnī iin yucu súcún ndasí. De nī stéhēn ji ndācá nación níí cāhnú ñayiví nūū yā, de viī ndasí cáá ndihi.

⁹De nī ncāhān jíin yā: Ndācá yáhá taji nī nūū nū, de tú cuiñi jítí nú chiñúhún nú nduhū, ncachī.

¹⁰Nūcuán de nī ncāhān Jesús nūū tāchī: Satanás, cujiyo cuáhán, chi yósō nūū tutū jā ná chíñúhún nchivī maá Jētohō ji Yāā Dios, de nūū mátúhún-ni yā satíñú ji, ncachī yā.

¹¹Nūcuán de nī ncujiyo-ni tāchī cúñáhnú cuāhān. De nī nquenda ndá ángel Yāā Dios nī nchindeé ndá yā.

Jā ní nquijéhé Jesús nácani yā tūhun región Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

¹²De tá nī nihīn Jesús tūhun jā yíhí Juan vecāa, de cuānohōn yā región Galilea.

¹³De nduú ní ndéē yā ñuū Nazaret, chi nī jēhēn yā nī ndeē yā ñuū Capernaum. De ñuū ñúcuán cáá yuhú mar, maá región Zabulón jíin Neftalí.

¹⁴De súcuán nī ncuu tácuá quee ndaā tūhun nī ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán:

¹⁵Región Zabulón jíin Neftalí,

ichi jā cuāhān yuhú mar, lado yūte Jordán nūū quēnda ncandiī,
jíin región Galilea nūū ndéē nchivī ndá cā nación jāá nduú jíin
tūhun yā.

¹⁶Nchivī ñúcuán chi modo nūū neē ndéē jī,
de stúu yā luz yā nūū jī.

De nchivī ja ñatin naā, nihīn jī tūhun vāha ndasí,
suu tūhun jā scácu yā ánō jī.

Ncachī Isaías.

¹⁷De jondē quīvī ñúcuán nī nquijéhé Jesús nácani yā tūhun, de súcuán nī ncāhān yā: Nacani inī ndá nú jā sndóo nú cuāchi nú, chi ja nī ncuñatin Yāa ndéē andiví jā tatúnī yā nūū nū, ncachī yā.

Jā ní ncana yā cūmī tēe tíin tiacá

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸De jíca Jesús yuhú mar Galilea cuāhān yā. De nī jinī yā nūū ūū tēe, de ñanī ndúū dē. De iin dē cúu Simón jā suni nání Pedro, de incā dē cúu Andrés. De tēe tíin tiacá cúu ndúū dē, de chúhun dē ñunu dē inī mar.

¹⁹De nī ncāhān yā jíin ndúū dē: Cuniquīn nduhū ná cóhōn, de nasāhá nī ndóhó tēe jā nihīn cuāhā nchivī jā candíja nduhū, tá cúu nūū níhīn nū tiacá, ncachī yā.

²⁰Ñúcuán de nī sndóo ndúū dē-ni ñunu dē, de nī jēcuniquīn dē yā.

²¹De nī jica yā jacū cā, de nī jinī yā nūū ūū cā tēe, de suni ñanī ndúū dē. De cúu dē Jacobo jíin Juan, ndúū sēhe Zebedeo. De ndéē dē inī barco jíin tatá dē Zebedeo, náchicatún dē ñunu dē. De suni nī ncana yā ndúū dē jā cuniquīn dē yā.

²²De nī sndóo dē-ni tatá dē jíin barco, de nī jēcuniquīn dē yā cuāhān dē.

Jā ní stéhēn yā nūū cuāhā nchivī

(Lc. 6.17-19)

²³De nī jica nuu Jesús níí región Galilea, nī stéhēn yā tūhun inī ndá vehe īī jā cúu sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nāsa tátúnī Yāa Dios. De nī nasāhá vāha yā nchivī cúhū ndācá-ni cuēhē.

²⁴De nī jītē nuu tūhun yā cuāhān nī región Siria. De nūū yā nī nquisiáha ji ndācá nchivī cúhū, nchivī jā ndóho quéhén nūū cuēhē, jín jā jātū, jín jā ñúhún tāchī inī, jín jā jíhi yíhí, jín jā ní nduvehlé. De nī nasāhá vāha yā ndá ji.

²⁵De cuāhā nchivī región Galilea jín Decápolis, jín nchivī ciudad Jerusalén jín región Judea, jín ndá ñuū jā íyó incā lado yūte Jordán ichi nūū quénda ncandiī, nī jēcuniquín ndá ji yā.

Jā ní nacani yā tūhun jondē yucu

5 ¹De nī jinī Jesús nūū ndá nchivī cuāhā ñúcuán. De nī ncaa yā yucu cuāhān yā, de nī jēcundeē yā. De ndá tēe scuáha jín yā, nī nquenda dē nūū yā ñúcuán.

²De nī nquijéhe yā nī stéhēn yā ndá tūhun yáhá nūū dē:

Tūhun nācā ndetū

(Lc. 6.20-23)

³Nācā ndetū ndá nchivī jā jínī ji jāá nduú íyó vāha ánō ji sīquī cuáchi ji, chi ja nī nquīvi ji ndahá Yāā andiví jā tatúnī yā nūū ji.

⁴Nācā ndetū ndá nchivī cúcuécá inī, chi ndusiī inī ji sāhá Yāā Dios.

⁵Nācā ndetū ndá nchivī vitá inī, chi nī nquee yuhú yā jā cutahvī ji ñayiví.

⁶Nācā ndetū ndá nchivī jā tá-ni cúu jā cócon ji yíchī ji, suni súcuan cúu jā cúnī ndasí ji squíncuu ji tiñu ndāā, chi maá yā chindeé yā jā cuu squíncuu ji.

⁷Nācā ndetū ndá nchivī jā cúndáhvī inī táhán, chi suni cundáhvī inī Yāā Dios ji.

⁸Nācā ndetū ndá nchivī jā íyó ndoo inī ánō ji, chi cunī ji nūū Yāā Dios.

⁹Nācā ndetū ndá nchivī jā násāhá mānī táhán, chi cāhān Yāā Dios jā sēhe yā cúu ji.

¹⁰Nācā ndetū ndá nchivī jā jínī ūhvī incā nchivī ji sīquī jā sáhá ji tiñu ndāā, chi ja nī nquīvi ji ndahá Yāā andiví jā tatúnī yā nūū ji.

¹¹Nācā ndetū ndá nú tú cāhān nāvāha ji nūū nū jā sīquī nduhū, de sáhá nāvāha ji ndóhó, de stáyáhvī ji ndóhó, vísō nduú nā cuāchi nú.

¹²De sáhá sīī ndá nú inī nū túsaá, de sa víhí cā cusiī inī nū, chi cáhnú ndasí coo tāhvī nū jondē andiví. Chi suni súcuan nī jinī ūhvī ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jā ní nquiji xihna cā nsūú cā ndá ndóhó.

Tūhun yátá sīquī ñīī jín sīquī luz

(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35; 11.33)

¹³Ndá máá nú chi cúu nú inī ñayiví tá cúu ñīī jā yíhí nūū cūñu tácuā mā téhyū. De tú ñīī ná náā jā úhguā, ¿de nāsa nduu uhguā tucu? Nduú cā tiñu cuitī cā, chi sa cutē nchivī de cuāñū ji sīquī.

14 Ndá tiñu váha jā sáhá nú cúu tá cúu luz inī ñayiví. De cúu nú tá cúu iin ñuū jā yósō xīnī yūcú, de mā cūu coo yuhū.

15 De ni nduú scuíquīn nchivī iin lámpara de chihi ji chijin cajón, chi sa jáni ji nūū sūcún tácuā stúu nūū ndá jā ndéē inī vehe.

16 De suni sūcuán stéhēn nū luz maá nú nūū ndá nchivī, de suu cúu jā cunī ji ndá tiñu váha sáhá ndá nú, de cāhān ji jā vāha ndasí Yāā cúu Tatá nú jā ndéē yā andiví.

Jā ní stéhēn yā siquī ley Yāā Dios

17 Mā cānī inī ndá nú jā vāji nī jā snāā ni ley jā ní jēhe Yāā Dios nūū Moisés, jíin jā snāā ni ndá tūhun jā ní ncāhān ndá tēē nī nacani tūhun yā janahán. Nduú vāji nī jā snāā ni, chi sa jā stéhēn cājí nī tūhun ndíso.

18 Chi ndāā cāhān ni jíin ndá nú jā juni íyó andiví jíin ñayiví, de mā nāā cuitī ni iin punto ni iin letra nūū tutū ley yā, chi jondē quee ndāā ndihi tūhun jā cāhān.

19 Túsaá de tú iin nchivī nduú squíncuu ji iin tūhun yáhá jā ndácu ley yā, vísō iin tūhun lulí cā cúu, de tú stéhēn ji jā suni sūcuán sáhá sava cā nchivī, túsaá de cuu ji nchivī núu cā inī andiví nūū tátúnī Yāā Dios. Sochi tú iin nchivī squíncuu ji de stéhēn ji jā squíncuu nchivī, túsaá de cuñáhnú ji inī andiví nūū tátúnī Yāā Dios.

20 Chi cāhān ni jíin ndá nú, tú mā cōó ndāā cā tiñu sáhá nú nsūú cā tiñu sáhá ndá tēē stéhēn ley janahán jíin ndá tēē grupo fariseo, de mā quívi cuitī nū ndahá Yāā andiví jā tátúnī yā nūū nū.

Jā ní stéhēn yā jā má quítī inī ō

(Lc. 12.57-59)

21 Ja nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jíin nchivī janahán jā má cáhni ji ndiyi, de nā-ni nchivī tú cahni ji ndiyi, de quīhīn ji nūū justicia, cáchī.

22 Sochi nduhū chi cāhān ni jíin ndá nú, vísō vāchi jā quítī inī iin nchivī cunī ji táhān ji, de suni quīhīn ji nūū justicia. De tú iin nchivī cāhān nāvāha ji nūū táhān ji, túsaá de quīhīn ji nūū justicia cúñáhnú cā. De tú iin nchivī cāhān ji nūū táhān ji: Ndóhó tēē naā ndasí, cachī ji, túsaá de quívi ji nūū ñúhūn infierno de tú mā nacani inī ji.

23 Túsaá de tá quenda ndá nú nūū altar jíin jā sōcō nū nūū Yāā Dios, de tú nūcūhun inī nū jā ní nsáhá nú cuāchi siquī táhān nú,

24 túsaá de squéndōo nú jā sōcō nū xīin altar, de xihna cā quīhīn nū jā ndumanī nū jíin táhān nú. De sá de ndicó cóo tucu nú jā sōcō nū.

25 De tú iin nchivī quīhīn ji jíin nú nūū justicia jā cāhān ji cuāchi siquī nū, túsaá de juni cuāhān nū jíin ji ichi de sáhá ndāā maá nú jíin ji, tácuā mā

squívi ji ndóhó nū juez. Chi juez siáha dē ndóhó nū policía, de policía chihi dē ndóhó vecāa.

26De ndāā cáhān ni jín ndá nú jā má quēé cuitī nū ñúcuán chi jondē chunáá nú ndihi cuitī xūhún jā jícān ndá dē.

Jā ní stéhēn yā jā má cásíquí ndéē tāhán

27Nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān janahán jā má cásíquí ndéē tāhán nchivī.

28Sochi nduhū chi cáhān ni jín ndá nú jā tú iin tēe ndéhé dē nū iin ñahan jā ndíyo inī dē ña, ñúcuán de ja nī ncásíquí ndéē dē ñahan ñúcuán inī ánō dē.

29Túsaá de tú tīnūú lado cuáhá nú sáhá jā quívi nú cuāchi, de vāha cā tavā nū de squéne nú, tácuā mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā jā naā iin tīnūú nú nsūú cā jā coo ndihi yiqui cúñu nú de quīhīn nū infierno.

30De tú ndahá cuáhá nú sáhá jā quívi nú cuāchi, de vāha cā quehndē nū de squéne nú, tácuā mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā jā naā iin ndahá nú nsūú cā jā coo ndihi yiqui cúñu nú de quīhīn nū infierno.

Jā ní stéhēn yā jā má ndúsín táhán

(Mt. 19.3-9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

31De suni nī ncāhān jondē janahán: Tú ní iin cúnī jā sndóo ñasíhí, de ná cuáha acta nū ña jā ndusín jín ña.

32Sochi nduhū chi cáhān ni jín ndá nú, tú iin tēe sndóo dē ñasíhí dē, de tú nsūú jā ndii ña, túsaá de sáhá dē jā casíquí ndéē ña jā cundeē ña jín incā tēe. De tú iin tēe cueca dē ñahan jā ní nquendōo, suni cásíquí ndéē dē ña.

Jā ní stéhēn yā sīquī tūhun jā cáhān téyí

33De suni nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán: Tú nī ncāhān téyí nú jā squíncuu nú, jín jínúú Yāa Dios, túsaá de cánuú jā squíncuu nú jā ní ncāhān nū.

34Sochi nduhū chi cáhān ni jín ndá nú jā nī iin sīquī tiñu mā cáhān téyí nú jondē jín síví Yāa Dios. De tú cáhān téyí nú de nduú vāha jā nacunehen nú andiví, chi suu cúu nū íyó mesa nū tátúní Yāa Dios.

35De juni mā nácunehen nú ñayiví, chi suu cúu modo teyū nū yósō jēhē yā. De juni mā nácunehen nú Jerusalén, chi suu cúu ciudad maá Yāa jā cúu Rey cúñáhnú.

36De juni mā cáhān téyí nú jā ná cundeē cuāchi sīquī nū de tú nduú cáhān ndāa nū. Mā cáhān nū súcuan, chi mā cúu cuitī sáhá nú jā nī iin ixi xíní nū nducuíjín á ndutuún.

37Chi súcuan-ni cáhān nū: Cuu, cachī nū. Nduú, cachī nū. Chi tú chisó nú cā tūhun cáhān nū, de nū tāchī vāji.

Jā ní stéhēn yā jā má nácuāha ó jā ndutahvī nchivī

(Lc. 6.29-30)

³⁸Nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahán: Tú iin tēe sndáhvā dē tīnūú táhán dē, de suni súcuan ná ndáhvā tīnūú maá dē. De tú iin tēe sndáva dē nūhun táhán dē, de suni súcuan ná ndáva nūhun maá dē.

³⁹Sochi nduhū chi cáhān ni jín ndá nú: Mā nácuāha nú jā ndutahvī tēe jā sáhá nāvāha ndóhó. Chi tú ní tēe canī dē cūñu nuū lado cuáhá nú, de vāha cā suni cuāha nú incā lado canī dē, nsūú cā jā nacuāha nú jā ndutahvī dē.

⁴⁰De tú ní tēe stáyáhvi dē ndóhó de candeē dē camisa nū, de suni cuāha nú tūhun jā quīhīn dē jín jondē sōo nū.

⁴¹De tú ní tēe scáca dē ndóhó jā cuiso nú ndatínú dē iin kilómetro, de caca nú ūu kilómetro jín dē.

⁴²De nā-ni nchivī tú jícān ji ndatínú nú, de cuāha nú nūu ji. De nchivī jícān nūu ndatínú nú, de mā sásáhán nú jā cuāha nú nūu ji.

Tūhun jā cundáhvī inī ō nchivī jā jínī ūhvī yóhó

(Lc. 6.27-28, 32-36)

⁴³De suni nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jondē janahán: Cundáhvī inī nū nchivī jā íyó mānī jín nú, de quītī inī nū nūu nchivī jā jínī ūhvī ndóhó.

⁴⁴Sochi nduhū chi cáhān ni jín ndá nú: Cundáhvī inī nū nchivī jā jínī ūhvī ndóhó. De cācān táhvī nū jā váha cuu nchivī jā cáhān nāvāha sīquī nū. De sáhá vāha nú jín nchivī jā quītī inī jínī ndóhó. De cācān táhvī nū jēhē nchivī jā cáhān nēhén nūu nū de sáhá xēen ji ndóhó.

⁴⁵De súcuan stéhēn nū jā cúu nú sēhe maá Tatá nú, Yāā ndēē andiví, chi maá yā jēhe ncandī jā cutūu nūu nchivī nēhén jín nūu nchivī vāha. De jēhe yā sāvī nūu nchivī sáhá tiñu ndāā jín nūu nchivī sáhá tiñu nēhén.

⁴⁶Chi tú íyó mānī nū jín maá-ni nchivī jā mānī jín nú, de nduú nā tāhvī nīhīn nū nūu yā. Chi jondē ndá tēe stáhvī jā stútú xūhún nūu, suni súcuan sáhá ndá dē.

⁴⁷De tú maá-ni táhán nú cáhān vāha nú jín, ¿de nā tiñu váha sáhá nú túsaá? Chi jondē nchivī jāā nduú cándíja Yāā Dios, suni súcuan sáhá ndá ji.

⁴⁸Túsaá de ndāā ná cóo ndihi jā sáhá nú, tá cúu nūu íyó ndāā ndihi jā sáhá Tatá nú, Yāā ndēē andiví.

Jā ní stéhēn yā sīquī nāsa sáhá ó tiñu váha

6 ¹De jā sáhá nú ndācá tiñu váha nūu Yāā Dios, de coto nú jā má sáhá nijīn nū jā cunī nchivī de cuetúhún ji ndóhó. Chi tú súcuan sáhá nú, de nduú nā tāhvī nū cuāha maá Tatá nú, Yāā ndēē andiví.

²Jā ñúcuán tá sáhá nú caridad, de mā sáhá nú jā cunī ndá nchivī, tá cúu nū sáhá ndá tēe stáhvī-ni, íní dē nū cúchitú nchivī inī ndá vehe īi sinagoga jíin nū yáhvi. Chi súcuán sáhá ndá dē tácuā cuetúhún nchivī dē. De ndāā cáhān ni jíin ndá nú jā ñúcuán-ni cúu tāhvī dē, suu jā jétúhún nchivī dē.

³Sochi ndá ndóhó, tá sáhá nú caridad, de sáhá yuhū nū, tácuā jondē amigo vāha nú mā cūnī jā sáhá nú.

⁴Súcuán sáhá yuhū nū caridad. De maá Tatá nú jā ndéhé jā sáhá yuhū nū, iin quīvī de cuāha yā tāhvī cuu nú.

Jā ní stéhēn yā nāsa cācān táhvī ō

(Lc. 11.2-4)

⁵De tá jícān táhvī ndá nú, de mā sáhá nú tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi jétahān inī ndá dē cuiñi dē cācān táhvī dē nū íyó chitú nchivī inī ndá vehe īi sinagoga jíin squínā calle, tácuā cunī nchivī de cuetúhún ji dē. De ndāā cáhān ni jíin nú jā ñúcuán-ni cúu tāhvī dē, suu jā jétúhún nchivī dē.

⁶Sochi ndá ndóhó, de tá jícān táhvī nū, de ndīvi nú inī vehe nú de nacasī nū viéhé. De cācān táhvī nū nū maá Tatá nú, Yāā jā íyó yuhū jíin nú. Ñúcuán de maá Tatá nú jā jínī yā jā súcuán sáhá yuhū nū, cuāha yā jā jícān nū.

⁷De jā jícān táhvī nū, de mā cáhān nū cuāhā vuelta ndá tūhun jāā nduú nácani inī nū de cáhān nū-ni, tá cúu nū sáhá ndá nchivī jāā nduú jínī tūhun Yāā Dios. Chi jáni inī ji jā tú nahán súcuán cáhān ji, de cunini yā, de nduú.

⁸Túsaá de mā sáhá nú tá cúu nū sáhá ndá ji. Chi maá Tatá nú ja jínī yā naá cúu jā jínī ñúhún nú jondē ncháha ca cācān nū nū yā.

⁹Túsaá de suha cācān táhvī ndá nú:

Tatá ndá sá jā ndéē ní andiví,
níní ná cóo yínúhún sá nū ní, chi Yāā īi cúu ní.

¹⁰De ñúhún inī sá jā ñamā ná quíji quīvī tatúnī ní ní ñayiví yáhá.
De ná cóo ndācá tiñu jā jétahān inī maá ní,
tá cúu nū íyó inī andiví, suni súcuán ná cóo inī ñayiví.

¹¹Stāā jā técu ndá sá ndācá quīvī, taji ní nū sá mitan.

¹²De cune cáhnú inī ní nū cuāchi jā sáhá ndá sá nū ní,
tá cúu nū nēe cáhnú inī ndá sá nū nchivī jā sáhá cuāchi nū sá.

¹³De mā cuāha ní tūhun jā coto túnī tāchī sāán,
chi sa scácu ní sāán nū ndācá jānēhén.
Chi maá ní cúu Yāā tátúnī, de tíin ní poder,
de vii ndasí cúñáhnú ní ní cání. Súcuán ná cóo. Amén.

Cachī ndá nú.

14 Chi tú cune cáhnú inī ndá nú nūū nchivī jā sáhá cuāchi nūū nū, de suni súcuán cune cáhnú inī maá Tatá nú andiví nūū cuāchi nú.

15 Sochi tú mā cúne cáhnú inī nū nūū nchivī jā sáhá cuāchi nūū nū, de suni súcuán mā cúne cáhnú inī maá Tatá nú nūū cuāchi nú.

Jā ní stéhēn yā sīquī tūhun conditē inī

16 De tá íyó nditē inī ndá nú jā chíñúhún nú Yāā Dios, de mā sáhá nú tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi sáhá ndá dē jā cáá xīí nūū dē, de súcuán de stéhēn dē nūū nchivī jā íyó nditē inī dē, tácuā cuetúhún ji dē. De ndāā cáhān ni jín nú jā ñúcuán-ni cúu tāhvī dē, suu jā jétúhún nchivī dē.

17 Sochi ndá máá nú, tá íyó nditē inī nū de sa nasāhá vāha nú xīnī nū de quitī nuú nú,

18 tácuā mā cūnī nchivī jā íyó nditē inī nū. Chi maá-ni Tatá nú jā ndēē yuhū yā jín nú, cunī yā, de iin quīvī de cuāha yā tāhvī cuu nú.

Nāsa coo cuíca ó jondē andiví

(Lc. 12.33-34)

19 Mā cúndihvī inī ndá nú jā scáyā nū ndatíñú jā cucuíca nú inī ñayiví yáhá, chi quívi tiquixīn, de néne xaha, de tíví. De suni quívi jācuíhná de sacuíhná.

20 Chi sa sáhá nú ndācá tiñu vāha tácuā cāyā tāhvī nū jondē andiví. Chi ñúcuán mā quívi tiquixīn ni mā nēné xaha jā tíví, de ni mā cūú quívi jācuíhná jā sacuíhná.

21 Chi jondē nūū nīhīn nū tāhvī vāha nú, ñúcuán cúu nūū ndíhvī inī nū sīquī.

Tīnūú cúu lámpara yiqui cúñu

(Lc. 11.34-36)

22 Tīnūú nú cúu tá cúu lámpara nūū yiqui cúñu nú. Túsaá de tú tīnūú nú íyó nijīn, de ní-ni yiqui cúñu nú cunijīn.

23 Sochi tú nduú íyó nijīn tīnūú nú, de ní-ni yiqui cúñu nú íyó neē. De suni súcuán cúu ánō nū, chí tú maá-ni jā jāni nēhén inī nū, de nācā neē cā íyó inī ánō nū túsaá.

Jā má cúndihvī inī ō sīquī xūhún

(Lc. 16.13)

24 Ni iin mozo mā cūú satíñú dē nūū ūū patrón. Chi quītī inī dē cunī dē iin de coo manī dē jín incā, á squíncuu vāha dē nūū iin de sáhá jéhe inī dē nūū incā. De suni súcuán mā cūú satíñú nú nūū Yāā Dios de tú maá-ni sīquī xūhún ndíhvī inī nū.

Yāa Dios jító yā yóhó

(Lc. 12.22-31)

25 Túsaá de cáhān ni jín ndá nú: Mā nácani ndasí inī nū sīquī jā cutecū nū, tú nāsa cajī nū coho nú, ni sīquī sahma, tú nāsa cuhun nú. Chi Yāa Dios ni nsāhá yā jā tēcū nū jín yiqui cúñu nú, de nā oncā cúu jā má cuáha yā jā cajī nū jín jā cuhun nú.

26 Cūndēhé ndá nú nāsa tēcū ndá saā, chi nduú jáquīn tī, de nduú nástútú tī jā chuvāha tī, de ni nduú yacā tī. De vísō sūcuán de maá Tatá nú andiví scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cā ndá ndóhó nsūú cā ndá saā ñúcuán?

27 ¿De ní iin nú, á cuu scuáhnu nú maá nú sava metro cā, vísō ná nácani ndasí inī nū?

28 ¿De nūcu nácani ndasí inī ndá nú jā má níhīn nū sahma? Cūndēhé ndá nú nāsa jée ndá itā yucú. Chi nduú sátiñú, de ni nduú quéhen.

29 De cáhān ni jín ndá nú jā juni rey Salomón, quīvī jā ní ñūhun dē sahma váha ndasí, de ni nduú ní ñúhún dē sahma vii sūcuán tá cúu nūú íyó ndá itā.

30 De tú sūcuán jéhe Yāa Dios sahma vii nūú itā yucú jā íyó nūú ñúhún mitan de teēn de cayū nūú ñúhún, de nā oncā cúu ndá ndóhó jā má cuáha yā sahma. ¿De nūcu nduú cándíja níhin ndá nú jā jító yā ndóhó?

31 Túsaá de mā nácani ndasí inī nū sīquī jā cajī nū, jā coho nú, jā cuhun nú.

32 Chi maá-ni sīquī yáhá cúu jā ndíhvī inī nchivī ñayiví jāá nduú cándíja. Sochi ndá máá nú, chi íyó Tatá nú andiví, de jínī yā jā jínī ñúhún nú ndācá yáhá.

33 De sa cánuú cā jā cundihvī inī nū sīquī tiñu jā ndácu Yāa Dios nūú nū, jín sīquī jā sāhá nú tiñu ndāā jā jétahān inī yā. Ñúcuán de sāhá yā jā níhīn nū ndācá yáhá.

34 Túsaá de mā nácani inī nū tú quiiji tūndóhó teēn, chi mitan cúu mitan de teēn cúu teēn. Chi canī inī nū sīquī tūndóhó jā íyó tá iin inī-ni quīvī.

Jā má cáhān ō sīquī cuāchi táhán ó

(Lc. 6.37-38, 41-42)

7 1 Mā cáhān ndá nú sīquī cuāchi nchivī nāsa sáhá ji, tácu suni mā cáhān Yāa Dios cuāchi sīquī maá nú jā sáhá nú sūcuán.

2 Chi tá cúu nūú cáhān ndá nú sīquī cuāchi nchivī, suni sūcuán cáhān yā sīquī cuāchi maá nú. De tá-ni ndíhvī inī nū sīquī cuāchi ji, saá-ni cundihvī inī yā sīquī cuāchi nú.

3 Chi cuāchi táhán nú cúu modo jā ñúhún iin yācá lúlí tīnūú ji. ¿De nūcu sáhá nú cuenta jā sūcuán, de nduú sáhá nú cuenta cuāchi maá nú jā cúu modo jā ñúhún iin vītū tīnūú máá nú?

⁴¿De nūcu cáhān ndá nú jín táhān nú: Ná távā ni yācá jā nūhún tīnūú nú? De nduú nācani inī nū jā nūhún iin vītū tīnūú máá nú.

⁵Vāchi tēe stáhvī-ni cúu ndá nú túsaá. Xihna tīnūú maá nú tavā nū vītū, sá de cuu cūndēhé vāha nú jā tavā nū yācá tīnūú táhān nú.

⁶Mā sāhá fuerza nū nchivī nēhén jā quīvi ji nūū tūhun īi yā de tú nduú cúnī ji. Chi nenda ji sīquī nū tá cúu tinā jā tīn tī ndóhó. De mā nācani nú tūhun yā nūū nchivī jāá nduú cúnī cuitī cuetáhvī. Chi cúu ji tá cúu quinī jā jāñū tī sīquī perla jā ndēē yāhvi cā.

Cācān ō nūū yā de nīhīn ō

(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷Cācān nūū Yāā Dios, de taji yā nūū nū. De nducú nú ndācá jā váha jā íyó nūū yā, de nīhīn nū. De cācān táhvī nū jondē nīhīn nū, tá cúu nūū sáhā nchivī jā scájān viéhé jondē nune quīvi ji.

⁸Chi ndācá nchivī jā jícān, cuāha yā nūū ji. De nchivī ndúcú, chi nīhīn ji. De nchivī cáhān, nune yā ichi jā nīhīn ji jā cúnī ji.

⁹¿De ní iin nú, de tú sēhe nú jícān ji stāā nūū nū, de á cuāha nú iin yūū nūū ji?

¹⁰De tú jícān ji iin tiacá, ¿de á cuāha nú iin cōō nūū ji? Nduú cuitī jā súcuan.

¹¹Túsaá de ndá máá nú vísō nchivī íyó cuāchi cúu nú, de jínī nū cuāha nú jā váha nūū sēhe nú. De nā oncā cúu maá Tatá nú andiví jā má cuāha yā jā váha nūū nchivī jā jícān nūū yā.

¹²De tá-ni cúu jā cúnī ndá nú jā sāhá vāha nchivī jín nú, saá-ni sāhá vāha nú jín ji. Chi súcuan tátúnī tutū ley Moisés jín tutū ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios.

Sīquī jā quīvi ó viéhé túū

(Lc. 13.24)

¹³Cundihvī inī ndá nú quīvi nú ndahá Yāā Dios. Chi cúu tá cúu iin viéhé túū. Chi viéhé jín ichi jā cuáhān nūū tñū tāhvī nchivī, jítē de cáhnú, de cuāhā ji quīvi nūcuán.

¹⁴De viéhé jín ichi jā cuáhān nūū nīhīn táhvī ji cutecū ji, chi túū viéhé de cuíñī ichi, de jacū ji-ni nīhīn.

Jín tiñu jā sáhā nchivī de cunī ō nāsa nchivī cúu ji

(Mt. 12.33-37; Lc. 6.43-44)

¹⁵De mā cándija cuitī nū ndá tēe stáhvī jā cáhān dē jā tūhun Yāā Dios nācani dē. Chi modo ticāchí, quiti jāá nduú xēēn, súcuan sáhā ndá dē vāji dē nūū nū. Sochi inī ánō dē chi cúu dē tá cúu yīhī, quiti xēēn.

16 Jín tiñu sáhá ndá dē de cunī ndá nú nāsa tēe cúu dē. Chi cúu tá cúu ñutun jā jín jāvíxī jā cúun de jínī ō tú ñutun váha cúu. De nduú níhīn ō uva xīnī ñutun íñú, de ní nduú níhīn ō higo xīnī iñu quími.

17 Chi ndācá ñutun váha chi jéhe jāvíxī váha, de ñutun néhén chi cúun jāvíxī nēhén.

18 Iin ñutun váha mā cūún jāvíxī nēhén, de iin ñutun néhén mā cuáha jāvíxī váha.

19 De ndācá ñutun jāá nduú jéhe jāvíxī váha, chi tēhndē de cāyū nūū ñúhūn.

20 De saá-ni cúu ndá tēe ñúcuán, chi jín tiñu sáhá dē de cunī nū nāsa tēe cúu dē.

Nsūú ndihi nchivī quīvi andiví

(Lc. 13.25-27)

21 Nsūú ndihi nchivī jā cāhān jī Jētohō jī nduhū cúu jā quīvi nūū tátúnī Tatá nī jondē andiví. Chi jā quīvi cúu maá-ni nchivī jā squíncuu tiñu jā cúnī Tatá nī andiví.

22 De quīvī jā sáhá ndāā ní tiñu nchivī, de cuāhā jī cāhān jín nī: Jētohō ndá sá, jín síví ní nī nacani ndá sá tūhun ní, de jín síví ní nī ntavā sá tāchī, de jín síví ní nī nsāhá sá cuāhā tiñu ñáhnú jā sáhvi inī nchivī sáhá. Cachī jī.

23 Ñúcuán de cāhān ní jín jī: Nduú jínī cuitī ní ndá nú. Cujiyo quīhīn nū, chi nchivī sáhá tiñu néhén cúu nú, cachī ní.

Tūhun sīquī ūū vehe

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

24 Túsaá de ndācá nchivī jā jínī tūhun cāhān ní de squíncuu jī, cúu jī tá cúu iin tēe jā ní nacani váha inī, de ní jaquīn dē vehe dē sīquī toto.

25 De ní ncuun sāvī, de ní ndaa ndute yúte, de ní nquene tāchī xéēn, de ní nchindahá vehe ñúcuán. Sochi nduú ní jícó cáva, chi sīquī toto yósō.

26 De ndá nchivī jā jínī tūhun cāhān ní de nduú squíncuu jī, cúu jī tá cúu iin tēe naā jā ní jaquīn dē vehe dē nūū ñútín.

27 De ní ncuun sāvī, de ní ndaa ndute yúte, de ní nquene tāchī xéēn, de ní nchindahá vehe ñúcuán. De ní jícó cáva-ni, de ní naā īī-ni, ncachī Jesús jín ndá jī.

28 De tá ní jīnu ní ncāhān yā ndācá tūhun yáhá, de nchivī cuāhā ñúcuán ní nsāhvi inī jī ní jīni jī tūhun jā ní stéhēn yā.

29 Chi ní stéhēn váha yā nūū jī, chi maá yā cúu jā ndíso tíñú sīquī ndihi. De ndá tēe jā stéhēn ley janahán, nsūú súcuán stéhēn ndá dē.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

8 ¹De nī nuu Jesús yucu ñúcuán, de cuāhā nchivī níquīn jī yā.
²De iin tēe ndóho cuēhē stéhyū, nī nquenda dē nūū yā. De nī jēcuiñī jítí dē nūū yā, de nī ncāhān dē jín yā: Señor, jínī sá jā cuu sāhá ní jā nduvāha sá, de tú cúnī ní, ncachī dē.
³De Jesús nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cúnī nī nasāhá vāha nī ndóhó. De ná ndúvāha nú, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā súcuán, de nī nduvāha-nī tēe ndóho cuēhē stéhyū.
⁴Ñúcuán de nī ncāhān yā jín dē: Mā cāchí cuitī nū nūū nī iin. Chi quihīn nū stēhēn nū maá nú nūū sūtū, de cundahá nú jā sōcō nū nūū Yāā Dios, tá cúu nūū ní ntatúnī Moisés janahán, tácu cunī nchivī jā ní nduvāha nú, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā mozo capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵De nī nquīvi Jesús ñuū Capernaum. De iin tēe nación Roma jā cúu capitán, nī nquenda dē nūū yā, de nī ncāhān ndāhví dē jín yā:
⁶Señor, mozo sá cáá jī vehe sá, chi nī nduvehlé jī de ndóho ndasí jī, ncachī dē.
⁷De nī ncāhān Jesús: Cōhōn de nasāhá vāha nī jī túsaá, ncachī yā.
⁸De nī ncāhān capitán jín yā: Señor, nduú cúñáhnú sá jā quihīn ní quīvi ní vehe sá. Chi maá jā cāhān ní-nī, de ná ndúvāha-nī mozo sá.
⁹Chi maá sá suni ndíso tíñú sá jā ní nsāhá ndá tēe cúñáhnú cā. De cúñáhnú sá nūū ndācá soldado sá. De tú cāhān sá jín iin dē jā quihīn dē, de cuāhān dē. De tú cāhān sá jín incā dē jā quiji dē, de quiji dē. De tú ndacu sá iin tiñu nūū mozo sá, de sáhá jī, ncachī dē.
¹⁰De tá nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī nsāhvi inī yā. De nī ncāhān yā jín ndá nchivī jā níquīn jī yā: Ndāā cāhān nī jín ndá nú jā juni nación maá ó Israel nduú ní níhīn nī nī iin nchivī jā cándíja nīhīn súcuán, tá cúu nūū cándíja tēe yáhá, vísō tēe incā nación jāá nduú jínī tūhun Yāā Dios cúu dē.
¹¹De cāhān nī jín ndá nú jā quiji cuāhā nchivī ichi nūū quēnda ncandīi jín ichi nūū quēe ncandīi. De cundēē jī cajī jī stāā jín Abraham jín Isaac jín Jacob nūū tátúnī Yāā Dios jondē andiví.
¹²Sochi sava nchivī nación Israel jā maá jī quīvi nícu, sa tavā yā jī quihīn jī nūū neē, chi nduú ní ncándíja jī. De ñúcuán cuacu jī de nacayihí jī ñīi yúhú jī jā ndoho ndasí jī, ncachī yā.
¹³Ñúcuán de nī ncāhān yā jín tēe cúu capitán: Cuánohōn vehe nú, chi sāhá nī tá cúu nūū cándíja nú jā sāhá nī. De mozo dē nī nduvāha jī-nī maá hora ñúcuán.

Jā ní nasāhá vāha yā naná chíso Pedro

(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)

14De nī jēhēn Jesús vehe Pedro. De nī jinī yā naná chíso dē jā cáá ña yíhí quíji ña.

15De nī ntiin yā ndahá ña, de nī nquee-ni quíji ña. De nī nacōo ña-ni, de nī nsāhá ña jā ní nchajī yā jíin ndá dē.

Jā ní nasāhá vāha yā cuāhā nchivī

(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

16De tá nī ncuaā de nī nquenda ndá nchivī jíin cuāhā nchivī jā ñúhún tächī inī. De nī ntavā yā ndá tächī cuāhān jíin tūhun jā cáhān yā-ni. De suni nī nasāhá vāha yā ndācá nchivī cúhū.

17De súcuán nī ncuu tácu quee ndaā tūhun jā ní ncāhān Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán: Maá yā nī ncandēē ndācá nūū cuēhē jā ndóho ó, ncachī Isaías.

Tūhun nchivī jā cúni ji cuniquīn ji yā

(Lc. 9.57-62)

18De nī jinī Jesús jā ní jicó ndúū cuāhā nchivī yā. De nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā jā ná yáha ndá dē jíin yā incā lado mar.

19De iin tēe stēhēn ley janahán nī nquenda dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Maestro, cuniquīn sá ní cōhōn ní-ni cúu nūū quíhīn ní, ncachī dē.

20De nī ncāhān Jesús jíin dē: Ndācá xúncuui chi íyó yavī cava tī, de ndá saā suni íyó tacā tī. Sochi maá nī, Yāā nī nduu tēe, nduú nūū cūsūn ni, ncachī yā.

21De incā tēe nī ncāhān dē jíin yā, de tēe scuáha jíin yā cúu dē: Señor, cundetū ní de ná quíchiyuhū sá tatá sá xihna cā. Sá de cuniquīn sá níhīn, ncachī dē.

22De nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuniquīn nduhū ná cōhōn. De sndóo ndá ndiyi ná chúhū ndá cā ndiyi, chi ndiyi cúu ndá nchivī jāá nduú cándíja, ncachī yā.

Jā ní jencuīñi tächī níhin jíin mar nī nsāhá yā

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23Ñúcuán de nī nquīvi Jesús inī barco, de ndá tēe scuáha jíin yā nī nquīvi dē cuāhān dē jíin yā.

24De nūū mar nī jiquīhi iin tächī níhin, de nī scāa ndute mar, de nī nquīvi inī barco. De maá Jesús chi quíxīn yā.

²⁵De ndá tēe scuáha jín yā nī sndóto dē yā, de nī ncāhān dē: Señor, scācu ní yóhó, chí quēe ó chíjin ndute, ncachī dē.

²⁶De nī ncāhān yā jín ndá dē: ¿Nūcu yúhú ndasí ndá nú? De nduú cándíja níhin nú jā cācu nú sāhá nī, ncachī yā. Nūcuán de nī nacuiñi yā, de nī ncāhān yā nūu tāchī níhin jín nūu mar. De nī ncuu nañí-ni.

²⁷De nī nsāhvi inī ndá dē, de nī ncāhān dē: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá, jā jondē tāchī níhin jín mar jétáhvī jā cáhān dē? ncachī ndá dē.

Uū tēe Gadara jā ndóho tāchī

(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸De nī nquenda yā incā lado mar, maá región nchivī Gadara. De uū tēe nī nquee dē jondē nūu yíyuhū ndīyi, nī jēcutáhán dē jín yā. De ñúhún tāchī inī dē, de sīquī jā xēen ndasí ndá tāchī, de nī iin nchivī nduú cúu yāha ji ichi ñúcuán.

²⁹De nī ncana cóhó ndúu dē nī nsāhá tāchī: ¿Nūcu vāji ní nūu sá, Jesús Sēhe Yāā Dios? ¿A vāji ní yáhá jā sndóho ní sāán jondē ncháha ca quenda maá quivī? ncachī.

³⁰De jondē jícá jacū ñúhún cuāhā quini jítu tī.

³¹De ndá tāchī jā ñúhún inī ndúu tēe ñúcuán, nī ncāhān ndāhvī jín yā: Tú tavā ní ndá sá, de cuāha ní tūhun jā quivī sá inī ndá quini ñúcuán, ncachī.

³²De nī ncāhān yā jín: Cuáhán túsaá, ncachī yā. De nī nquee ndá tāchī inī ndúu tēe ñúcuán, de nī nquivī inī ndá quini. De ndá quini nī jinu tī de nī nincava tī iin yuhú cává, de nī nquēe tī ndute mar, de nī jīhī tī.

³³De ndá tēe jító tī nī jinu dē cuāhān dē jā ní nchūhú dē. De nī nquenda ndá dē ñuū, de nī ncachī tūhun dē ndá tiñu ñúcuán, nāsa nī ncuu jā ní nquee ndá tāchī inī ndúu tēe ñúcuán.

³⁴Sá de ndihi nchivī ñuū nī nquee ji cuāndēhé ji nūu íyó Jesús. De tá nī nquenda ji nūu íyó yā, de nī ncāhān ndāhvī ji jín yā jā ná quēe yā región ñúcuán quihīn yā.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe nī nduvehlé

(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

9¹Nūcuán de nī ndīvi Jesús inī barco. De nī nayāha yā cuāhān yā incā lado mar, de nī nenda yā ñuū maá yā.

²De nī nquisiáha nchivī iin tēe nī nduvehlé nūu yā, yósó dē nūu iin camilla. De nī jinī Jesús jā cándíja ndá ji jā cuu nasāhá vāha yā tēe nī nduvehlé. De nī ncāhān yā jín dē: Ndundéé inī nū lílū, chí ja nēe cáhnú inī nī nūu ndá cuāchi nú, ncachī yā.

³Nūcuán de jacū tēe stéhēn ley janahán, nī jani inī ndá dē sīquī yā: Jā cáhān tēe yáhá súcuán, de cáhān dē tūhun nāvāha jā quiti inī Yāā Dios.

⁴De nī jinī Jesús jā súcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jín dē: ¿Nūcu jáni nēhén inī ndá nú jā cāhān ni tūhun nāvāha?

⁵Jā ndūū tūhun yáhá, ¿ní iin cúu jā víjín cā? ¿A jā cāhān ni jín tē cúhū: Ja nēe cáhnú inī ni nūū ndācá cuāchi nú? ¿A víjín cā jā cāhān ni: Nacōo de caca nú, chi ja nī nduvāha nú, cachī ni?

⁶De mitan de ná stéhēn ni jā maá nī, Yāa nī nduu tē, ndíso tínú nī inī ñayiví yáhá jā cune cáhnú inī ni nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jín tē nī nduvehlé: Nacōo de naquehen nú camilla nū de quīnohōn nū vehe nú, ncachī yā.

⁷Ñúcuán de nī nacōo dē-ni, de cuānohōn dē vehe dē.

⁸De tá nī jinī ndá nchivī jā súcuán nī nsāhá yā, de nī nchūhú ji. De nī ncāhān ji jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios jā súcuán nī jēhe yā poder nūū iin tē jā cuu nasāhá vāha dē nchivī, cáchi ji.

Jā ní ncana yā Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De nī jinī yā nūū iin tē nání Mateo, ndéē dē nūū nástútú dē xūhún renta. De nī ncāhān yā jín dē: Cuniqūn nduhū ná cóhōn. De nī nacuiñī dē, de cuāhān dē jín yā.

¹⁰Ñúcuán de nī jēhēn yā nī nchajī yā stāa vehe dē. De cuāhā tē stútú xūhún renta jín ndá cā tē jā sáhá cuāchi, suni ndéē ndá dē yáji dē stāa jín Jesús jín ndá tē scuáha jín yā.

¹¹De ndá tē grupo fariseo nī jinī dē, de nī ncāhān dē jín ndá tē scuáha jín yā: ¿Nūcu yáji maestro nū jín ndá tē stútú xūhún renta jín ndá cā tē sáhá cuāchi? ncachī dē.

¹²De nī jinī Jesús, de nī ncāhān yātá yā jín ndá dē: Ndá nchivī íyó vāha, nduú jini ñúhún ji tē tátán, chi nchivī cúhū cúu jā jini ñúhún.

¹³Cuáhán ndá nú túsaá, de nacani inī nū nā cuá cúu jā cāhān tūhun yáhá jā yósō nūū tutū īi: Cúnī ni jā cundáhvī inī ndá nú táhán nú, nsūú jā sōcō nū ndá quiti nūū ni, ncachī Yāa Dios jondē janahán. De nduhū chi nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāa nduú cuāchi, jā cúu tá cúu nchivī íyó vāha, chi sa vāji nī jā cána nī nchivī íyó cuāchi, jā ná nacani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jicā tūhún ndá dē yā siquī jā conditē inī

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴Ñúcuán de ndá tē scuáha jín Juan tē scuénduté, nī nquenda dē nūū Jesús. De nī ncāhān ndá dē jín yā: Sāán jín ndá tē fariseo, cuāhā vuelta íyó nditē inī ndá sá nūū Yāa Dios. De ndá tē scuáha jín maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē súcuán?

¹⁵De nī ncāhān Jesús jíin dē: ¿A cuu conditē inī ndá dē juni íyó cā ni jíin dē? ¿A cuu cucuécá inī nchivī jā íyó vico tándāhá juni ndēē tēe tándāhá jíin ji? Sochi quiji quīvī jā cujiyo tēe tándāhá, de quīvī ñúcuán chi conditē inī ji.

¹⁶De nī ncāhān yā ūū tūhun yátá sīquī jāá nduú quétáhán tūhun jeé jā stéhēn yā jíin ndá tūhun janahán. Ncachī yā: Nī iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jée nūū iin sahma túhú. Chi tú súcuán de ndiyi pedazo jeé de tēhndē cā jā tūhú, de cundícā cā nūū tēhndé.

¹⁷De nī nduú chúhun vino jeé inī ñii túhú. Chi tú súcuán de ndātā ñii, de naā vino jíin ñii. Chi sa cánuú jā chuhun ji vino jeé inī ñii jée, de súcuán de quendōo vāha ndúū, ncachī yā.

Tūhun sēhe síhí Jairo jíin ñahan jā ní nquehé sahma yā

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸De juni cáhān Jesús ndācá tūhun yáhá, de iin tēe cúñáhnú nūū nchivī hebreo nī nquenda dē nūū yā. De nī jēcuīñī jítí dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Sēhe síhí sá, cáta nī jīhī ji. De á mā cóhōn de tee ní ndahá ní ji, de natecū ji, ncachī dē.

¹⁹De nī nacuiñī Jesús, de cuāhān yā jíin dē, de suni cuāhān ndá tēe scuáha jíin yā.

²⁰De mähñú ndá nchivī jā cuāhān jíin yā nī nquenda iin ñahan cúhū, de ja nī ncuu ūxī ūū cuiyā ndóho ña cuēhē játí nīñī ña. De nī nquenda ña ichi chátā yā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

²¹Chi nī jani inī ña: Vísō sahma yā ná níhīn nī quehé nī, de nduvāha nī.

²²De nī jicó cóto Jesús, de nī jinī yā nūū ña, de nī ncāhān yā: Ná ndúndeé inī nū tíhī. Chi nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de jā ñúcuán nī nduvāha nú, ncachī yā. De nī nduvāha ña maá hora ñúcuán-nī.

²³De tá nī nquenda Jesús vehe tēe cúñáhnú, de nī jinī yā nūū ndá tēe cúu músico jā quíchuhū dē ndiyi, jíin nūū nchivī cuāhā, jácu cóhó ji.

²⁴De nī ncāhān yā jíin ji: Cujiyo ndá nú, chi ñahan lúli ñúcuán nduú ní jíhī ji, chi quíxīn ji-nī, ncachī yā. De nī jácū catá ndá ji jā ní ncāhān yā, chi jíin ji jā ní jíhī sūchí ñúcuán.

²⁵De nī ntavā yā ndá nchivī cuāhā, de nī nquīvi yā inī vehe. De nī ntiin yā ndahá ñahan lúli ñúcuán, de nī natecū ji, de nī nacuiñī ji-nī.

²⁶De ní región ñúcuán nī jītē nuu tūhun tiñu ñáhnú jā ní nsāhá yā.

Jā ní nasāhá vāha yā ūū tēe cuáá

²⁷De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De ūū tēe cuáá cuāhān dē yātā yā, de cána jee dē: Maá ní jā cúu ní Sēhe tatā David, cundáhvī inī ní sáán vii, ncachī dē.

28De tá nī nquenda yā vehe, de nī nquenda ndúū tēe cuáá ñúcuán nūū yā. De nī ncāhān yā jín dē: ¿A cándíja ndúū nū jā cuu nacune nī tīnūú nú? ncachī yā. De nī ncachī ndúū dē: Cándíja sá Señor, ncachī dē.

29Ñúcuán de nī ntee yā ndahá yā tīnūú ndúū dē, de nī ncāhān yā: Ná sáhá nī tá cúu nūū cándíja ndúū nū, ncachī yā.

30De nī nune-ni tīnūú ndúū dē. De Jesús nī ncāhān nīhin yā jín dē: Mā cāchí cuitī nū nūū ni iin, ncachī yā.

31Sochi tá nī nquee ndúū dē, de nī scútē nuu dē tūhun nī región ñúcuán jā súcuán nī nsāhá yā ndúū dē.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe ñíhín

32De tá nī nquee ndúū tēe ñúcuán cuāhān dē, de nī nquenda ndá nchivī jín iin tēe ñíhín jā ñúhún tāchī inī dē.

33De nī ntavā yā tāchī cuāhān. De tēe ñíhín nī nacahān dē. De nī nsāhvi inī nchivī nī jinī ji, de nī ncāhān ndá ji: Ncháha ca cunī cuitī ō ni iin tiñu súcuán inī nación Israel, ncachī ji.

34Sochi ndá tēe grupo fariseo chi nī ncāhān dē: Tēe yáhá chi távā dē tāchī jín fuerza maá tāchī cúñáhnú cā, ncachī dē.

Jā cúndáhvī inī yā nchivī cuāhā

35De nī jica nuu Jesús ndācá ñuū jín rancho, de nī stéhēn yā tūhun inī ndācá vehe īī sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nāsa tátúnī Yāa Dios. De nī nasāhá vāha yā nchivī cúhū nā-ni cuēhē ndóho ji.

36De nī ncundáhvī inī yā nī ndēhé yā ndá nchivī cuāhā ñúcuán. Chi ndóho ndá ji de cúcuécá inī ji, chi cúu ji tá cúu ticāchí jāá nduú jētohō tī, chi nduú níquín ji Yāa jā cúu Jētohō ji.

37Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nchivī yáhá cúu ji tá cúu trigo jā tēhndē, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēe quehndē chi jacū dē-ni cúu.

38Túsaá de cācān táhvī ndá nú nūū maá Jētohō nū Yāa Dios jā ná tétínú yā cuāhā tēe quehndē dē trigo, de suu cúu jā nacani dē tūhun yā nūū nchivī, ncachī yā.

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe apóstol

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

10 1Ñúcuán de nī ncana yā ūxī ūū tēe jā scuáha dē jín yā. De nī jēhe yā poder nūū ndá dē jā tavā dē ndá tāchī inī nchivī, jín jā nasāhá vāha dē nchivī cúhū ndācá nūū cuēhē.

2De yáhá cúu sívī ndihúxī ūū tēe apóstol: Tēe xíhna ñúhún cúu Simón jā suni nání Pedro, jín ñani dē Andrés. De ūū cā dē cúu sēhe Zebedeo, de nání dē Jacobo jín Juan.

³Ñúcuán de Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo tēe nī stútú xūhún renta, Jacobo sēhe Alfeo, jín Lebeo jā suni nání Tadeo,

⁴jín Simón tēe grupo cananista, jín Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní ntají yā ndihúxī ūū dē cuānacani dē tūhun

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵De nī ntají Jesús ndihúxī ūū tēe yáhá jā quíhīn dē. De nī ndacu yā tiñu nūū dē nāsa sáhá dē: Mā quíhīn ndá nú nūū nchivī jāá nsuú nchivī maá ó hebreo cúu, de nī mā quívi nú ndācá ñuū nchivī Samaria.

⁶Chi nūū maá-ni nchivī nación maá ó Israel quíhīn ndá nú, chi cúu jī tá cúu ticāchí jā ní nsana.

⁷De jā quíhīn ndá nú de suha nacani nú tūhun: Ja nī ncuñatin Yāā ndēē andiví jā tatúnī yā nūū nū, cachī nū.

⁸De nasāhá vāha nú nchivī ndóho cuēhē stéhyū jín jā ndóho ndá cā cuēhē, de nastécū nū ndiyi, de tavā nū tāchī inī nchivī. De súcuán-ni nī ntají nī poder nūū ndá nú jā sáhá nú, de suni súcuán-ni nasāhá nú jín ndá jī.

⁹De mā cuísó nú xūhún oro ni xūhún plata ni xūhún cuáchi.

¹⁰De nī mā cuísó nú ñunu stāā cajī nū ichi, nī incā camisa, nī nījān, nī garrote. Chi sīquī tiñu jā nācani ndá nú tūhun nūū nchivī, de cánuú jā coto jī ndóhó.

¹¹De nā-ni ñuū á rancho tá quenda ndá nú, de ñúcuán nducú nú iin nchivī vāha, de cundēē nū vehe jī jondē quíhīn tucu nú.

¹²De tá quívi nú vehe nchivī ñúcuán, de cāhān nū jā ná quíji tūhun ndēē tūhun sīi inī nūū jī.

¹³De tú nchivī vāha cúu jī, de tūhun ndēē jā ní ncāhān nū ná quéndōo sīquī jī. De tú nsuú nchivī vāha cúu jī, de tūhun ndēē jā ní ncāhān nū mā quéndōo sīquī jī.

¹⁴De tú íyó nchivī jāá nduú jétáhvī jī ndóhó, de nī nduú cúnī jī cunini jī tūhun cāhān nū, túsaá de quee nú vehe ñúcuán á ñuū ñúcuán, de scóyo nú ticāchāā jēhē nū, chi suu cúu jā stéhēn nū jā íyó cuāchi jī jāá nduú ní jétáhvī jī.

¹⁵De ndāā cāhān nī jín ndá nú jā quívi juicio de xēēn cā coo castigo sīquī ndá ñuū jā sáhá súcuán nsuú cā sīquī ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra nūū ní nsāhá ndasí nchivī cuāchi.

Sīquī jā cunī ūhvī nchivī ndá dē

(Lc. 12.11-12)

¹⁶Cūndēhé ndá nú, chi tetínú nī ndóhó quíhīn nū tá cúu ticāchí mähñú yīhī. Túsaá de coo listo nū tá cúu cōō, de coo vitá inī nū tá cúu paloma.

¹⁷De coto ndá nú maá nú nūū nchivī, chi quenda quívi jā quisiáha jī ndá nú nūū junta, de inī ndá vehe īi sinagoga canī jī ndá nú.

¹⁸De suni jondē nūū ndá gobernador jíin ndá rey quínasiáha ji ndóhó jā síquī nduhū. De súcuán de nune ichi jā nacani nú tūhun nī nūū ndá dē jíin nūū nchivī ndācá nación jāá nduú jíin tūhun Yāa Dios.

¹⁹De tá nī nsiáha ji ndóhó nūū ndá tēe ñúcuán, de mā nācani ndasí inī nū nāsa cāhān nū. Chi maá hora ñúcuán de maá yā stéhēn nūū nū nāsa cāhān nū.

²⁰Chi nsūú ndá máá nú cúu jā cāhān, chi Espíritu maá Tatá nú cúu jā cāhān jíin yuhú nú.

²¹De sava nchivī jāá nduú cándíja, nastúu ji ñanī ji jā ná cúu. De tatá nastúu sēhe. De sēhe nenda síquī tatá jíin naná jā ná cúu.

²²De ndihi nchivī quitī inī ji nūū nū jā síquī nduhū. Sochi nchivī jā cuiñi nīhin jondē jīnu tūndóhó, nchivī ñúcuán chi cācu ánō ji.

²³De tú iin ñuū jíinī ūhvi ji ndóhó, de cunu nú quihīn nū incā ñuū. Chi ndāa cāhān nī jíin nú jā jondē ncháha ca caca nuu nú ndihi ñuū nación maá ó Israel, de nenda-ni maá nī, Yāa nī nduu tēe.

²⁴Iin tēe scuáha, nduú cúñáhnú cā dē nsūú maestro dē. De nī tēe cúu mozo, nduú cúñáhnú cā dē nsūú patrón dē.

²⁵Chi tēe scuáha, tá cúu nūū ndóho maestro dē, suni súcuán cundoho nahñí dē, de tēe cúu mozo suni cundoho dē tá cúu nūū ndóho patrón dē. Túsaá de tú nduhū cāhān ndá ji jā Satanás cúu nī, de nā oncā cúu ndá ndóhó jā má cāhān ji jā cúu nú Satanás.

Jā ní ncachī yā ní iin cúu jā cuyūhú ó

(Lc. 12.2-7)

²⁶Túsaá de mā cuyūhú ndá nú jā sāhá nchivī ndóhó. Chi ndācá tūhun jā cāhān yuhū ji mā quéndōo yuhū cuitī, chi ndihi natūu nijin, de cunī nchivī. ²⁷Ndá tūhun jā ní ncāhān nī jíin nú jāá nduú ní jíinī nchivī, nacachī tūhun cájí nú nūū ji. De tūhun jā ní nacani yuhū nī nūū nū, nacani jee nú yātā ndācá vehe.

²⁸De mā cuyūhú ndá nú nchivī jā cahnī ji yiqui cúñu nú, chi mā cūú cahnī ji ánō nū. Chi sa jā cuyūhú nú cúu jā má stíví nú nūū Yāa Dios, chi cuu stānū tāhvi yā ndóhó jā quivi ánō nū jíin yiqui cúñu nú infierno.

²⁹De ndá saā chi nduú yāhvi ndéē tī, chi jondē ūū tī jā iin xūhún lúli. De nī iin tī nduú níncava tī nūū ñūhún de tú nduú jéhe Tatá nú tūhun, chi jíto yā tī.

³⁰De nā oncā cúu ndá máá nú, chi jondē ndihi ixi xínī nū ja nī ncahvi yā.

³¹Túsaá de mā cuyūhú ndá nú, chi cánuú ndasí cā ndá máá nú nūū yā nsūú cā cuāhā ndá saā.

Nchivī jā jétúhún ji Jesucristo nūū incā nchivī

(Lc. 12.8-9)

32De ndācā nchivī jā cuetúhún nduhū nūū incā nchivī, suni súcuan cuetúhún nī ji nūū Tatá nī, Yāā ndéē andiví.

33De ndācā nchivī jā má cuetúhún nduhū nūū incā nchivī, suni súcuan mā cuetúhún nī ji nūū Tatá nī, Yāā ndéē andiví.

Jā síquī Jesús de cusín inī nchivī

(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

34Mā cānī inī ndá nú jā vāji nī jā cundeē mānī nchivī ñayiví. Nduú vāji nī jā cundeē mānī nchivī, chi sa canāá ji jā síquī nduhū.

35Chi jā síquī nduhū de cusín inī sēhe yíí jín tatá, de sēhe síhí jín naná, de sēhe jānū jín naná chíso.

36Chi ndācā nchivī jā candíja nduhū, chi maá táhán vehe ji cúu jā quītī inī nūū ji.

37De tú ní iin nchivī mānī cā ji jín tatá ji á naná ji nsūú cā nduhū, de nsūú nchivī vāha cúu ji jā cuniquín ji nduhū. De tú ní iin nchivī mānī cā ji jín sēhe yíí ji á sēhe síhí ji nsūú cā nduhū, de suni nsūú nchivī vāha cúu ji jā cuniquín ji nduhū.

38De nā-ni nchivī tú nduú jéhe ji tūhun jā cundoho ji tūndóhó vísō jondē cuū ji jā síquī jā cuniquín ji nduhū, de nsūú nchivī vāha cúu ji jā cuniquín ji nduhū.

39De tú ní nchivī cúnī ji cācu ji nūū tūndóhó jā quiji nūū ji jā síquī nduhū, túsaá de tānū tāhvī ji níí cání. De tú ní nchivī vísō ná cúu ji jā síquī nduhū, sochi cutecū ji níí cání.

Jā íyó tāhvī ō nūū Yāā Dios

(Mr. 9.41)

40De nchivī jā jétáhvī ndá ndóhó, túsaá de nduhū jétáhvī ji. De nchivī jā jétáhvī nduhū, jétáhvī ji Yāā jā ní ntají nduhū vāji nī.

41Tú nā-ni nchivī cuetáhvī ji iin tēe nácani tūhun Yāā Dios, síquī jā jíca dē tiñu Yāā Dios, túsaá de inuú-ni coo tāhvī ji nūū Yāā Dios jín tēe nácani tūhun yā. De tú nā-ni nchivī cuetáhvī ji iin tēe ndāā, síquī jā tēe ndāā cúu dē, túsaá de inuú-ni coo tāhvī ji nūū Yāā Dios jín tēe ndāā.

42De tú ní nchivī cuāha ji vísō iin ñajin ndute víjin coho iin sūchí yáhá, síquī jā cúu ji sūchí cándíja nduhū, de jāndāā ndija cúu jā nīhīn ji tāhvī ji, ncachī yā.

Jā ní ntají Juan ūū tēe nūū yā

(Lc. 7.18-35)

- 11** ¹De tá nī jīnu nī ndacu Jesús tiñu nūū ndihúxī ūū tēe scuáha jíin yā, de nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā jā stéhēn yā de nācani yā tūhun ndá ñuū región ñúcuán.
- ²De yíhí Juan vecāa. De nī nīhīn dē tūhun ndācá tiñu jā sáhá Cristo. De nī ntají dē ūū tēe jā scuáha jíin dē,
- ³cuācātūhún dē yā: ¿A maá ní cúu Cristo jā cáchī tutū jā quiiji, á cundetu ó incā tēe jā quiiji? ncachī dē.
- ⁴De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhán de cachī tūhun ndúū nū nūū Juan ndācá tiñu jíin nū jíin tūhun jíin nú.
- ⁵De cachī nū jā nchivī cuāá núne tīnūú ji, de nchivī cojo nácaca ji, de nchivī ndóho cuēhē stéhyū ndúvāha ji, de nchivī sōhó núne sōho ji, de nchivī jíhī nátecū ji sáhá nī. De suni nācani nī tūhun nūū nchivī ndāhvī jā scácu Yāa Dios ánō ji.
- ⁶De nācā ndetū tēe jā má nācani yátá inī dē jā nduhū cúu Cristo. Súcuán cachī nū nūū Juan, ncachī yā jíin ndúū dē.
- ⁷De tá cuāhān ndúū tēe ñúcuán, de nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun Juan jíin nchivī: ¿Nā cuá cúu jā ní jēndēhé ndá nú jondē nūū ñuhun tíhá? ¿A iin tēe jáni iin jáni ūū inī jā cúu tá cúu itē jā cándā sáhá tāchī?
- ⁸De tú nduú, ¿de nā cuá cúu jā ní jēndēhé ndá nú túsaá? ¿A iin tēe jā cúni cuñáhnú jā ñúhún sahma fino? Nduú, chi jíin ndá nú jā tēe ñúhún sahma fino, ní maá-ni inī vehe rey ndéē ndá dē.
- ⁹¿De nā cuá cúu jā ní jēndēhé ndá nú túsaá? ¿A iin tēe nācani tūhun Yāa Dios? Cáhān nī jíin ndá nú jā suu nī jēndēhé nú, de cúñáhnú cā Juan yáhá nsūú cā ndá cā tēe jā ní nacani tūhun Yāa Dios.
- ¹⁰Chi tūhun Juan cúu jā yósō nūū tutū iī:
Tají nī tēe nacani tūhun nī, cosō nūú dē ichi núū Cristo,
tácua coo tūha nchivī jā quenda yā.
Ncachī Yāa Dios, cáchī tutū.
- ¹¹De ndāā cáhān nī jíin nú jā inī ñayiví yáhá cúñáhnú cā Juan tēe scuénduté nsūú cā ndá cā tēe jā ní iyo inī ñayiví. De vísō súcuán de ndācá nchivī jā núu cā inī ñuū nūū tátúnī Yāa andiví, cúñáhnú cā ji nsūú cā Juan.
- ¹²De jondē quivī jā ní nquenda Juan tēe scuénduté, de jondē mitan, chi ndúcú ndéē ndá nchivī jā quiví ji ñuū nūū tátúnī Yāa andiví. De jondē nchivī xēen ndúcú ndéē ji sīquī.
- ¹³Chi jondē ncháha ca quiiji Juan, de nī iyo maá tutū ley Moisés, jíin ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios. De nī ncachī tūhun ndá nāsa coo jā tátúnī Yāa Dios.
- ¹⁴De nī ncāhān ndá jā ndiji Elías. De tú cúni ndá nú cuetáhvī nú tūhun, de suu cúu jā vají Juan, chi suu dē cúu tá cúu Elías jā ní ncachī tutū jā ndiji.

¹⁵Ndá ndóhó jā níní, tee sōho vāha nú.

¹⁶Yáhá cáchī nī iin tūhun yátá tácu cunī ndá nú nāsa cúu nchivī tiempo mitan. Cúu jī tá cúu ndá sūchí lúli jā ndéē jī nūū yáhvi cásiquí jī. De cána jee jī nūū táhán jī:

¹⁷Nī ntivī ndá nī tūyōó nūū ndá nú, de nduú ní jíta jéhé nú. De nī jíta ndá nī yāā jā cuécá jíta, de nduú ní jácu nú, cáchī ndá jī. De tá cúu ndá sūchí lúli ñúcuán jāá nduú ní jétahān inī jī nī iin nī incā, súcuán cúu nchivī tiempo mitan.

¹⁸Chi nī nquiji Juan de cuāhā vuelta nī iyo nditē inī dē, nduú ní nchájī dē nī nduú ní jíhi dē. De nduú ní jétahān inī ndá nú, chi nī ncāhān nū jā ñúhún tāchī inī dē.

¹⁹De nī nquenda maá nī, Yāā nī nduu tē, de yájī nī jíhi nī, de suni nduú jétahān inī ndá nú, de scāa nú cā chi cáhān nū jā maá-nī jā yájī nī jíhi nī vino. De quétáhān nī jín ndá tē stútú xūhún renta jín ndá cā tē sáhá cuāchi, cáchī nū. De tú cúndichí iin tē jín tūhun Yāā Dios, de jín tiñu sáhá dē de natūu jā tē ndíchí cúu dē, ncachī yā.

Jā ní ncāhān xēen yā nūū sava ñuū nīhin inī

(Lc. 10.13-15)

²⁰Ñúcuán de nī nquijéhé yā cáhān xēen yā nūū ndācá ñuū nūū ní nsáhá yā cuāhā tiñu ñáhnú, chi nduú ní nācani inī ndá jī jā sndóo jī cuāchi jī. De nī ncāhān yā:

²¹Nācā xēen cundoho ndá nú, nchivī ñuū Corazín. De nācā xēen cundoho nú, nchivī ñuū Betsaida. Chi tú inī ñuū Tiro jín ñuū Sidón ní nsáhá nī tiñu ñáhnú jā ní nsáhá nī inī ñuū maá nú, de ñamā nacani inī nchivī ñuū ñúcuán jā sndóo jī cuāchi jī nícu. De sáhá jī seña jā stéhēn jā nācani inī jī sīquī cuāchi jī, chi cuhun jī sahma túún de chihi jī yāā xīnī jī nícu.

²²Túsaá de cáhān nī jín ndá nú jā quivī quiji juicio, de xēen cā coo castigo sīquī ndá nú nsūú cā jā coo sīquī ñuū Tiro jín ñuū Sidón.

²³De ndá ndóhó nchivī ñuū Capernaum, éá jáni inī ndá nú jā cúñáhnú nú tá cúu iin jā cāa cuāhān ichi andiví? Nduú chi sa nuu nú jondē lugar nūū íyó ndá ánō ndiyi. Chi tú inī ñuū Sodoma ní nsáhá nī tiñu ñáhnú jā ní nsáhá nī nūū maá nú, de coo ñuū ñúcuán jondē mitan nícu.

²⁴Túsaá de cáhān nī jín ndá nú jā quivī juicio de xēen cā coo castigo sīquī ndá nú nsūú cā jā coo sīquī nchivī ñuū Sodoma, ncachī yā.

Nehēn nūū nī de natātú nú, ncachī yā

(Lc. 10.21-22)

²⁵De suni quivī ñúcuán nī ncāhān Jesús: Ná cútahvī sá nūū ní Tatá, jā cúu ní Jētohō andiví jín ñayiví. Chi nī jasī ní ndācá tūhun ndíchí ní, jā má cūnī

nchivī ndichí jín nchivī tūha cuenta ñayiví yáhá. De nī stéhēn ní nūū ndá nchivī jā cúu tá cúu sūchí lúlí.

²⁶Chi súcuán nī jētahān inī ní Tatá, ncachī yā.

²⁷De nī ncāhān cā yā: Ndiviī nī jēhe Tatá nī nūū ni. De nduú jínī ndá nchivī ní iin cúu nduhū, Sēhe Yāā Dios, chi maá-ni Tatá nī cúu jā jínī yā nduhū. De ni nduú jínī nchivī nāsa Yāā cúu maá Tatá, chi maá-ni Sēhe cúu jā jínī. De íyó nchivī jā cúnī maá Sēhe stéhēn yā nūū ji nāsa Yāā cúu Tatá yā, de maá ji suni cunī ji.

²⁸Ndācá nú jā ní ncuitá nú jín ndācá tiñu jín ley jā víjín sáhá jín nú, nehēn de quivī nú ndahá nī, de natātú nú sáhá nī.

²⁹Quivī nú nūū tiñu jā ndácu maá nī, de scuáha nú cuu nú tá cúu nūū íyó maá nī. Chi vitá inī ni de nduú sáhá ñáhnú nī maá nī. De súcuán de natātú nú jín ánō nū sáhá nī.

³⁰Chi nduú víjín jā squíncuu nú nūū ni, de ni nduú vēe tiñu jā ndácu nī, ncachī yā.

Jā ní jehndē ndá dē xīnī trigo quivī nátātú

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

12 ¹De iin quivī nátātú nī nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De tēe scuáha jín yā, cócon ndá dē. De nī nquijéhé ndá dē jēhndē dē xīnī trigo yáji dē.

²De nī jínī ndá tēe fariseo, de nī ncāhān dē jín yā: Cūndēhé chi ndá tēe scuáha jín nú sáhá dē tiñu jāá nduú vāha jā sáhá ó quivī nátātú, cáchī ley Moisés.

³De nī ncāhān maá yā jín dē: ¿A nduú ní ncáhvi ndá nú tutū nāsa nī nsāhá David, iin quivī jā ní jihī dē sōco jín ndá tēe jā ní íyo jín dē?

⁴De nī nquivī dē inī vehe Yāā Dios. De nī nchaji dē pan īi jā yósō nijīn nūū Yāā Dios. De nduú nā ley jā cajī dē, ni ndá tēe íyó jín dē, chi maá-ni sūtū cúu jā yáji. De vísō súcuán de nduú nā cuāchi ní íyo sīquī dē.

⁵¿De á nduú ní ncáhvi ndá nú tutū ley Moisés, nāsa sátínú ndá sūtū inī templo, vísō quivī nátātú cúu? De nduú nā cuāchi íyó sīquī dē, vísō quivī nátātú sátínú ndá dē tiñu jā cúu dē sūtū.

⁶De cáhān ni jín ndá nú jā maá nī jā íyó nī yáhá, cúñáhnú cā ni nsūú cā templo.

⁷De nduú jícūhun inī ndá nú tūhun yáhá jā yósō nūū tutū īi jā ní ncāhān Yāā Dios: Jā cúnī cā ni cúu jā cundáhvi inī nū táhán nú, nsūú cā jā sōcō nū quiti nūū ni, ncachī yā. De tú ní jícūhun inī ndá nú tūhun yáhá, de mā cáhān nū súcuán sīquī ndá tēe jāá nduú nā cuāchi nícu.

⁸Chi nduhū, Yāā nī nduu tēe, maá nī cúu jā tátúnī sīquī nāsa sáhá nchivī quivī nátātú, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe nī nchīchī ndahá

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹Ñúcuán de cuāhān Jesús, de nī nquīvi yā inī vehe īi sinagoga.

¹⁰De ñúcuán íyó iin tēe jā ní nchīchī iin ndahá dē. De cúnī ndá tēe grupo fariseo jā nīhīn dē cuāchi sīquī yā, de nī jīcā tūhún dē yā: ¿A íyó ley jā cuu nasāhá vāha ó nchivī cúhū quīvī nátātú? ncachī dē.

¹¹De nī ncāhān yā jín dē: ¿Ní iin nú, de tú névāha nú iin ticāchí, de tú nincava tī iin yavī quīvī nátātú, de á nduú jéhēn nū natavā nū tī, á naá cúu?

¹²¿De á nduú cánuú ndasí cā iin tēe nsūú cā iin ticāchí? Túsaá de vātu-ni jā sāhá ó tiñu vāha quīvī nátātú, ncachī yā.

¹³Ñúcuán de nī ncāhān yā jín tēe jā ní nchīchī ndahá: Scāā ndahá nú, ncachī yā. De nī scāā dē, de nī nduvāha-ni tá cúu nūū íyó incā.

¹⁴Ñúcuán de nī nquee ndá tēe grupo fariseo, de nī natúhún ndá dē sīquī Jesús, nāsa cahnī dē yā.

Tūhun Jesús jā ní ncāhān Isaías jondē janahán

¹⁵De nī jinī Jesús jā súcuán jáni inī ndá dē, de nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā. De cuāhā nchivī níquīn jī yā. De nī nasāhá vāha yā ndihi nchivī cúhū.

¹⁶De nī ndacu yā nūū ndá jī jā má stúu jī yā.

¹⁷De súcuán nī ncuu tácu quee ndāā tūhun jā ní nacani Isaías jondē janahán, jā súcuán nī ncāhān Yāā Dios:

¹⁸Yáhá cúu mozo nī jā ní jani nī,
de mānī nī jín yā, de cúsiī inī nī jín yā.
De cuāha nī Espíritu nī coo jín yā.
De maá yā sāhá ndāā tiñu nchivī ndācá nación.

¹⁹Mā tétáhán yā, nī mā cāná jee yā,
de nī mā cáhān jee yā ichi jā cuni nchivī.

²⁰Mā sāhá xēen yā jín nchivī jā ní ncunīhin tūndóhó sīquī,
nī mā snāā yā nchivī jā iin luli-ni cándíja.
Chi cuñáhnú yā sīquī ndihi, de ndāā tatúnī yā.

²¹De nchivī ndācá nación cuhun inī jī jā scácu yā jī.
Ncachī Yāā Dios, ncachī Isaías jondē janahán.

Jā ní ncāhān ndá dē jā sátínú yā jín fuerza Satanás

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²²Ñúcuán de nī nquisiáha ndá jī nūū yā iin tēe cuáá ñíhín, chi ñúhún tāchi inī dē. De nī nasāhá vāha yā dē. De nī ndunijīn tīnūú dē, de nī nacahān dē.

²³De ndihi nchivī cuāhā nī nsāhvi inī jī ndéhé jī, de nī ncāhān jī: ¿A tēe yáhá cúu jā ní ncāhān Yāā Dios jā cacu nūū tatā David? ncachī jī.

24De ndá tēe grupo fariseo, nī jini dē jā súcuán cáhān ji. De nī ncāhān ndá dē: Tēe yáhá mā cūú tavā dē ndá tāchī de tú mā sáhá dē jíin fuerza Satanás jā cúñáhnú nū ndá tāchī, ncachī dē.

25De Jesús nī jinī yā jā súcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Ndācá nación jā sáhá síin maá de cánāá maá, túsaá de snāā tāhán maá. De tú iin ñuū á iin vehe sáhá síin maá de cánāá maá, de mā cūú cā cundeē cāhnú.

26De saá-ni Satanás tú tavā táhán tāchī, túsaá de sáhá síin maá. ¿De nāsa cuiñi nīhin Satanás jā ndacu nū táhán túsaá?

27Chi cáhān ndá nú jā jíin fuerza Satanás távā ni ndá tāchī. De tú súcuán cúu de ndá nchivī jā scuáha jíin ndá nú, ¿nā jíin fuerza távā maá ji tāchī, jáni inī nū? Túsaá de ndá máá ji cachī jā ní stíví ndasí nú jā ní ncāhān nū jā távā ni tāchī jíin fuerza Satanás.

28De nduú chi sa jíin Espíritu Yāā Dios cúu jā távā ni tāchī. Túsaá de ja ndēē Yāā Dios māhñú ndá nú jā tátúnī yā.

29¿Chi nāsa cuu quívi iin tēe inī vehe tēe ndacuī jā sacuíhná dē ndatíñú? Chi cánuú jā xihna cā cuhnī dē tēe ndacuī, sá de cuu sacuíhná dē ndatíñú tēe núcuán. De suni súcuán cúu jā júhnī ni Satanás de távā ni tāchī.

30De nchivī jāá nduú íyó mānī jíin nī, túsaá de jínī ūhvī ji nduhū. De nchivī jāá nduú nástútú jíin nī, túsaá de sa scútē nuu ji nchivī jā vají nū ni.

31Jā núcuán cáhān ni jíin ndá nú: Iyó modo jā coo tūhun cáhnú inī nū ndācá cuāchi jā sáhá nchivī, jíin nū ndācá tūhun nēhén jā cáhān ji. Sochi tú cáhān nāvāha ji sīquī Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú inī Yāā Dios nū ji.

32De tú nā-ni nchivī cáhān ji sīquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, cuu cune cáhnú inī Yāā Dios nū ji. Sochi tú nā-ni nchivī cáhān nāvāha ji sīquī Espíritu Santo, mā cúne cáhnú inī Yāā Dios nū ji, ni ñayíví yáhá, ni tiempo jā quiji.

Tūhun ñutun váha jíin ñutun cánēhén

(Mt. 7.17-20; Lc. 6.43-45)

33Tú iin ñutun váha, de vāha jāvíxī, de tú iin ñutun cánēhén, de suni cánēhén jāvíxī. Chi jíin jāvíxī de jínī ō nāsa ñutun cúu. De suni súcuán cúu nchivī.

34Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēēn nū tá cúu cōō. ¿Nāsa cuu cáhān nū tūhun vāha, chi nchivī nēhén cúu ndá nú? Chi ndihi nāsa jáni inī ánō nchivī, de cúsa núcuán cáhān ji.

35Tēe vāha cáhān dē tūhun vāha, chi íyó ndāā ánō dē. De tēe nēhén cáhān dē tūhun nēhén, chi cánēhén ánō dē.

36De cáhān ni jíin ndá nú jā ndācá nā-ni tūhun jā cáhān nchivī, nacuāha ji cuenta ndá tūhun núcuán quívi quiji juicio.

37Chi jíin tūhun jā ní ncāhān nū de sáhá ndāā yā sīquī nū, á jā quendōo ndāā nū á jā cundeē cuāchi sīquī nū, ncachī yā.

Jā ní jicān ndá nchivī jāá nduú cándíja iin tiñu ñáhnú

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

38Ñúcuán de jacū tēe grupo fariseo jíin tēe stéhēn ley janahán, nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, cúnī ndá sá jā sāhá ní iin tiñu ñáhnú jā stéhēn tú maá ní cúu Yāā jā ní ntají Yāā Dios, ncachī dē.

39De nī ncāhān yā jíin dē: Nchivī nēhén yáhá nduú jétáhvī cuitī ji Yāā Dios. De jícān ji iin tiñu ñáhnú jā stéhēn tú maá nī cúu Yāā jā ní ntají Yāā Dios. De nduú cā nā incā tiñu ñáhnú stéhēn nī nūū ji, chí maá-nī tiñu ñáhnú tá cúu nūū ní ncuu jíin Jonás, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.

40Chí tá cúu nūū ní ñūhun Jonás chíjin tiacá cáhnú ūnī nduú ūnī ñuú, de saá-nī nduhū, Yāā nī nduu tēe, cuū nī de coo nī chíjin ñuhun ūnī nduú ūnī ñuú, de sá de natecū nī.

41De ndá nchivī ñuū Nínive nūū ní nacani Jonás tūhun, natecū ji jíin nchivī tiempo yáhá, quivī juicio jā sāhá ndāā yā cuāchi, de cāhān ji cuāchi sīquī nchivī yáhá. Chí ndá máá ji nī nacani inī ji nī sndóo ji cuāchi ji quivī jā ní nacani Jonás tūhun nūū ji. De mitan chí cúñáhnú cā nduhū, Yāā íyó yáhá, nsūú cā Jonás, de nduú cándíja ndá nú nduhū.

42De reina jā ní ncuñáhnú nación ichi sur, natecū ña jíin nchivī tiempo yáhá, quivī juicio jā sāhá ndāā yā cuāchi, de cāhān ña cuāchi sīquī ji. Chí jondē jícá ndasí nī nquiji ña nī nini ña ndá tūhun ndíchí jā ní ncāhān rey Salomón, de nī ncandíja ña. De mitan chí cúñáhnú cā nduhū, Yāā íyó yáhá, nsūú cā Salomón, de nduú cándíja ndá nú nduhū.

Tāchī jā nástútú táhán ndívi inī nchivī

(Lc. 11.24-26)

43Tú nī nquee iin tāchī inī iin tēe jāá nduú cándíja, de jícā nuu nūū ñuhun tíhá, ndúcú nūū natātú, de nduú níhīn, sá de jáni inī maá:

44Ná quínohōn nī vehe nūū ní nquee nī. De tá nī nenda tucu, de jíinī jā tēe jāá nduú cándíja, cúu dē tá cúu iin vehe jāá nduú nā ndéē de nī ndundoo.

45Ñúcuán de jéhēn jénacuēca ūjā cā tāchī nēhén cā nsūú cā maá. De quívi ndá inī tēe ñúcuán de jécundeē ndá. Túsaá de xēēn cā cundoho tēe ñúcuán jā sándihí nsūú cā jā xíhna ñúhún. De suni súcuán cundoho nchivī nēhén tiempo yáhá, ncachī yā.

Naná yā jíin ndá ñanī yā

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46De juni súcuán cāhān yā jíin ndá nchivī, de nī nquenda naná yā jíin ndá ñanī yā, íní ña tāvēhé, de cúnī ña cāhān ña jíin yā.

⁴⁷De nī ncachī iin tēe nūū yā: Naná ní jín ndá ñanī ní íñí ña tāvēhé, de cúnī ña cāhān ña jín ní, ncachī dē.

⁴⁸De nī ncāhān yā jín tēe jā ní ncāhān jín yā súcuán: ¿Ní iin cúu naná nī, de ní iin cúu ndá ñanī nī? ncachī yā.

⁴⁹De nī stéhēn ndāhá yā nūū ndéē ndá tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā: Suni naná nī jín ñanī nī cúu ndācá yáhá.

⁵⁰Chi ndācá nchivī jā squíncuu tiñu jā cúnī maá Tatá nī, Yāā ndéē andiví, suu cúu ñanī nī, cuāha nī, naná nī, ncachī yā.

Tūhun yátá tēe jítē tatā

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

13 ¹De quivī ñúcuán nī nquee Jesús vehe cuāhān yā, de nī nquenda yā nī jēcundeē yā yuhú mar.

²De nī ncutútú cuāhā ndasí nchivī nūū yā. De nī nquivī yā inī iin barco, de nī jēcundeē yā. De ndá nchivī ñúcuán ndéē ji yuhú mar.

³De jín tūhun yátá nī stéhēn yā cuāhā tūhun nūū ji, de súcuán nī ncāhān yā: lín tēe jítē tatā, nī nquee dē jā cutē dē.

⁴De tá nī nquijéhé dē jítē dē, de jacū tatā nī jítē yuhú íchí. De nī nquenda ndá saā, de nī nchaji tī.

⁵De jacū cā tatā nī jítē nūū ñuhun yúū, nūū nduú íyó cócón ñuhun. De ñamā-ni nī ntāhvī, chi nduú íyó cócón.

⁶De tá nī nquenda ncandiī, de nī nchīchī-ni, de nī ncasūn, chi nduú ní níhīn nūū quíhīn yoho.

⁷De jacū cā tatā nī jítē mähñú nūū cáá niquin iñu. De nī jahnu iñu, de nī jasī nūū.

⁸De jacū cā nī jítē nūū ñuhun váha, de nī jēhe cuāhā nūnī. Sava nī jēhe ciento jā iin iin, de sava nī jēhe ūnī xico, de sava cā nī jēhe ōcō ūxī.

⁹De ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nú, ncachī yā.

Nājēhē cúu jā cāhān yā maá-ni tūhun yátá

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10; 10.23-24)

¹⁰Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā nī nquenda dē nūū yā, de nī jicā tūhún dē yā: ¿Nājēhē cúu jā maá-ni tūhun yátá cāhān ní jín nchivī? ncachī ndá dē.

¹¹De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chi sáhá yā jā cuu jícūhun inī nū ndá tūhun yáhá jā ní nchiyuhū, nāsa quívi nchivī ndahá Yāā andiví jā tatúnī yā nūū ji. Sochi nchivī yáhá jāá nduú cándíja, chi mā jícūhun inī ji.

¹²Chi nchivī ja jícūhun inī, stéhēn cā yā nūū ji, de víhí cā cunī ji. Sochi nchivī jāá nduú cándíja, vísō ja jínī ji jacū, de sa naā.

13 Jā ñúcuán cúu jā cáhān ni tūhun yátá jíin ndá ji. Chi vísō ndéhé ndá ji, de modo jāá nduú jíni ji. De vísō jíni jíin sóho ji, de mā jícūhun inī ji, chi modo jāá nduú ní jíni ji-ni.

14 Túsaá de síquī nchivī yáhá nī nquee ndaā tūhun jā ní ncachī Yāā Dios de nī ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán:

Vísō cunini ndá nú, de mā jícūhun inī nū,
de vísō cūndēhé nú, de mā cūnī nú.

15 Chi ndá nchivī yáhá ndasí nī ncunihin inī ji,
de ūhvī ndasí tēe sóho ji,
de modo jā jásī ji tīnūú ji,
tácua mā cūndēhé ji,
de nī mā cūnini ji,
de nī mā jícūhun inī ji,
de nī mā ndicó cóo inī ji nūū nī
jā nasāhá vāha nī ánō ji nūū cuáchi ji.

Cáchī Yāā Dios, cáchī tutū.

16 Sochi ndá máá nú, nācā ndetū nū, chi ndéhé nú jíin tīnūú nú, de tēe sóho nú.

17 Chi ndāā cáhān ni jíin nú jā cuāhā ndá tēe janahán jā ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin cuāhā ndá tēe ndāā, nī ncuu inī dē jā cūndēhé dē jā ndéhé ndá nú, de nduú ní ndéhé dē. De nī ncuu inī dē cunini dē jā níni ndá nú, de nduú ní jíni dē, ncachī yā.

Jā ní ncachī cājī yā tūhun yátá tēe jītē tatā

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 Túsaá de cunini ndá nú nā cuá cúu tūhun yátá tēe jītē tatā. Tatā ñúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

19 De nchivī jā jíni tūhun nāsa tátúnī Yāā Dios, de tú nduú jícūhun inī ji, de cúu ji tá cúu tatā jā ní jītē yuhú íchí. Sá de quénda tāchī cúñáhnú de cándeē-ni tūhun inī ánō ji.

20 De tatā jā ní jītē nūū ñuhun yúū cúu tá cúu nchivī jíni tūhun, de ñamā-ni jétáhvī ji de cúsiī inī ji jíin.

21 Sochi nduú cúcutú tūhun inī ánō ji, de jacū-ni quivī jétáhvī ji. De tá quíji tūndóhó, á jā jíni ūhvī nchivī ji jā síquī tūhun ñúcuán, sá de quíjéhé nācani yátá inī ji.

22 De jā ní jītē māhñú iñu cúu ndá nchivī jíni tūhun, sochi ndíhvī inī ji síquī jā íyó inī ñayivī yáhá, de cūnī ji cucuicá ji, de stáhvī ndá ñúcuán jā cútéñú ji jíin. De ndācá ñúcuán jásī nūū tūhun yā, de nduú jíja ji jíin tūhun yā.

23 De tatā jā ní jītē nūū ñuhun vāha cúu ndá nchivī jíni tūhun yā, de jícūhun inī ji, de jíja ji jíin. De sava ji cúu tá cúu tatā jā jéhe ciento jā iin iin, de sava cā ji jéhe ūnī xico, de sava cā ji jéhe ōcō ūxī, ncachī yā.

Tūhun yátá siquī itē lásū

24De nī ncāhān yā incā tūhun yátá jín ndá dē: Jā tátúnī Yāā andiví cúu tá cúu iin tēe jā ní jītē dē trigo vāha nūū ñūhún dē.

25De íyó iin tēe jínī ūhvī dē tēe xíí trigo. De juni quíxīn tēe xíí trigo jín ndá táhān dē, de nī jēhēn tēe ñúcuán, de nī jītē niquin itē lásū nūū trigo, de cuāhān.

26De tá nī ntāhvī trigo, de nī nquene yoco, de suni súcuán nī jahnu itē lásū.

27Ñúcuán de nī nquenda ndá mozo, de nī ncāhān jī jín patrón: Señor, ¿á nsūú trigo vāha ní jītē ní nūū ñūhún ní? ¿De nūcu nī nquene itē lásū nūū?

28De nī ncāhān dē jín jī: Iin tēe jínī ūhvī nduhū nī nsāhá yáhá, ncachī dē. De nī ncāhān ndá mozo jín dē: ¿Túsaá de á cúnī ní jā quihīn ndá sá de tuhun sá?

29De nī ncāhān dē: Nduú, chí tú tuhun nú itē lásū ñúcuán de sanaā de tuhun nú jondē jín trigo.

30Vāha cā ná cuāhnu maá jondē quīvī tēhndē. De quīvī ñúcuán de cachī nī nūū ndá tēe quehndē jā xihna cā itē lásū quehndē dē, de caquīn tūtú dē tácuā cāyū. Ñúcuán de trigo chí quehndē dē ndīvi inī yacā nī, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun yátá siquī niquin mostaza

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31De suni nī ncāhān yā incā tūhun yátá yáhá: Nchivī jā tátúnī Yāā andiví nūū, ndúcuahā jī tá cúu nūū jáhnu iin niquin mostaza jā ní jaquīn iin tēe nūū ñūhun dē.

32De ndāā jā iin niquin lúli cā cúu nsūú cā ndá cā niquin. Sochī tá nī jahnu, de cúu cáhnú cā nsūú cā ndá cā yūcū, chí ndúu iin ñutun. De quēnda ndá saā, de sáhá tī tacā tī chíjin ndahá yūcū, ncachī yā.

Tūhun yátá siquī levadura

(Lc. 13.20-21)

33De incā tūhun yátá nī ncāhān yā jín ndá dē: Jā tátúnī Yāā andiví nūū nchivī cúu tá cúu levadura jā ní nquehen iin ñahan. De nī nsacā ña jín ūnī kilo harina, de nī ndaa ndihī ñujan nī nsāhá, ncachī yā.

Jā maá-nī tūhun yátá cáhān yā jín jī

(Mr. 4.33-34)

34Ndācá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús jín ndá nchivī cuāhā. De ndācá jā ní stēhēn yā, de maá-nī tūhun yátá nī ncāhān yā jín jī.

35Súcuán nī nsāhá yā tácuā quee ndāā tūhun nī ncāhān tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán:

Cāhān ni ndá tūhun yátá jín nchivī,
de cachī ni ndá tūhun yuhū jā íyó jondē tá nī jēcāva ñayiví.
Cachī Jesús, ncachī tē nī nacani tūhun.

Jā ní ncachī cājí yā tūhun itē lásū

³⁶Ñúcuán de nī nacuetáhvī Jesús nū nchivī. De nī ndīvi yā inī vehe. De ndá tē scuáha nī nquenda dē nū yā, de nī ncāhān dē jín yā: Cachī cājí ní tūhun yátá itē lásū nū sá, ncachī dē.

³⁷De nī ncāhān yā jín ndá dē: Jā jítē trigo vāha ñúcuán cúu nduhū, Yāā nī nduu tē.

³⁸De ñuhun ñúcuán cúu ñayiví. De tatā vāha cúu ndá nchivī yíhí ndahá Yāā Dios jā tátúnī yā nū ji. De itē lásū cúu ndá nchivī yíhí ndahá tāchī cúñáhnú.

³⁹De tē jínī ūhvī jā ní jítē niquin itē lásū cúu maá tāchī cúñáhnú. De quīvi tēhndē cúu quīvi jīnu ñayiví. De ndá tē quehndē cúu ndá ángel Yāā Dios.

⁴⁰De tá cúu jā tēhndē itē lásū de cāyū nū ñúhūn, súcuán coo quīvi jīnu ñayiví.

⁴¹Chi nduhū, Yāā nī nduu tē, tají nī ndá ángel ni quīhīn. De nastútú yā ndācá nchivī squívi táhán nū cuáchi, jín nchivī sáhá tiñu néhén, tavā yā ji mähñú nchivī jā tátúnī nī nū.

⁴²De taān yā ndá ji cāyū ji nū ñúhūn. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yúhú ji jā ndoho ndasí ji.

⁴³Sá de nchivī jā squíncuu nū yā chi cuēndūtē ji modo ncandiī, de cundēē ji nū tátúnī maá Tatá ji Yāā Dios. Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nú.

Tūhun yátá sīquī jātūn xūhún jā yíyuhū

⁴⁴De jā quívi nchivī ndahá Yāā Dios jā tátúnī yā nū ji, suu cúu tá cúu iin jātūn xūhún jā yíyuhū chījin iin ñuhun. De nī nanihīn iin tē, de nī nacasī tucu dē sīquī. De jā cúsiī inī dē jín, de cuāhān dē cuāxicó ndihi dē jā névāha dē, de nī jeen dē ñuhun ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī perla jā ndéē yāhvi

⁴⁵De jā quívi nchivī ndahá Yāā Dios jā tátúnī yā nū ji, suni cúu tá cúu iin tē jēen de náxicó, de ndúcú dē perla vāha.

⁴⁶De nī jinī dē iin perla jā ndéē yāhvi ndasí, de nī jēhēn dē nī yícó ndihi dē jā névāha dē, de nī jeen dē perla ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī ñunu tíin tiacá

⁴⁷De jā tátúnī Yāā andiví nū nchivī, suni cúu tá cúu iin ñunu jā chūdaji ndá dē nū mar, de quívi ndācá nū tiacá.

48De tá nī nchitú ñunu, de távā ndá dē yuhú nduté. De jécundeē dē, de nácāji dē tiacá. De tiacá váha táān dē inī ticá, de tiacá jāá nduú íyó vāha squéne dē.

49De suni súcuan coo quivī jīnu ñayiví. Chi quenda ndá ángel yā, de sáhá sín yā ndá nchivī sáhá tiñu néhén mähñú nchivī vāha.

50De nchivī néhén chi taān yā ji cāyū ji nūū ñúhūn. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yúhú ji jā ndoho ndasí ji, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ndatínú ndéē yāhvi

51De nī jīcā tūhún yā ndá dē: ¿A nī jīcūhun inī ndá nú ndá tūhun yáhá, á nduú? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē jín yā: Nī jīcūhun inī sá, Señor.

52De nī ncāhān yā jín dē: Iyó vāha túsaá. De iin tē stéhēn ley janahán, tú ja nī ncutūha dē nāsa tátúnī Yāā andiví, de cuu stéhēn dē ndá tūhun sīquī ñúcuán. Chi cúu dē tá cúu iin tē xivéhe. De inī jātūn dē távā dē ndatínú ndéē yāhvi, sava jā jēé jín sava jā ní ncunahán íyó, ncachī yā.

Jā cuánohōn yā ñuū Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53De tá nī ncuu nī ncāhān Jesús ndá tūhun yátá yáhá, de nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

54De nī nenda yā ñuū yā Nazaret. De nī stéhēn yā tūhun inī vehe īī sinagoga. De nī nsāhvi inī ndá nchivī nī jini ji, de nī ncāhān ji: ¿Ní cúu nūū ní ncutūha tē yáhá ndá tūhun ndíchí yáhá? ¿De nāsa cúu sáhá dē ndá tiñu ñáhnú yáhá?

55Chi sēhe carpintero cúu tē yáhá, de naná dē cúu María, de ndá ñanī dē cúu Jacobo, José, Simón, jín Judas.

56De suni ndéē ndá cuāha dē jín ó yáhá. ¿De nāsa jínī dē ndācá tūhun yáhá túsaá? ncachī ndá nchivī.

57De súcuan nī nsáhá jéhe inī ndá ji nūū Jesús. De nī ncāhān yā jín ji: Ndācá tē nācani tūhun Yāā Dios, íyó yíñúhún nchivī jín dē, chi maá-ni nchivī ñuū dē jín nchivī vehe dē cúu jāá nduú íyó yíñúhún jín dē, ncachī yā.

58De nduú ní nsáhá yā cuāhā tiñu ñáhnú ñúcuán, chi nduú ní ncándíja ndá ji.

Jā ní jīhī Juan tē scuénduté

(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

14 1De tiempo ñúcuán de Herodes, tē tátúnī región Galilea, nī ñihīn dē tūhun nāsa sáhá Jesús.

²De nī ncāhān dē jín ndá nchivī íyó jín dē: Tēe ñúcuán cúu Juan, tēe jā ní scuénduté, de nī natecū dē. Jā suu cúu jā íyó poder dē jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú, ncachī Herodes.

³Chi maá dē ja nī ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jín jā cunuhni dē jín cadena. Súcuán nī nsāhá dē jā síquī Herodías, ñasíhí ñanī dē Felipe.

⁴Chi Juan nī ncāhān dē nūu Herodes: Nduú nā ley íyó jā nacueca nú ña, ncachī dē.

⁵De jā ñúcuán nī ncuu inī Herodes jā cahnī dē Juan. Sochi yúhú dē jā quīti inī nchivī, chi ndihi ji jáni ndija inī ji jā iin tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu Juan.

⁶De iin quivī nī nsāhá Herodes iin vico quivī jā ní ncacu dē. De sēhe síhí Herodías nī nquivī ji nī jita jéhé ji nūu ndá nchivī jā ní ncana dē. De nī ncusiī inī Herodes nī nsāhá ji.

⁷De nī ncāhān téyí dē jā cuāha dē nā-ni cuá cúu jā cācān ji nūu dē.

⁸De nī jēhēn ji nī jicā tūhún ji naná ji nā cuá cúu jā cācān ji. De nī ndivī ji nūu Herodes, de nī ncāhān ji: Tajī ní xīnī Juan tēe scuénduté, cuhun nūu iin cōhō, ncachī ji.

⁹Ñúcuán de rey Herodes nī ncucuécá inī dē. Sochi síquī jā ní ncāhān téyí dē, jín jā ní jini ndá tēe yáji stāa jín dē, jā ñúcuán nī ndacu dē jā ná cuāha ndá nūu ji.

¹⁰De nī ntajī dē soldado jā quíquehndē xīnī Juan inī vecāa.

¹¹De nī nenda soldado jín xīnī Juan, ñúhún nūu iin cōhō, de nī jēhe ndá nūu ñahan lúlí. De nī jēnasiáha ji nūu naná ji.

¹²Ñúcuán de nī jēhēn ndá tēe nī scuáha jín Juan, de nī nanee dē yiqui cúñu Juan, de nī nchiyuhū dē. Ñúcuán de nī jēhēn ndá dē, nī ncachī tūhún dē nūu Jesús.

Jā ní scájī yā ūhūn mīl tēe

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³De tá nī jini Jesús tūhun, de nī ncujiyo yā ñúcuán cuāhān yā jín barco jā cundeē sīn yā iin lugar nūu nduú nchivī. De nī jinī ndá nchivī jā cuāhān yā. De ndācá ñuū nī nquee ji, jīca jéhé ji cuātahān ji yā.

¹⁴De tá nī nquee Jesús inī barco, de nī jinī yā nchivī cuāhā ñúcuán. De nī ncundáhvī inī yā ji, de nī nasāhá vāha yā ndācá nchivī cúhū jā vāji ndá ji jín.

¹⁵De tá nī ñini, de ndá tēe scuáha jín yā nī nquenda dē nūu yā, de nī ncāhān dē: Ja nī ñini, de nduú nā nchivī ndéē yáhá. Túsaá de tajī ní nchivī ná quíhīn ndá ji ndācá ñuū, de cueen ji jā cajī ji, ncachī dē.

¹⁶De nī ncāhān Jesús jín ndá dē: Nduú cánuú quíhīn ji, chi cuāha ndá máa nú jā cajī ji, ncachī yā.

¹⁷De nī ncāhān ndá dē: Nduú ná névāha sá yáhá, chi ūhūn-ni stāā jín ūū-ni tiacá, ncachī dē.

¹⁸De nī ncāhān yā jín dē: Taji ná quíji, ncachī yā.

¹⁹De nī ncāhān yā jín ndá nchivī jā cundeē ji nūū ítē. De nī nquehen yā ndihúhūn stāā jín ndúū tiacá ñúcuán. De nī nūcūndēhé yā ichi andiví, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nūū Tatá yā. De nī scuáchi yā stāā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De ndá máá dē nī nsajī dē nūū ndá nchivī cuāhā.

²⁰De ndiviī ji nī nchajī, de nī ndahā chījin ji. De nī nastútú ndá dē pedazo jā ní nquendō, de nī nchitú ūxī ūū tīcá.

²¹De tēe jā ní nchajī cúu tá ūhūn mil, de sín cā cúu ndá ñahan jín sūchí lúli.

Jā ní jica jéhé yā nūū mar

(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²²Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā jā ná quívi dē inī barco, de cosō nūū dē quihīn dē incā lado mar, junī nátají yā ndá nchivī cuāhā jā quínohōn ji.

²³De tá nī ncuu nī nacuetáhvī yā nūū ji, de nī ncaa yā yucu cuāhān mátúhún yā, cuācācān táhvī yā. De nī ncuaā, de mátúhún yā-ni íyó ñúcuán.

²⁴De barco ja ñúhún sava mar cuāhān. De ndute mar nátundahá nihin barco, chi vāji tāchī ichi nūū.

²⁵De niquín nī nquenda Jesús nūū ndá dē, jica jéhé yā nūū mar.

²⁶De ndá tēe scuáha jín yā, nī jinī dē jā jica yā nūū mar. De nī nandava ndá dē, de nī ncana cóhó dē jā yúhú dē: Níhná cúu, ncachī dē.

²⁷De nī ncāhān-ni Jesús jín dē: Ndeé coo inī ndá nú, de mā cúyūhú nú, chi maá nī cúu, ncachī yā.

²⁸Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jín yā: Señor, de tú maá ní cúu, de cachī ní jā suni ná cáca jéhé sá nūū mar de cuēē sá nūū ní, ncachī dē.

²⁹De nī ncāhān yā: Nehēn túsaá. De nī nuu Pedro inī barco, de jica dē nūū nduté cuāhān dē nūū Jesús.

³⁰De tá nī jinī dē jā nihin yíhí tāchī, de nī nchūhú dē. De nī nquijéhé dē quée dē chījin ndute. De nī ncana cóhó dē: Scácu ní sāán, Señor, ncachī dē.

³¹De Jesús nī ntiin yā ndahá dē. De nī ncāhān yā jín dē: Tēe nduú cándíja nihin cúu nú. ¿Nūcu nī nayūhú nú? ncachī yā.

³²De nī ndivi yā jín dē inī barco, de nī jencuiñī-ni tāchī.

³³Sá de ndá tēe jā ñúhún inī barco, nī jēcuiñī jítí dē nūū yā. De nī ncāhān ndá dē: Maá jāndáā jā Sēhe Yāā Dios cúu ní, ncachī dē.

Jā ní nasāhá vāha yā nchivī cúhū región Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴De nī nchāha yā jín ndá dē incā lado mar, de nī nquenda yā región Genesaret.

³⁵De ndá nchivī ñúcuán nī nacunī ji nūū yā. De nī scáca ji tūhun ndācá ndáñúū ñúcuán jā ní nquenda yā. De ndá nchivī nī nquisiáha ji ndá jā cúhū nūū yā.

³⁶De nī ncāhān ndāhvī ndá ji jín yā jā ná quéhé ji vísō yuhú sáhmá yā. De ndācá nchivī jā ní nquehé sahma yā, nī nduvāha ji.

Sīquī nāsa cútéhén nchivī

(Mr. 7.1-23)

15 ¹Ñúcuán de jacū ndá tē fariseo jín tē stéhén ley janahán, vāji dē ciudad Jerusalén, de nī nquenda dē nūū yā. De nī ncāhān dē jín yā:

²Ndá tē scuáha jín nú, ñnúcu stíví ndá dē costumbre jā ní jaquín nchivī janahán? Chi nduú squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūū yā de caji dē stāā, ncachī dē.

³De Jesús nī jicā tūhún yā dē: De saá-ni ndá máá nú, ñnúcu stíví nú tiñu jā ní ndacu Yāā Dios nūū nū? Chi sa costumbre ndá máá nú cúu jā squíncuu nú.

⁴Chi nī ncāhān Yāā Dios: Coó yínúhún nú nūū tatá nú nūū naná nú. De tú ní iin cāhān sīquī tatá á sīquī naná, de ná cúū, cáchī Yāā Dios.

⁵Sochi ndá máá nú chi cáchī nū jā cuu cāhān iin tē jín tatá dē á naná dē: Mā cúú chindeé sá ní jā taji sá jā caji ní á jā cusúcún ní, chi ndihi jā névāha sá, ja nī nsōcō sá nūū Yāā Dios.

⁶De tē jā cāhān súcuán, nduú cā cánuú jā chindeé dē tatá dē naná dē, cáchī ndá nú. De súcuán stíví nú tiñu jā ní ndacu Yāā Dios, jā sīquī costumbre jā ní jaquín ndá máá nú.

⁷Vāchi tē stáhvī-ni cúu ndá nú. Ndāā nī ncāhān Isaías sīquī ndá nú janahán, yósō nūū tutū īī jā ní ncāhān Yāā Dios:

⁸Nchivī yáhá chi jín yuhú ji-ni jétáhvī ji nduhū,
sochi nsūú jondē jín inī jín ánō ji.

⁹De chíñúhún cāhá ji nduhū,
chi tūhun jā stéhén ji cúu tiñu jā ní ndacu ndá tē,
de nsūú jā ní ndacu maá nī cúu.

Ncachī Yāā Dios, ncachī yā.

¹⁰De nī ncana yā nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā jín ji: Cunini vāha ndá nú, de chuhun inī nū:

¹¹Nsūú jā quívi inī yuhú nchivī cúu jā cútéhén ji sáhá. Chi tūhun jā quée yuhú ji, ñúcuán cúu jā cútéhén ji sáhá, ncachī yā.

¹²Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī nquenda dē nūū yā, de nī ncāhān dē: ¿A jíinī ní jā ní nquītī inī ndá tēe fariseo jā ní jini dē tūhun nī ncāhān ní? ncachī dē.

¹³De nī ncāhān maá yā: Cúu ndá dē tá cúu ñutun jāá nduú ní nchúhun Tata nī, Yāā ndéē andiví, de iin quívī de tūhun yā.

¹⁴Ná quíhīn ndá máá dē, chi cúu ndá dē modo tēe cuáá jā stéhēn ichi nūū incā tēe cuáá. Chi tú iin tēe cuáá stéhēn dē ichi nūū incā tēe cuáá, de ndúū dē nincava xehvā, ncachī yā.

¹⁵De nī ncāhān Pedro jíin yā: Cachī cājí ní tūhun yátá yáhá jā ní ncachī ní nūū ndá sá, ncachī dē.

¹⁶De nī ncāhān Jesús: ¿De á suni ncháha ca jícūhun inī ndá máá nú?

¹⁷¿A nduú jícūhun inī nū jā ndācá jā yáji nchivī, chi quívi chījin ji, de quée-ni cuāhān?

¹⁸Sochi tūhun jā quée yuhú nchivī, chi jondē inī ánō ji vāji, de ñúcuán cúu jā cútéhén ji sáhá.

¹⁹Chi jondē inī ánō nchivī quée jā jáni nēhén inī, jā jáhnī ndīyi, jā cásíquí ndéē tāhán, jā sáhá ndiī, jā sácuíhná, jā cáhān tūhun stáhvī, jā cáhān sīquí tāhán.

²⁰De ndācá yáhá cúu jā cútéhén nchivī sáhá. Sochi tú nduú squíncuu ji costumbre jā nandahá ji de caji ji stāā, de nduú cútéhén ji sáhá, ncachī yā.

Ñahan incā nación jā ní ncandíja nihin

(Mr. 7.24-30)

²¹De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā región Tiro jíin Sidón.

²²De iin ñahan nūū Canaán ndéē ña región ñúcuán, de nī nquenda ña nūū Jesús. De nī ncana jee ña: Señor, maá ní jā cúu Sēhe tatā David, cundáhvī inī ní sāán. Chi sēhe síhí sá, ñúhún tāchī inī ji, de xēēn ndasí ndóho ji, ncachī ña.

²³Sochi nduú ní ncāhān cuitī yā jā ní ncāhān ña. Ñúcuán de nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān dē: Cāhān ní jíin ña ná quíhīn ña, chi ndasí cána ña vāji ña yātā ō, ncachī dē.

²⁴De nī ncāhān yā jíin ña: Nūū mátúhún-ni nchivī nación Israel nī ntají Yāā Dios sāán vāji sá, chi cúu ji tá cúu ticāchí, quiti jā ní nsana, ncachī yā.

²⁵Sochi nī nquenda ña, de nī jēcuiñī jítí ña nūū yā, de nī ncāhān ña: Señor, chindeé chituu ní sāán viī, ncachī ña.

²⁶De nī ncāhān yátá yā jíin ña: Nduú íyó vāha jā candeē ō stāā sēhe ó de cuāha ó nūū tinā, ncachī yā.

27De nī ncāhān ña: Ndāā cáhān ní Señor, sochi chindeé ní sāán vísō cúu sá modo tinā. Chi suni ndá tī nīhīn tī pedazo stāā jā cóyo chījin mesa jētohō tī yājī tī, ncachī ña jín yā.

28Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Vāha ndasí cándíja ní, nánā. De ná sáhá sá jā cúnī ní, ncachī yā. De maá hora ñúcuán nī nduvāha-ni sēhe síhí ña.

Jā ní nasāhá vāha yā cuāhā nchivī cúhū

29De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā, de nī nchāha yā yuhú mar Galilea. De nī ncaa yā iin yucu, de ñúcuán nī jēcundeē yā.

30De nī nquenda cuāhā nchivī nūū íyó yā, de nī nquisiáha ji ndá jā cojo, jā cuāá, jā ñihín, jā cuhlu, jín cuāhā cā nchivī cúhū. De nī jaquín ji nūū jēhē Jesús. De nī nasāhá vāha yā ndá ji.

31De nī nsāhvi inī ndá nchivī ndéhé ji jā nācahān nchivī ñihín, nduvāha nchivī cuhlu, nácaca vāha nchivī cojo, de nánune tīnūú nchivī cuāá. De nī ncāhān ndá ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios nación maá ji Israel.

Jā ní scáji yā cūmī mil nchivī

(Mr. 8.1-10)

32Ñúcuán de nī ncana Jesús ndá tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān yā jín dē: Cúndáhvī inī nī ndá nchivī cuāhā yáhá, chi ja nī ncuu ūnī quivī íyó ji jín nī, de nduú cā nā cuá cajī ji. De nduú cúnī nī natajī nī ji jā quínohōn nditē ji, chi tú súcuán de sava ichi de cuítá ndasí ji, ncachī yā.

33De nī ncāhān ndá tēe scuáha jín yā: ¿De ní nīhīn ō stāā jā cajī ndá nchivī cuāhā yáhá? Chi yáhá nduú nā nchivī ndéē, ncachī dē.

34De nī jicā tūhún yā dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nú? De nī ncāhān ndá dē: Ujā-nī, jín jacū tiacá lúlí, ncachī dē.

35Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá nchivī cuāhā jā cundeē ji.

36De nī nquehen yā ndihújā stāā jín tiacá, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nūū Yāā Dios. De nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jín yā, de ndá máá dē nī nsajī nūū nchivī.

37De ndihi ji nī nchajī, de nī ndahā chījin ji. Sá de nī nastútú ndá dē pedazo jā ní nquendō, de nī nchitú ūjā tícá.

38De tēe jā ní nchajī, jondē cūmī mil dē cúu, de sín cā cúu ndá ñahan jín sūchí lúlí.

39Ñúcuán de nī nacuetáhvī yā nūū nchivī, de cuānohōn ji. De nī ndivī yā inī barco, de cuāhān yā región Magdala.

Jā ní jicān ndá dē iin tiñu ñáhnú nū yā

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

16 ¹De nī nquenda ndá tēe grupo fariseo jíin tēe grupo saduceo nū yā. Chi cúnī ndá dē coto túnī dē yā, de nī jicān dē jā sāhá yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña andiví.

²Sochi maá yā nī ncāhān yā jíin dē: Tá ñini, de cáhān ndá nú: Nandiī, chi nī jichi cuáhá vícō, cáchī nū.

³De jānehēn chi cáhān ndá nú: Mitān de cuun sāví, chi nī jichi cuáhá vícō, cáchī nū. Vāchi tēe stáhvī-nī cúu ndá nú. Chi jícūhun inī ndá nú nāsa stéhēn seña andiví, sochi nduú jícūhun inī nū nāsa stéhēn ndá tiñu ñáhnú jā sāhá nī tiempo yáhá.

⁴De nchivī nēhén yáhá, chi nduú jétáhvī cuitī ji Yāā Dios. De jicān ji iin tiñu ñáhnú jā sāhá nī jā coo iin seña andiví. Sochi nduú cā nā incā tiñu ñáhnú stéhēn nī nū ji, chi maá-nī tiñu ñáhnú tá cúu nū ní ncuu jíin Jonás, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán, ncachī yā. De nī sndóo yā-nī ndá dē, de cuāhān yā.

Tūhun levadura ndá tēe fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵De ndá tēe scuáha jíin yā nī naā inī dē cuiso dē stāā tá cuāhān ndá dē jíin yā jíin barco incā lado mar.

⁶De nī ncāhān Jesús jíin dē: Coto má candíja ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jíin grupo saduceo, ncachī yā.

⁷De ndá tēe scuáha nī ncāhān ndá máá dē: Va sīquī jāá nduú nā stāā ndíso ó, jā ñúcuán cáhān yā súcuán, ncachī dē.

⁸De nī jinī Jesús, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu cáhān ndá nú jā ní ncāhān nī súcuán sīquī jāá nduú nā stāā ndíso nú? Tēe nduú cándíja nīhin cúu ndá nú.

⁹¿A ncháha ca jícūhun inī ndá nú jāá nsūú sīquī ñúcuán ní ncāhān nī? ¿A nduú núcūhun inī nū jā ní scuáchi nī ūhūn stāā nī nchajī ūhūn mil tēe, de nāsaa tīcá nī nastútú ndá nú jā ní nquendōo?

¹⁰¿De á nduú núcūhun inī nū jā ní scuáchi nī ūjā stāā nī nchajī cūmī mil tēe, de nāsaa tīcá nī nastútú tucu nú?

¹¹¿De nājēhē cúu jāá nduú jícūhun inī ndá nú jāá nsūú sīquī stāā ní ncāhān nī jíin nú jā ní ncāhān nī jā coto má candíja ndá nú levadura ndá tēe fariseo jíin tēe saduceo? ncachī yā jíin dē.

¹²Ñúcuán de nī jícūhun inī ndá dē jāá nduú ní ncāhān yā jíin dē jā má cājí dē stātílā jā yíhí levadura, chi sa nī ncāhān yātá yā jā má cándíja dē tūhun stáhvī jā stéhēn ndá tēe fariseo jíin tēe saduceo.

Jā ní ncachī Pedro jā Jesús cúu Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13De tá nī nquenda Jesús región Cesarea Filipo jíin ndá tēe scuáha jíin yā, de nī jicā tūhún yā dē: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nchivī?

14De nī ncāhān ndá dē: Sava ji cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā ní scuénduté. De sava cā ji cáhān jā cúu ní Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. De sava cā ji cáhān jā cúu ní Jeremías á incā tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

15De nī ncāhān yā: De ndá máá nú, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nú?

16De nī ncāhān Simón Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā jā ní ntají Yāā Dios. De cúu ní Sēhe Yāā Dios, Yāā jā técu níí cání, ncachī dē.

17De nī ncāhān Jesús: Nācā ndetū nū, Simón sēhe Jonás, chi nsūú iin nchivī ní stéhēn tūhun yáhá nūū nū, chi sa maá Tatá nī, Yāā ndéē andiví, nī stéhēn yā nūū nū.

18De nduhū suni cáhān nī jíin nú jā maá nú cúu Pedro, de tūhun yáhá cáchī: Yūū. De tūhun ndāā jā ní ncāhān nū jā maá nī cúu Cristo, suu cúu tá cúu iin yūū cāhnú. De sīquī yūū cāhnú yáhá sāhá nī jā quituu vehe, de vehe ñúcuán cúu ndá nchivī jā cándíja nduhū. De nī iin mā cúndéé sīquī ji, nī cuēhē jā jíhī ji, nduú cā nā cuá cuu sāhá jíin ánō ji.

19De maá nú cundiso tíñú nú jā quīvi nchivī ndahá Yāā andiví jā tatúnī yā nūū ji. De ndācá jā casī nū jā má sāhá nchivī inī ñayiví yáhá, suni casī Yāā Dios jā ndéē jondē andiví. De ndācá jā cuāha nú tūhun sāhá ji inī ñayiví yáhá, suni cuāha tūhun Yāā Dios jā ndéē jondē andiví, ncachī yā.

20Ñúcuán de nī ndacu yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā jā má cáchī dē nūū nī iin nchivī jā cúu yā Cristo.

Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

21De jondē saá nī nquijéhé Jesús cáchī tūhun cájí yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā jā cánuú quīhīn yā Jerusalén. De ndá tēe ñáhnú jíin ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, sndóho ndasí dē yā. De cahnī ndá dē yā, sochi nūū únī quīvī de natecū yā, ncachī yā.

22Ñúcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nūū yā: Señor, ¿nūcu cáhān ní súcuán? De mā cuáha cuitī Yāā Dios tūhun. Va mā cūú cuitī coo súcuán, ncachī dē.

23De nī jicó cóto yā nūū Pedro, de nī ncāhān yā: Cuijiyo quīhīn nū, chi cáhān nū tá cáhān Satanás. Chi tēe ndúcú stívī nduhū cúu nú. De nduú jáni

inī nū tá cúu nūū jáni inī Yāā Dios, chi sa jáni inī nū tá cúu nūū jáni inī nchivī, ncachī yā.

²⁴Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Nā-ni nchivī tú cúnī ji cuniquīn ji nduhū jā scuáha nī ji, de ná cāsī ji jā cúnī maá ji, de ná cúniquīn ji nduhū, de cuāha ji tūhun jā cundoho ji tūndóhó jā síquī nī, vísō ná cúū ji.

²⁵Chi tú ní nchivī cúnī ji cācu ji nūū tūndóhó jā quiji nūū ji jā síquī nduhū, túsaá de tānū tāhvī ji níí cání. De tú ní nchivī vísō ná cúū ji jā síquī nduhū, sochi cutecū ji níí cání.

²⁶¿Chi ní cuetínú vísō ná cúndeé nchivī nīhīn ji níí ñayiví, de tú quivī ji nūū tānū tāhvī ji? Chi nduú nā jíin cuitī chunáá nchivī jā cācu ánō ji.

²⁷Chi nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī jíin ndācá ángel nī, de viī ndasí cuñáhnú nī tá cúu nūū cúñáhnú Tatá nī. Ñúcuán de cuāha nī yāhvī nūū tá iin iin nchivī tú nāsa tiñu nī nsāhá ji.

²⁸De ndāā cáhān nī jíin ndá nú jā sava tēe íyó yáhá, mā cúū dē chi jondē cunī dē jā maá nī, Yāā nī nduu tēe, tatúnī nī jíin poder nī, ncachī yā.

Jā tucu nī nduu yā

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

17 ¹Ñúcuán de nūū íñū quivī de Jesús nī jeca yā Pedro jíin Jacobo jíin Juan ñanī Jacobo, cuāhān sīn yā jíin ndá dē iin yucu súcún.

²De ñúcuán, tucu nī nduu yā nūū dē. Chi nī jēndūtē nūū yā tá cúu ncandīi. De sahma yā nī nduyaa ndasí tá cúu nduva luz.

³De nī jinī-ni ndá dē jā Moisés jíin Elías, tēe nī iyo janahán, nátúhún ndúū dē jíin yā.

⁴De nī ncāhān Pedro jíin yā: Señor, nācā vāha jā íyó ndá sá yáhá. De tú cúnī ní de ná sáhá ndá sá ūnī vehe ramádā, iin cuu maá ní, incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachī dē.

⁵De juni cáhān cā dē, de nī nquiji iin vīcō nūhún jā yaa ndasí, de nī jasī-ni nūū ndá dē. De nūū vīcō ñúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jíin, de cúsiī inī nī jíin. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

⁶De jā súcúan nī jinī ndá tēe scuáha, de nī jēcāva ndeyi dē nūū nūhún, chi nī nchūhú ndasí ndá dē.

⁷Ñúcuán de nī nquenda Jesús, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Nacōo ndá nú de mā cúyūhú nú, ncachī yā.

⁸De nī nūcūndēhé ndá dē, de nduú cā ní jinī dē ndúū tēe ñúcuán, chi maá-ni cā Jesús.

⁹De nī nuu ndá dē jíin yā yucu. De nī ndacu yā nūū dē: Mā cāchí ndá nú nūū nī iin jā súcúan nī jinī nū, chi jondē tá natecū maá nī, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā.

10Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā, nī jīcā tūhún dē yā: Túsaá de ndá tēe stēhēn ley janahán, ¿nājēhē cáhān dē jā cánuú jā xihna cā Elías nenda, sá de quiji Yāā cúu Cristo? ncachī dē.

11De nī ncāhān Jesús jíin dē: Jāndāā cúu jā xihna cā quiji iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sāhá tūha dē ndihi, cáchī tutū.

12Sochi cáhān nī jíin nú, ja nī nquiji tēe jāá ncuu tá cúu nūū ní ncuu Elías, de nduú ní jíinī nchivī jā suu dē cúu. De nī nsāhá nāvāha ji dē ndihi jā ní ncuu inī ji. De suni súcuán sndóho ji nduhū, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā.

13Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī jīcūhun inī dē jā cáhān yā jā Juan, tēe nī scuénduté, nī ncuu dē tá ncuu Elías.

Jā ní nasāhá vāha yā iin sūchí jíhī yīhí

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14De nī nenda yā jíin ndá dē nūū nchivī cuāhā. De nī nquenda iin tēe, nī jēcuiñī jítí dē nūū yā, de nī ncāhān dē:

15Señor, cundáhvi inī ní sēhe yíi sá, chi ndóho ndasí ji cuēhē jíhī yīhí. De ja ncuu cuāhā vuelta jícó cáva ji nūū ñúhūn jíin nūū nduté.

16De nī nquisiáha sá ji nūū ndá tēe scuáha jíin ní, de nduú ní ncúu nasāhá vāha dē ji, ncachī dē.

17Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tēe nīhin ndasí inī cúu ndá nú chi nduú cándíja nú jā cuu nduvāha ji. ¿Nāsaa cā quivī cundeē nī jā ndoho nī jíin nú? ¿De nāsaa cā quivī cuandeē inī nī jíin nú? Cuáquēhen sūchí ñúcuán ná quíji ji, ncachī yā.

18De nī ncāhān yā nūū tächī, de nī nquee-ni inī sūchí ñúcuán. De nī nduvāha ji-ni maá hora ñúcuán.

19De tá nī ncunúú cā de ndá tēe scuáha nī jīcā tūhún sín dē yā: ¿Nājēhē cúu jāá nduú ní ncúu tavā ndá sá tächī ñúcuán? ncachī dē.

20De nī ncāhān yā: Siquī jāá nduú cándíja nīhin ndá nú jā cuu sāhá nú. Chi ndāā cáhān nī jíin ndá nú jā tú cándíja nú vísō iin lulī-ni tá cúu iin niquin mostaza, de cuu sāhá nú ndācā-ni tiñu vījín. Chi cuu cāhān nū jā ná cújiyo yucu yáhá quīhīn incā lado, de cujiyo-ni. De ndācā-ni tiñu chi cuu sāhá nú, de tú cándíja nīhin nú jā cuu.

21Sochi iin tächī súcuán, mā quēé cuitī quīhīn de tú mā cácan táhvi nū de tú mā cōó nditē inī nū, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22De jīca nuu Jesús jíin ndá dē región Galilea, de nī ncāhān yā jíin dē: Maá nī, Yāā nī nduu tēe, nastúu ji nduhū nūū ndá tēe xēen.

²³De cahnī dē nduhū, sochi nūū únī quivī de natecū ni, ncachī yā. De nī ncucuécá ndasí inī ndá dē jā ní ncāhān yā tūhun yáhá.

Siqui xūhún jā cuetínú inī templo

²⁴De nī nquenda yā ñuū Capernaum jíin ndá tēe scuáha jíin yā. De ndá tēe stútú xūhún templo nī nquenda dē, de nī jicā tūhún dē Pedro: De maestro ndá nú, ¿á mā tājí dē xūhún cuetínú inī templo? ncachī dē.

²⁵De nī ncāhān Pedro: Cuu, ncachī dē. De tá nī ndīvi dē inī vehe, de xihna cā Jesús nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa jáni inī nū, Simón? Ndācá tēe cúu rey inī ñayiví yáhá, ¿ní nūū jícān dē xūhún renta jíin xūhún ñuū? ¿A nūū sēhe dē, á nūū nchivī incā vehe? ncachī yā.

²⁶De nī ncāhān Pedro: Nūū tēe incā vehe jícān dē, ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Túsaá de nduú nā incā cúñáhnú nūū sēhe rey jā cācān xūhún nūū ji. Súcuán nī stéhēn yā jāá nduú cánuú chunáá yā jā cúu yā Sēhe Yāā Dios. De nī ncāhān yā:

²⁷De ná chúnáá ó tácuā mā squitī inī ō dē. Túsaá de cuáhān yuhú mar, de squívi nú gancho jā tíin tiacá, de tavā nū tiacá jā tíin xihna cā. De ndicā nū yuhú tī, de ñúcuán nīhīn nū iin xūhún jā quenda chunáá nú jā jícān ndá dē. De quisiáha nú nūū ndá dē jā cuu nduhū jíin ndóhó, ncachī yā.

Ní nchivī cúu jā cúñáhnú cā

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

18 ¹De suni quivī ñúcuán nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī jicā tūhún dē yā: ¿Ní iin cúñáhnú cā nūū nchivī jā tátúnī Yāā andiví nūū? ncachī dē.

²De nī ncana yā iin sūchí lúlí, de nī jani yā ji mähnú dē.

³De nī ncāhān yā: Ndāā cáhān ni jíin ndá nú, tú mā ndicó cóo inī nū cani inī nū tá cúu nūū cúu iin sūchí lúlí, de mā quívi cuitī nū ndahá Yāā andiví jā tátúnī yā nūū nū.

⁴Túsaá de nchivī jā jáni inī ji jāá nduú cúñáhnú ji, tá cúu nūū jáni inī sūchí lúlí yáhá, suu ji cúñáhnú cā nūū nchivī jā tátúnī Yāā andiví nūū.

⁵De nā-ni nchivī tú jā síquī nduhū jétáhví ji iin sūchí lúlí tá cúu nūū cúu sūchí yáhá, de nduhū jétáhví ji.

Xēēn coo siquī nchivī jā quívi nūū cuāchi

(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶De tú iin sūchí lúlí yáhá cándíja ji nduhū, de tú quívi ji cuāchi sáhá nā-ni nchivī, de vāha cā de tú ní núhnī iin yōsó cáhnú sūcūn nchivī ñúcuán, de quēe ji chíjin ndute mar nícū.

⁷Nācā xēen cúu jíin nchivī ñayiví, chi maá-ni jā ndúcú squívi nchivī nūū cuāchi íyó. De maá-ni súcuán coo inī ñayiví. De nācā xēen cundoho nchivī jā squívi táhán nūū cuāchi.

⁸Túsaá de tú ndahá nú á jēhē nū sáhá jā quívi nú cuāchi, vāha cā quehndē nū de squéne nú ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā jā coo tícúhlu nú á coo cojo nū de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūú cā jā coo ndúū ndahá nú de quívi nú nūū ñúhūn jā cáyū níí cání.

⁹De tú tinūú nú sáhá jā quívi nú cuāchi, vāha cā tavā nū de squéne nú ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā jā coo iin-ni tinūú nú de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūú cā jā coo ndúū tinūú nú de quívi nú nūū ñúhūn infierno.

Tūhun yátá sīquī ticāchí jā ní nsana

(Lc. 15.3-7)

¹⁰Coto má sáhá jēhe inī ndá nú nūū ni iin ndá sūchí lúli yáhá. Chi cáhān ni jíin nú jā ndācá ángel andiví jā jíto yā ji, níí íyó yā nūū maá Tatá ni andiví.

¹¹Chi nduhū, Yāā ni nduu tēe, vāji ni jā scácu ni nchiví jā ní nsana ji nūū Yāā Dios.

¹²¿De nāsa jáni inī ndá nú? Tú iin tēe ndéca dē iin ciento ticāchí, de tú sana iin tī, ¿de á nduú sndóo dē cūmī xico xāhōn cūmī cā tī yucu, de ndicó dē quīnanducú dē quiti jā ní nsana?

¹³De tú ni nanihīn dē tī, de ndāā cáhān ni jíin nú jā cúsiī ndasí cā inī dē jíin quiti ñúcuán nsūú cā jíin cūmī xico xāhōn cūmī cā quiti jāá nduú ní nsāna.

¹⁴De suni súcuán maá Tatá nú, Yāā ndéē andiví, nduú cūnī yā jā tānū tāhvi ni iin sūchí lúli yáhá.

Sīquī jā cune cáhnú inī ō nūū táhán ó

(Lc. 17.3-4)

¹⁵De tú táhán nú ni nsāhá dē cuāchi sīquī nū, túsaá de cachī tūhun nú nūū mátúhún dē-ni jā ní nsāhá dē cuāchi sīquī nū. De tú ni jetáhví dē tūhun jā ní ncāhān nū jíin dē, túsaá de ja ni ndumanī dē jíin nú ni nsāhá nú.

¹⁶Sochi tú nduú ní jetáhví dē jā cáhān nū, de quīcāna nú iin á ūū cā nchiví quíhīn nū jíin nūū dē, de cuu ji testigo nū tácuā cundaā jā íyó cuāchi dē.

¹⁷De tú nduú ní jetáhví tucu dē jā cáhān ndá tēe ñúcuán, de cachī tūhun nú nūū ndá nchiví cándíja. De tú nduú ní jetáhví tucu dē jā cáhān nchiví cándíja, de siāā nū dē ná cóo dē modo iin tēe jāá nduú cándíja nūū Yāā Dios á tēe stútú xūhún renta.

¹⁸De ndāā cáhān ni jíin nú jā ndācá jā casī nū jā má sáhá nchiví inī ñayiví yáhá, suni casī Yāā Dios jā ndéē andiví. De ndācá jā cuāha nú tūhun jā sáhá ji inī ñayiví yáhá, suni cuāha Yāā ndéē andiví tūhun.

¹⁹De suni cáhān ni jín ndá nú, tú ū táhān nū inī ñayiví yáhá, inuú caní inī nū sīquí iin jā cācān táhvī nū, túsaá de maá Tatá nī andiví cuāha yā jā jícān ndá nú.

²⁰Chi ní-ni cúu nū ndútútú ū á ūnī nchivī jā chíñúhún ji nduhū, de ñúcuán íyó nī jín ji, ncachī yā.

²¹Ñúcuán de nī nquenda Pedro, de nī jīcā tūhún dē yā: Señor, ¿nāsaa vuelta cune cáhnú inī sá nū táhān sá jā sáhá dē cuāchi sīquí sá? ¿A jondē siete vuelta, á naá cúu? ncachī dē.

²²De nī ncāhān Jesús: Nduú cáhān ni jín nú jā siete-ni vuelta, chi jondē setenta por siete vuelta.

Tūhun yátá sīquí mozo jāá nduú ní nēe cáhnú inī

²³Túsaá de Yāā ndēē andiví, súcuán cúu jā nēe cáhnú inī yā nū nchivī jā tátúnī yā nū: Cúu tá cúu iin rey jā cúnī dē sáhá ndāā dē jín ndá mozo dē jā ndíta nū dē.

²⁴De nī nquijéhé dē sáhá ndāā dē jín ji. De nī nquisiáha ndá ji iin mozo jā ndíta quéhén millón peso nū dē.

²⁵De nduú nā cuá névāha mozo ñúcuán jā chunáá nū dē. De nī ndacu dē jā ná cúyāhvī mozo ñúcuán jín ñasíhí jín sēhe jín ndācá ndatíñú, de nūcunáá xūhún jā ndíta dē.

²⁶Ñúcuán de nī jēcuīñī jítí mozo, de nī ncāhān ndāhvī dē jín patrón dē: Señor, cundetu núú ní, de nachunáá ndihi sá xūhún ní, ncachī dē.

²⁷De maá patrón nī ncundáhvī inī dē mozo dē. De nī nee cáhnú inī dē jā ndíta mozo dē, de nī nsíāā dē súcuán-ni jā má chúnáá cā.

²⁸De nī nquee mozo cuāhān dē, de nī nquetáhān dē-ni jín iin táhān mozo dē jā ndíta jacū-ni nū dē. De nī ntiin dē tēe ñúcuán, de nī nquitū dē sūcūn, de nī ncāhān dē: Chunáá jā ndíta nú nū ni, ncachī dē.

²⁹De táhān mozo dē nī jēcuīñī jítí nū dē, de nī ncāhān ndāhvī jín dē: Cundetu núú nú, de nachunáá ndihi nī xūhún nú, ncachī.

³⁰Sochi nduú ní ncúnī dē, chi nī nchīhi dē tēe ñúcuán vecāa jondē quivī jā nachunáá jā ndíta nū dē.

³¹De ndá táhān mozo dē nī jini jā súcuán nī nsáhá dē, de nī ntahúhvī ndasí inī ndá dē. De cuāhān ndá dē nū patrón dē, de nī ncachī dē ndihi nāsa nī ncuu.

³²Sá de patrón nī nacana dē mozo ñúcuán, de nī ncāhān dē jín: Mozo nāvāha inī cúu nú. Chi nī nee cáhnú inī ni ndihi jā ndíta nú nū ni, chi nī ncāhān ndāhvī nú jín nī.

³³De tá cúu nū ní ncundáhvī inī ni ndóhó, suni súcuán cánuú jā cundáhvī inī nū táhān mozo nū nícu, ncachī dē.

³⁴De nī nquītī ndasí inī patrón, de nī ndacu dē tiñu jā ná quívi vecāa jondē nachunáá ndihi jā ndíta nūū dē.

³⁵De nī jīnu tūhun yátá yáhá, de nī ncāhān cā yā: Tá cúu nūū ní nsāhá rey ñúcuán jíin mozo dē, suni súcuán sāhá maá Tatá nī andiví jíin ndá nú de tú mā cúne cáhnú inī nū nūū táhán nú jondē jíin inī jíin ánō nū, tú nā-ni cuāchi sáhá ji nūū nū, ncachī yā jíin ndá dē.

Siqui jā má sndóo táhán tēe jíin ñahan

(Mt. 5.31-32; Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

19 ¹De tá nī ndihi nī ncāhān Jesús ndācá tūhun yáhá, de nī nquee yā Galilea cuāhān yā. De nī jīnū yā región Judea, incā lado yūte Jordán ichi nūū quēnda ncandiī.

²De cuāhā nchivī nī niquīn ji yā, de ñúcuán nī nasāhá vāha yā nchivī cúhū.

³Ñúcuán de nī nquenda jacū tēe grupo fariseo nūū yā, chi cúnī ndá dē coto túnī dē yā, tú nāsa cāhān yā. De nī jicā tūhún dē yā: ¿A íyó ley jā cuu ndusín iin tēe jíin ñasíhí dē tú nā-ni siqui cúu? ncachī dē.

⁴De nī ncāhān yā: ¿A nduú ní ncáhvi cuitī ndá nú tutū īi nāsa nī nsāhá Yāa Dios nchivī jondē jā xíhna ñúhún? Chi tēe jíin ñahan nī nsāhá yā, cáchi.

⁵De suni nī ncāhān Yāa Dios: Jā ñúcuán cúu jā sndóo tēe tatá dē naná dē, de quetáhán dē jíin ñasíhí dē, de iin-ni cā cúu ndúū dē, ncachī Yāa Dios, cáchi tutū.

⁶Túsaá de nduú cā cúu ūū táhán dē, chi iin-ni cā cúu. Jā ñúcuán nduú vāha jā sndóo táhán, chi jā ní squetáhán Yāa Dios cúu, ncachī yā.

⁷De nī jicā tūhún ndá dē yā: ¿Túsaá de nūcu nī ndacu Moisés tiñu janahán jā tú sndóo iin tēe ñasíhí dē, de ná cúvāha acta jā ndusín dē jíin ña? ncachī dē.

⁸De nī ncāhān yā jíin dē: Siqui jā nīhin inī ndá nú, jā ñúcuán nī jēhe Moisés tūhun jā sndóo nú ñasíhí nú. Sochi jā xíhna ñúhún chi nsūú súcuán ní ncúu.

⁹De nduhū chi cáhān nī jíin nú, tú iin tēe sndóo dē ñasíhí dē, de tú nsūú jā ndiī ña, de quetáhán dē jíin incā ñahan, túsaá de cásiquí ndéē dē ña. De tú iin tēe nacueca dē ñahan jā ní ndōo, suni cásiquí ndéē dē ña, ncachī yā.

¹⁰Ñúcuán de nī ncāhān ndá tēe scuáha jíin yā: De tú mā cūú sndóo tēe ñasíhí dē, túsaá de vāha cā mā cuēcá dē ñahan, ncachī dē.

¹¹De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Tūhun jā ní ncāhān nū yáhá, chi nduú níhīn tīnú nūū ndihi tēe, chi maá-ni nūū ndá tēe jā ní nsāhá Yāa Dios jā nīhīn tīnú.

¹²Chi íyó quéhén siqui jā jásī jā má cuēcá tēe ñahan. Chi sava tēe nī ncacu dē jā má cūú cundeē dē jíin ñahan. De sava cā tēe nī nsāhá nchivī jā má cūú cundeē dē jíin ñahan. De sava cā tēe nī jani inī maá dē jā má cuēcá dē

ñahan sīquī jā ndíhvī inī dē jín tiñu jā ndácu Yāā andiví nū dē. Tēe jā cuu cuetáhvī tūhun jā má cuēcá dē ñahan, ná cuetáhvī dē túsaá, ncachī yā.

Jā ní jicān táhvī Jesús jēhē ndá sūchí lúli

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13Ñúcuán de nī nquenda ndá nchivī jín ndá sūchí lúli, jā tee yā ndahá yā xīnī ji de cācān táhvī yā jēhē ji. De ndá tēe scuáha jín yā nī ncāhān dē nū nchivī jā váji jín ndá ji.

14Sochi nī ncāhān Jesús: Cuāha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jīnā nū ni, de mā cāsī nū jā quiji ji. Chi nchivī jā ndicó cóo inī jā canī inī ji modo ndá sūchí yáhá, suu ji cúu jā quívi ndahá Yāā andiví jā tatúnī yā nū ji, ncachī yā.

15De nī ntee yā ndahá yā xīnī ndá ji. De nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

Tūhun tēe cuícá

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

16De iin tēe suchí nī nquenda dē nū Jesús, de nī jicā tūhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachī ní, ¿nā tiñu vāha sāhá sá de nīhīn táhvī sá cutecū sá níí cání andiví? ncachī dē.

17De nī ncāhān yā jín dē: ¿A jání inī nū jā iin tēe-ni cúu nī jā cāhān nū tēe vāha jín nī? Chi nduú nī iin tēe vāha íyó, chi mátúhún-ni Yāā Dios. De tú cúnī nū cutecū nū níí cání, de squíncuu nú tiñu jā ní ndacu yā, ncachī yā.

18De nī ncāhān dē: ¿De nā tiñu cúu túsaá? De nī ncāhān yā: Mā cāhni nū ndiyi. Mā cásiquí ndéē tāhán nú. Mā sácuíhná nú. Mā cāhān nū tūhun tūhún.

19Cuetáhvī nú nū tatá nú nū naná nú. De cundáhvī inī nū táhán nú tá cúu nū cundáhvī inī nū maá nú, ncachī yā.

20De nī ncāhān tēe suchí ñúcuán: Ndācá tiñu yáhá ja nī squíncuu sá jondē tá lúli sá. ¿De nā cuá cúu jā cúmanī cā jā sāhá sá túsaá? ncachī dē.

21De nī ncāhān Jesús: Tú cúnī nū squíncuu ndihi nú, de cuáhán de xicó nú ndihi jā névāha nú, de cuāha nú nū nchivī ndāhvī. De jondē andiví cuāha yā jā vāha ndasí nū nū. Sá de quiji nú cuniquīn nū nduhū cōhōn, ncachī yā.

22De tá nī jini tēe suchí tūhun yáhá, de nī ncucuécá inī dē de cuāhān dē, chi cuícá ndasí dē.

23Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā: Ndāā cāhān nī jín nú jā ndá tēe cuícá chi ūhvī ndasí quívi dē ndahá Yāā andiví jā tatúnī yā nū dē.

24De cāhān tucu nī jín ndá nú jā ñamā cā yáhá iin camello yavī yitícú nsūú cā jā quívi iin nchivī cuícá ndahá Yāā Dios jā tatúnī yā nū ji, ncachī yā.

²⁵De ndá tēe scuáha jíin yā nī nsāhvi ndasí inī dē jā ní jini dē tūhun yáhá, de nī jicā tūhún táhán dē: ¿Ní nchivī cúu jā cācu túsaá? ncachī dē.

²⁶De nī ndēhé Jesús nūū ndá dē, de nī ncāhān yā: Nchivī chi mā cūú squívi ji maá ji ndahá Yāa Dios, sochi maá yā chi ndihi-ni cuu sāhá yā, ncachī yā.

²⁷Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, ndá sāán chi nī sndóo sá ndihi jā névāha sá, de níquīn sá níhín. ¿De nā cuá nīhīn sá túsaá? ncachī dē.

²⁸De nī ncāhān Jesús jíin dē: Nduhū, Yāa nī nduu tēe, ndāā cāhān nī jíin ndá nú jā iin quívi de cundeē nī nūū mesa nūū tatúnī nī, de viī ndasí cuñáhnú nī inī ñayiví jée. De quívi ñúcuán de ndá máá nú jā ní jēcuniquīn nū nduhū, suni cundeē nū nūū ūxī ūū mesa nūū tatúnī nū. De sāhá ndāā nū tiñu ndihúxī ūū tatā nchivī Israel.

²⁹De ndācá nchivī jā ní sndóo vehe, á ñanī, á cuāha, á tatá, á naná, á ñasíhí, á sēhe, á ñuhun, sīquī jā cuniquīn ji nduhū, de nanihīn ji iin ciento cā jā súcuán. De suni nīhīn táhvi ji cutecū ji ní cání andiví.

³⁰Sochi cuāhā nchivī jā cúu ji nūū mitan, nduu ji jā sándihí. De nchivī jā sándihí, nduu ji nūū.

Tūhun yátá sīquī ndá tēe sátíñú

20 ¹De suha cúu jā tátúnī Yāa ndéē andiví nūū nchivī: Cúu tá cúu iin tēe xínúhun. De iin stēen nī nquee dē, ndúcú dē ndá mozo jā nastútú uva dē.

²De nī nsāhá ndāā dē jíin ndá mozo jā chunáá dē iin denario jā quívi. De nī ntají dē ndá tēe ñúcuán cuāhān jā nastútú uva dē.

³Ñúcuán de nī nquee tucu dē tá cahīn. De nī jinī dē nūū sava cā tēe jā íñí súcuán-ni nūū yáhvi.

⁴De nī ncāhān dē jíin: Ndá ndóhó, suni quīhīn nū nastútú nú uva nī, de chunáá vāha nī yāhvi nú, ncachī dē. De cuāhān ndá tēe ñúcuán.

⁵De nī nquee tucu dē tá cahūxī ūū jíin tá cahūnī, de suni súcuán nī nīhīn tucu dē mozo.

⁶De jā cuácuu cahūhūn nī nquee tucu dē. De nī nīhīn tucu dē jacū cā tēe jā íñí súcuán-ni nūū yáhvi. De nī ncāhān dē jíin: ¿Nūcu íñí cāhá-ni ndá nú yáhá ní nduú? ncachī dē.

⁷De nī ncāhān ndá tēe ñúcuán: Sīquī jā nī iin nduú ní ncána sāán jā sátíñú sá. De nī ncāhān dē jíin: Túsaá de suni quīhīn ndá nú nastútú nú uva nī, de chunáá vāha nī yāhvi nú, ncachī dē.

⁸De tá nī ñini, de tēe xínúhun nī ncāhān dē jíin tēe cúñáhnú nūū mozo dē: Cana ndá tēe sátíñú de chunáá nú yāhvi dē, de xihna cā ndá tēe jā ní nquīvi jā sándihí, de sá de ndá tēe jā ní nquīvi xihna ñúhún, ncachī dē.

⁹De nī nquenda ndá tēe jā ní nquīvi cahūhūn jañíni. De iin denario nī nīhīn iin iin dē.

¹⁰De jā sándihí de nī nquenda ndá tēe jā ní nquivi xihna ñúhún. De jáni inī ndá dē jā cuāhā cā nīhīn dē. Sochi suni iin-ni denario nī nīhīn iin iin dē.

¹¹De tá nī nīhīn dē, de nī nquijéhé ndá dē cáhān sōó dē jín tēe xínúhun, cáchī dē:

¹²Ndá sāán nī nduú nī nsatínú sá, de nī ndoho sá jā ihní. De ndá tēe yáhá jā ní nquivi jā sándihí, chi iin-ni hora nī nsatínú dē. De inuú nī nchiyāhvi ní ndá sāán jín dē, ncachī dē.

¹³De tēe xínúhun nī ncāhān jín iin dē: Amigo, nsūú jā sáhá nāvāha nī ndóhó. ¿A nduú ní nsáhá ndāā ō jā iin denario quiyāhvi nú, á naá cúu?

¹⁴Túsaá de quehen yāhvi nú de quínohōn nū. Chi cúnī nī jā tēe jā ní nquivi jā sándihí yáhá, inuú chunáá nī nū dē jín ndá máá nú.

¹⁵¿De á nduú cúu sáhá nī nāsa cúnī nī jín xūhún maá nī? ¿De á cúcuásún inī nū jā ní nchunáá vāha nī nū ndá dē sīquī jā vāha inī nī? ncachī dē.

¹⁶De tá cúu nū ní nsáhá tēe xínúhun, suni súcuán sáhá Yāā Dios. Chi nchivī jā cúu sándihí, nduu ji nū. De nchivī jā cúu nū, nduu ji jā sándihí. Chi cuāhā nchivī cána yā jā candíja ji yā. Sochi jacū ji-ni cándíja, de suu ji cúu jā nácāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús jā cuū yā

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷Ñúcuán de tá nī nquehen Jesús ichi cuāhān yā Jerusalén, de nī ncana sín yā ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā jín dē:

¹⁸Cunini ndá nú, chi mitan de ja cuāhān ō Jerusalén, de ñúcuán nastúu nchivī nduhū, Yāā nī nduu tēe, nū ndá sūtū cúñáhnú jín nū ndá tēe stéhēn ley janahán. De nenda ndá dē sīquī nī jā cuū nī.

¹⁹De nasiáha ndá dē nduhū nū ndá tēe nación Roma jā tátúnī jā ndēē Jerusalén. De ndá tēe ñúcuán sáhá catá dē nū nī. De canī dē nduhū, de sá de cahnī dē nduhū yicā cruz. Sochi nū únī quivī de natecū nī, ncachī yā.

Jā ní jicān naná Jacobo jín Juan iin favor nū yā

(Mr. 10.35-45)

²⁰Ñúcuán de nī nquenda ñasíhí Zebedeo nū yā jín sēhe ña Jacobo jín Juan. De nī jēcuiñī jítí ña nū yā, jicān ña iin favor nū yā.

²¹De nī jicā tūhún yā ña: ¿Nā tiñu vāji ní? De nī ncāhān ña: Cuāha ní tūhun jā quivī tátúnī ní de cundēē ndúū sēhe sá yáhá xín ní, iin ji lado cuáhá ní, de incā ji lado sátín ní, ncachī ña.

²²Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín Jacobo jín Juan: Nduú jínī ndúū nū nā cuá cúu jā jicān nū. ¿A cuu cundoho nú tūndóhó tá cúu nū quiji sīquī nī? ¿De á quenda nú cundoho xēen nū tá cúu nū cundoho nī? ncachī yā. De nī ncāhān ndúū dē: Cuu sáhá sá.

²³De nī ncāhān yā jín dē: Jāndāa cúu jā ndoho nú tündóhó tá cúu nūu quiji sīquī nī, de ndoho xēen nū tá cúu nūu cundoho nī. Sochi jā cundee nū lado cuáhá nī jín lado sátín nī, nsūú nduhū cúu jā cuāha tūhun. Chi ja íyó tūha jā cuu ndá tēe jā ní nacāji Tatá nī, de tēe nūcuán nīhīn, ncachī yā.

²⁴De ndihúxī cā tēe scuáha jín yā, nī jini dē tūhun yáhá, de nī nquītī inī dē nī jini dē ndúū ñanī nūcuán.

²⁵De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jín dē: Jínī ndá nú nāsa sáhá ndá tēe jā cúñáhnú nūu nchivī ndá nación. Chi ndácu nīhīn dē nūu ji, de maá dē cáchī nāsa coo.

²⁶Sochi ndá máá nú, chi mā sáhá nú sūcuán. Chi tú ní iin nú cúnī nū cuñáhnú nú, de nduú chi sa sáhá nú maá nú tēe jā cuetínú ndá táhán nú.

²⁷De tú ní iin nú cúnī jā cuu nú nūu, sa sáhá nú maá nú mozo nūu táhán nú.

²⁸Chi suni sūcuán sáhá maá nī, Yāā nī nduu tēe, chi nsūú jā vāji nī jā cuetínú nī nchivī, chi sa vāji nī jā cuetínú nchivī nduhū. De cuāha nī maá nī jā cuū nī tácu scácu nī cuāhā nchivī, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā ūu tēe cuáá

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹Nūcuán de nī nquee yā jín ndá dē nūu Jericó. De cuāhā ndasí nchivī nī niquīn ji yā.

³⁰De yuhú íchí ndéē ūu tēe cuáá. De nī jini dē tūhun jā yáha Jesús cuāhān yā, de nī ncana jee ndúū dē: Señor, maá ní jā cúu tatā rey David, cundáhvī inī ní sāán, ncachī dē.

³¹De ndá nchivī nī ncāhān ji nūu dē jā ná cāsī ndúū dē yuhú dē. Sochi víhī cā nī ncana jee dē: Señor, maá ní jā cúu ní tatā rey David, cundáhvī inī ní sāán vii, ncachī dē.

³²De nī jencuiñī Jesús, de nī ncana yā ndúū tēe cuáá nūcuán, de nī jicā tūhún yā dē: ¿Nā cuá cúnī ndúū nū jā sáhá nī ndóhó?

³³De nī ncāhān ndúū dē jín yā: Jā ná ndúnijīn tīnūú sá cúnī sá, Señor, ncachī dē.

³⁴De nī ncundáhvī inī yā dē, de nī ntee yā ndahá yā tīnūú dē. De nī ndunijīn-nī tīnūú dē. De nī jēcuniquīn ndúū dē yā cuāhān dē jín yā.

Jā ní nquīvi Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

21 ¹De tá nī ncuñatin yā ciudad Jerusalén, de nī nquenda yā jín ndá tēe scuáha jín yā nūu Betfagé jā cáá jēhē yucu Olivos. De nī ntají yā ūu tēe scuáha jín yā jā quíhīn dē.

²De nī ncāhān yā jín dē: Cuáhān ñuū lulí jā cáá ichi núū. De ñúcuán nīhīn nū iin burra, núhnī tī jín iin burro lulí. De nandají nú ndúū tī, de quiji nú jín tī.

³De tú ní iin cāhān jín nú, de cachī nū jā maá Jētohō ō jīni ñúhún yā tī. Ñúcuán de siáā jī tī-ni quiji nú jín tī, ncachī yā.

⁴De súcuán nī ncuu ndācá tiñu yáhá tácuá quee ndaā tūhun jā ní ncāhān tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, yósō nūū tutū:

⁵Cachī nū nūū nchivī Jerusalén jā cúu ñuū Sión:

Yáhá cūndēhé nú jā vāji Rey nū.

Nduú sáhá ñáhnú yā maá yā, chi burra-ni yósō yā,
jín burro lulí, sēhe quiti jíso.

Cáchī tutū.

⁶Ñúcuán de cuāhān ndúū tēe scuáha, de nī nsāhá dē tá cúu nūū ní ndacu Jesús nūū dē.

⁷De ndéca dē burra jín sēhe tī, nī nenda dē nūū yā. De nī nchisó ndá dē sōō dē sīquī tī, de nī jēcōsō yā tī.

⁸De íyó cuāhā nchivī, de nī scāā jī sōō jī inī ichi. De sava cā jī nī jāhnū ndahá ñuū, de nī jaquīn jī inī ichi.

⁹De ndá nchivī jā cuáhān ichi núū yā jín nchivī cuáhān ichi chātā yā, cána jee jī: Cúñáhnú ndasí Yāa cúu tatā rey David. De vāha ndasí Yāa cúu yā jā vāji yā jín tiñu maá Jētohō ō Yāa Dios. De vii ndasí cúñáhnú maá Yāa Dios, ncachī jī.

¹⁰De tá nī nquīvi Jesús Jerusalén, de ndihi nchivī nī ncuvaā jī, de cuāhā jī nī jicā tūhún táhán jī: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá? ncachī jī.

¹¹De nī ncāhān ndá nchivī jā vāji jín yā: Yáhá cúu Jesús jā nacani tūhun Yāa Dios, jā vāji jondē ñuū Nazaret ndáñuū Galilea, ncachī jī.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹²Ñúcuán de nī nquīvi Jesús inī patio templo cāhnú Yāa Dios. De nī ntavā yā ndá nchivī jā jéen quiti de náxicó nūū nchivī jā sōcō jī. De nī scócáva yā mesa ndá nchivī jā sáma xūhún, jín silla ndá nchivī jā xícó paloma.

¹³De nī ncāhān yā jín jī: Yósō nūū tutū īī jā cāhān Yāa Dios: Vehe nī chi vehe nūū jícān táhvī cúu, cáchī Yāa Dios. Sochi ndá ndóhó, chi modo yavī cava jācuíhná nī nasāhá nú, ncachī yā.

¹⁴Ñúcuán de sava nchivī cuāá jín nchivī cojo nī nquenda jī nūū yā inī templo. De nī nasāhá vāha yā jī.

¹⁵De ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, nī jinī dē ndācá tiñu ñáhnú jā sáhá yā, de nī jinī dē jā cána jee ndá sūchí lulí inī templo: Cúñáhnú ndasí Yāa cúu tatā rey David, cáchī jī. De nī nquītī inī ndá dē.

¹⁶De nī ncāhān dē jíin yā: ¿A nduú jíiní nú jā súcuán cáhān ndá sūchí yáhá? ncachī dē. De nī ncāhān Jesús jíin dē: Jíiní nī. ¿De á ncháha ca cahvi ndá nú jā yósō nūū tutū īī jā suha cáhān iin tēe jíin Yāā Dios?

Sāhá ní jā ndá sūchí lúli jíin sūchí jáxīn,
vāha ndasí cāhān ji jā Yāā cúñáhnú cúu Cristo.

Cáchī.

¹⁷De nī sndóo yā dē. De nī nquee yā Jerusalén, de cuāhān yā ñuū Betania. De núcuán nī ndōo yā jacuāā ñúcuán.

Jā ní ncāhān yā nūū ñutun higo

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸De jānehēn quīvī téen cuānohōn yā Jerusalén, de cócon yā.

¹⁹De nī jinī yā iin ñutun higo jā íñí yuhú íchí. De nī jēhēn yā jēhē. De nduú nā higo ní níhīn yā, chí maá yūcū-nī cúu. De nī ncāhān yā jíin: Mitān de mā cūún cuitī cā jāvíxī xīnī nū, ncachī yā. De nī nchīchī-nī ñutun higo ñúcuán.

²⁰De ndá tēe scuáha jíin yā, nī nsāhvi inī dē nī jinī dē. De nī jīcā tūhún dē yā: ¿Nāsa nī nsāhá ní jā ñamā nī nchīchī ñutun higo? ncachī dē.

²¹De nī ncāhān yā jíin dē: Ndāā cáhān nī jíin ndá nú, tú candíja nú de mā cānī síquí inī nū, de cuu sāhá nú tiñu ñáhnú tá cúu nūū ní nsāhá nī jíin ñutun higo. De jondē tiñu ñáhnú cā cuu sāhá nú, chí jondē cuu cāhān nū jā cujiyo yucu yáhá quīhīn nūū mar, de sāhá tá cáchī nū.

²²De ndācā jā jīcān táhvī ndá nú, de tú cándíja nú jā níhīn nū, de níhīn nū, ncachī yā.

Sīquí jā ndíso tíñú Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³De nī nquīvī tucu yā inī templo cāhnú. De juni stéhēn yā tūhun, de ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu nūū nchivī hebreo, nī nquenda dē nūū yā. De nī jīcā tūhún dē yā: ¿Ní jondē nī níhīn tíñú nú jā sáhá nú tiñu yáhá? ¿De ní iin nī ntee tiñu ndóhó jā sáhá nú súcuán? ncachī ndá dē.

²⁴De nī ncāhān Jesús: Saá-nī nduhū suni cātūhún nī ndá nú iin tūhun, de tú cuu scócóo nú, ñúcuán de cachī nī nūū nū ní jondē nī níhīn tíñú nī jā sáhá nī tiñu yáhá.

²⁵¿Ní iin nī ntee tiñu sīquí Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāā Dios á ndá tēe? ncachī yā. Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: Tú cachī ō jā Yāā Dios nī ntee tiñu ñúcuán sīquí Juan, de cāhān dē jíin ó: ¿Túsaá de nūcu nduú ní ncándíja ndá nú jā ní ncāhān dē?

26De tú cāhān ō jā nchivī nī ntee tiñu sīquī dē, de yúhú ó nchivī, chí ndivīi jī cándíja jī jā tēe nī nacani tūhun Yāā Dios nī ncuu ndija Juan, ncachī ndá dē.

27De nī ncāhān dē jín Jesús: Nduú jínī ndá nī, ncachī dē. Ñúcuán de nī ncāhān yā jín dē: De saá-nī nduhū, suni mā cāchí nī nūū nū ní iin nī ntee tiñu sīquī nī jā sáhá nī tiñu yáhá, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ūū sēhe yíí

28De nī ncāhān cā yā jín ndá dē: Cunini ndá nú tūhun yátá yáhá: Iin tēe nī iyo ūū sēhe yíí dē. De nī ncāhān dē jín iin jī: Séhē, cuáhán satíñú nú chí nastútú nú uva nī mitan, ncachī dē.

29De nī ncāhān jī: Mā quíhīn sá, ncachī jī. De nī ncunúú, de nī nacani inī jī, de cuāhān jī nūū tiñu ñúcuán.

30De tēe ñúcuán nī jēhēn dē nūū incā sēhe dē, de suni sūcuán nī ncāhān dē jín jī. De nī ncāhān jī: Ajan táā, de quíhīn sá túsaá, ncachī jī. Sochi nduú ní jēhēn jī.

31¿De nāsa jáni inī ndá nú? Jā ndúū jī, ¿ní iin jī nī squíncuu tiñu cúnī tatá jī? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Sūchí jā ní ncāhān dē jín xihna cā, ncachī dē. De nī ncāhān Jesús jín dē: Saá, de ndāā cāhān nī jín nú jā ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá ñahan ndiī, ñamā nácani inī jī jā sndóo jī cuāchi jī de quívi jī ndahá Yāā Dios jā tatúnī yā nūū jī, de ndá máá nú chí mā quívi nú.

32Chí nī nquiji Juan, nī stēhēn dē nāsa squíncuu nú tūhun ndāā, de nduú ní ncándíja ndá nú tūhun jā ní ncāhān dē. De sa ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá ñahan ndiī, nī ncandíja jī tūhun jā ní ncāhān dē. De ndá máá nú, vísō nī jinī nū jā ní ncandíja jī, sochi nduú ní nácani cuitī inī nū jā candíja nú.

Tūhun yátá sīquī ndá tēe nēhén jā sátíñú nūū yūcū uva

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33Cunini ndá nú incā tūhun yátá: Nī iyo iin tēe xíñúhun. De nī nchuhun dē cuāhā yūcū uva. De nī jasī dē corral, de nī nsāhá dē iin nūū cāxīn dē uva. De nī nsāhá dē iin vehe sūcún tácuu cuu coto dē níí cáhnú. De nī sndóo dē nūū sava tēe jā sátíñú nūū, de cuu sava dē ndihā jín. De nī nquehen dē ichi cuāhān jīcá dē.

34De maá tiempo jā ndutútú uva, de nī ntají dē jacū mozo cuāquēhen sava ndihā uva nūū ndá tēe sátíñú.

35De ndá tēe ñúcuán nī ntiin dē mozo. De iin jī nī ncani ndá dē, de incā jī nī jahnī dē, de incā jī nī ncani dē yūū xīnī.

³⁶De tēe xíí uva nī ntají tucu dē cuāhā cā mozo cuāhān nsūú cā jā xíhna ñúhún. De suni súcuan nī nsāhá ndá tēe ñúcuán jíin ndihi mozo ñúcuán.

³⁷De jā sándihí da, de nī ntají dē sēhe dē cuāhān. Chi jáni inī dē jā cuetáhvī ndá tēe ñúcuán sēhe dē.

³⁸Sochi ndá tēe sátíñú, tá nī jinī dē nūū sēhe tēe xíí uva, de nī ncāhān ndá máá: Tēe xíí táhvī cúu yáhá. Ná cáhnī ō ji, de ndōo táhvī ji cuu ó, ncachī.

³⁹De nī ntiin ndá dē ji, de nī ntavā dē ji incā lado, de nī jahnī dē ji, ncachī yā.

⁴⁰Ñúcuán de nī jicā tūhún yā dē: Túsaá de tá quenda tēe xíí uva, ¿de nāsa sāhá dē jíin ndá tēe sátíñú? ncachī yā.

⁴¹De nī ncāhān ndá dē jíin yā: Mā cúndáhvī cuitī inī dē ndá tēe jā ní nsāhá tiñu néhén ñúcuán, chi cahni dē. De cuāha dē ñuhun cáá uva nūū sava cā tēe jā satíñú nūū, cuu sava dē ndihā jíin. De quivī ndutútú ndihā, de ndá tēe ñúcuán nacuāha dē sava ndihā nūū tēe xíí uva, ncachī dē.

⁴²De nī ncāhān Jesús jíin dē: ¿De á ncháha ca cahvi ndá nú tūhun yáhá jā yósō nūū tutū īi, jā nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chi cáchī tutū:

Yūū jā ní squéne yichī ndá tēe jā sáhá vehe,

maá yūū yáhá nduu jā quituu squínā vehe.

Maá Jētohō ō Yāā Dios nī nsāhá yā súcuan,

de sáhvi inī ō jínī ō tiñu yáhá.

Cáchī tutū.

⁴³Túsaá de cáhān nī jíin ndá nú jā cujiyo-ni jā tátúnī Yāā Dios nūū ndá nú, de nacuāha yā tiñu nūū incā nchivī jā squíncuu vāha ji tiñu ndácu yā tá cúu nūū cúnī yā.

⁴⁴De nchivī jāá nduú cándíja, ndoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā jícó cáva sīquī yūū de táhnū ji. De quivī jā sáhá ndāā Yāā Dios cuāchi, de nchivī jāá nduú ní ncándíja, cundoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā níncava iin yūū sīquī ji de cúndihī ji sáhá, ncachī yā.

⁴⁵De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe grupo fariseo nī jini dē ndá tūhun yátá jā ní ncāhān yā. De nī jicūhun inī dē jā sīquī ndá máá dē cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá sīquī ndá tēe sátíñú nūū uva jíin tēe sáhá vehe.

⁴⁶De nī nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Sochi yúhú dē jā quītī inī nchivī, chi jáni inī ndá ji jā tēe nácani tūhun Yāā Dios cúu yā.

Tūhun yátá sīquī vico tándāhá

22 ¹Ñúcuán de nī ncāhān tucu Jesús incā tūhun yátá jíin ndá dē:

²Súcuan cúu jā tátúnī Yāā andivī nūū nchivī: Cúu tá cúu iin rey jā sáhá dē iin vico jā tandāhá sēhe yíi dē.

³De nī ntají dē ndá mozo dē cuācāna nchivī jā ní ncāhān dē jíin. De ndá máá ji nduú ní ncúnī ji quihīn ji.

⁴De nī ntají tucu dē jacū cā mozo, de nī ncachī dē: Cāhān jíin nchivī jā ní ncana nī, ja íyó tūha ndeyu. Chi ja nī jahnī nī stiquī nī jíin ndá cā quiti jā ní nduu, de ndihi ja íyó tūha. Nehēn ndá nú vico tándāhá. Cachī nū, ncachī dē.

⁵De ndá nchivī jā ní ncana dē nduú ní nsáhá ji cuenta. Chi iin ji cuāhān nūū itū ji, de incā ji cuāhān nūū tiñu sáhá ji.

⁶De sava cā ji nī ntiin ji ndá mozo rey, de nī nsáhá sácá ji nūū, de nī jahnī ji.

⁷Ñúcuán de nī nquītī ndasí inī rey. De nī ntají dē ndá soldado dē nī jēhēn dē, nī jahnī dē ndá nchivī jā ní jahnī ndá ndiyi ñúcuán, de nī nteñuhūn dē ñuū ji.

⁸Ñúcuán de nī ncāhān rey jíin sava cā mozo dē: Ndihi ja íyó tūha jā coo vico tándāhá. Sochi nchivī jā ní ncana nī, nsūú nchivī vāha cúu ji jā quiji ji vico.

⁹Túsaá de cuāhān ndá nú ndācá ichi cáhnú cā, de cana nú nāsaa nchivī nīhīn nū, ná quíji ndá ji vico tándāhá. Ncachī dē.

¹⁰De nī nquee ndá mozo cuāhān ndācá ichi. De nī nastútú dē ndihi nchivī jā ní nīhīn dē, cúu nchivī nēhēn, cúu nchivī vāha. De súcuán nī nchitú nchivī inī vehe nūū íyó vico tándāhá.

¹¹De nī nquīvi rey inī vehe jā cāhān dē jíin nchivī jā ní ncutútú. De nī jinī dē nūū iin tēe jāá nduú ñúhún sahma jā ní jēhe dē cuhun nchivī jā quiji vico tándāhá.

¹²De nī ncāhān dē jíin tēe ñúcuán: Amigo, ¿nāsa nī nquīvi nú yáhá jāá nduú ñúhún nú sahma vico tándāhá? ncachī dē. De tēe ñúcuán nduú ní ncāhān cuitī dē.

¹³Ñúcuán de nī ncāhān rey jíin ndá tēe jícó ndíso cōhō: Tiin ndá nú dē, cuhnī nū ndahá dē jēhē dē, de tavā nū dē ná quíhīn dē nūū neē tāvēhé. De ñúcuán cuacu dē de nacayīhí dē ñii yúhú dē jā ndoho ndasí dē. Ncachī rey.

¹⁴Chi cána Yāa Dios cuāhā nchivī jā ná cándíja ji. Sochi jacū ji-ni cándíja, de suu ji nácāji yā, ncachī Jesús.

Siquī xūhún renta

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵Ñúcuán de cuāhān ndá tēe fariseo, de nī natúhún dē tú nāsa sáhá dē tácuā cāhān yā iin tūhun jā nīhīn dē cuāchi siquī yā.

¹⁶De nī ntají dē jacū tēe scuáha jíin maá dē jíin tēe grupo Herodes cuāhān dē. De nī ncāhān ndá dē jíin yā: Maestro, jínī ndá sá jā tēe cāhān ndāā cúu ní, de stēhēn ndāā ní nāsa squíncuu nchivī nūū Yāa Dios. De nduú yúhú ní jā cāhān ni iin nchivī siquī ní, chi nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin ji, chi inuú-ni sáhá ní jíin ndá ji.

17Túsaá de cāhān ní nāsa jāni inī ní: ¿A íyó vāha jā chunáá ó renta nūū rey nación Roma jā tíin nación maá ó, á nduú? ncachī dē.

18De nī jinī Jesús jā ndúcú ndá dē iin cuāchi sīquī yā. De nī ncāhān yā jín dē: Vāchi tēe stāhví-nī cúu ndá nú. ¿Nājēhē cúu jā jító túnī nū nduhū?

19Stéhēn xūhún jā jécunáá renta ná cūndēhé nī, ncachī yā. De nī stéhēn ndá dē iin denario nūū yā.

20De nī ndēhé yā, de nū jicā tūhún yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndēē nūū xūhún yáhá, de nā síví cúu jā ndēē yáhá?

21De nī ncāhān ndá dē jín yā: Rey ñúcuán cúu. Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá dē: Túsaá de nacūaha nú nūū rey ñúcuán jā cúu cuenta dē, de nacūaha nú nūū Yāa Dios ndācā jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā.

22De tá nī jini ndá dē jā ndíchí nī ncāhān yā tūhun yáhá, de nī nsāhvi inī dē, de nī sndóo dē yā, de cuāhān dē.

Jā ní jicā tūhún ndá dē sīquī jā natecū ndiyi

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23De suni quivī ñúcuán nī nquenda jacū tēe grupo saduceo nūū yā. De ndá tēe ñúcuán cáchi dē jāá nduú nátecū cuitī ndiyi. De nī ncāhān dē jín yā sīquī iin tūhun:

24Maestro, de Moisés nī ncāhān dē jā tú iin tēe cuū dē, de ndōo ñasíhí dē, de tú nduú ní íyo sēhe dē jín ña, túsaá de cánuú jā ñanī dē nacueca ñasíhí dē, de sēhe dē jā coo jín ña, nūcuīñī jī nūū ndiyi ñanī dē. Cáchi tutū.

25De ñuū sá nī íyo ūjā ñanī. De tēe xíhna ñúhún nī jeca dē iin ñahan. De nī jihī dē. De sīquī jāá nduú nā sēhe dē ní íyo, de nī ndōo ñasíhí dē nūū ñanī dē.

26De tēe ūū suni nī jihī dē, de nduú nā sēhe dē ní íyo tucu. De saá-nī tēe ūnī, jondē jín ndihújā dē.

27De tá nī ndihi dē nī jihī, de suni nī jihī ñahan ñúcuán.

28Túsaá de quivī natecū ndiyi, ¿ní iin dē cuu ña ñasíhí dē? Chi ndihújā dē nī ndēē jín ña, ncachī ndá dē jín yā.

29Ñúcuán de nī ncāhān yā jín dē: Ndasí stíví ndá nú tūhun sīquī jāá nduú jícūhun inī nū jā cāhān tutū īī, de nī nduú jínī nū jā íyó poder Yāa Dios jā nastécū yā ndiyi.

30Chi quivī jā natecū ndá ndiyi, de nduú cā nā tūhun quetáhán tēe jín ñahan coo. Chi coo ndá jī tá cúu ndá ángel Yāa Dios andiví.

31De sīquī jā natecū ndiyi, ¿á nduú ní ncāhvi ndá nú tutū nāsa cāhān Yāa Dios jín nú?

32Maá nī cúu Yāa Dios Abraham jín Isaac jín Jacob, cáchi yā. Chi vísō ja nī jihī ndá dē, sochi técu dē nūū íyó maá yā, chi cúu yā Yāa jā sáhá jā técu nchivī ní cání, ncachī yā.

33De ndá nchivī nī nsāhvi inī ji nīni ji tūhun stēhēn yā.

Tūhun cánuú ndasí cā jā ní ndacu Yāā Dios

(Mr. 12.28-34)

34Ñúcuán de ndá tēe grupo fariseo nī jinī dē jā ní jasī ndá tēe saduceo yuhú dē nī nsāhá yā. De nī ndutútú ndá dē nūū yā.

35De iin dē jā cúu tēe stēhēn ley janahán nī jicā tūhún dē yā, chi coto túnī dē yā cúnī dē:

36Maestro, ¿nī iin cúu tūhun jā ndácu tiñu jā cánuú ndasí cā nūū tutū ley? ncachī dē.

37De nī ncāhān Jesús jín dē: Coó manī ndasí nú jín maá Jētoho nū Yāā Dios, jondē jín inī jín ánō nū, jín ní jāá ntúnī nū, cáchī tutū.

38Yáhá cúu tūhun ndácu yā jā cúñáhnú cā de cánuú ndasí cā.

39De tūhun ūū jā ní ndacu yā, suni súcuán cáhān: Cundáhvī inī nū táhán nú tá cúu nūū cundáhvī inī nū maá nú.

40De chíjin ndúū tūhun yáhá nī nquee ndihi ley jā ní ntee Moisés, jín ndihi jā ní stēhēn ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī yā.

Siquī jā cúu Cristo tatā David

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

41De juni íyó tūtú cā ndá tēe fariseo ñúcuán, de Jesús nī jicā tūhún yā dē:

42¿Nāsa jáni inī ndá nú siquī Cristo? ¿Nā nūū tatā quiji yā, cáchī tutū? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Nūū tatā David, ncachī dē.

43De nī ncāhān yā jín dē: ¿Túsaá de nāsa cúu jā David nī ncāhān dē Jētoho dē yā, nī nsāhá Espiritu Santo jondē janahán? Chi nī ncāhān dē:

44Maá Jētoho ō Yāā Dios nī ncāhān yā jín Jētoho ni, Yāā jā quiji:

Cundē nū lado cuáhá nī nūū cuñáhnú nú,

de ná sáhá nī jā cundē nū poder ndācá jā jín ūhvī ndóhó.

Ncachī Yāā Dios. Ncachī David.

45Túsaá de vísō chíjin tatā David cacu Cristo, de nī ncāhān dē Jētoho dē yā, chi jondē nūū Yāā Dios vāji yā, ncachī yā.

46De nī iin dē nduú ní ncúu scócóo dē tūhun nūū yā. De jondē quivī ñúcuán de nduú cā ní ncúndéé inī nī iin dē jā cātūhún dē yā.

Jā ní ncāhān yā jā íyó cuāchi ndá dē

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

23 1Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín ndá nchivī jín ndá tēe scuáha jín yā:

2Ndá tēe stēhēn ley janahán jín ndá tēe grupo fariseo, jáni inī dē jā ndíso tíñú dē jā stēhēn dē ley jā ní jēhe yā nūū Moisés.

³Túsaá de cuetáhví nú dē squíncuu nú ndācá jā ndācu dē nūū nū. Sochi mā sáhá nú tá cúu nūū sáhá ndá máá dē. Chi cāhān dē-ni, sochi nduú squíncuu dē.

⁴Chi suni stéhēn ndá dē ndācá ley jā ní ntavā maá dē jā víjín sáhá, de tēe dē sīquī nchivī, de nduú cūndeē jī squíncuu jī. Sochi ndá máá dē chi ni iin xīnī ndāhá dē nduú scándā dē jā squíncuu dē.

⁵De maá-ni sīquī jā ná cuétúhún nchivī dē cúu ndihi jā sáhá dē. Chi jétahān inī ndá dē cuhnī dē cuāhā tūhun tutū īi teēn dē jín ndahá dē. De suni sáhá cánī cā dē yūhvā yuhú sáhmá dē jā stéhēn jā cúñáhnú cā dē nsūú cā incā nchivī.

⁶De jétahān inī ndá dē cundeē dē nūū silla yínúhún cā nūū yáji nchivī vico, jín silla yínúhún cā inī vehe īi sinagoga.

⁷De suni jétahān inī dē jā cāhān yínúhún nchivī dē nūū yáhvi, jín jā cāhān jī maestro jín dē.

⁸Sochi ndá máá nú, mā cuáha nú tūhun jā cāhān nchivī maestro jín nú. Chi inuú cúu ndihi nú jā cúu nú hermano, de íyó iin-ni Maestro nū jā cúu nduhū, Cristo.

⁹De mā chíñúhún nú ni iin tēe ñayiví yáhá jā cāhān nū padre jín dē. Chi íyó mátúhún-ni Padre ndá nú, Yāā ndēē andiví.

¹⁰De suni mā cuáha ndá nú tūhun jā cāhān jī jētohō jī ndóhó. Chi íyó iin-ni Jētohō nū, de suu cúu nduhū, Cristo.

¹¹De tēe jā íyó māñnú ndá nú jā chindeē nūū táhān, suu dē cúu jā cúñáhnú cā.

¹²Chi tēe jā sáhá ñáhnú maá, sa nuu dē. De tēe jā sáhá núu maá, sa nduñáhnú dē.

¹³Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi jāsī nū jā quīvi nchivī ndahá Yāā andiví jā tatúnī yā nūū jī. Chi nduú quīvi ndá máá nú, de ni nduú jēhe nú tūhun jā quīvi nchivī jā ndúcú quīvi.

¹⁴Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi cāndeē nū vehe ndá ñahan nī nquendōo ndáhvī. Nūcuán de náhān jīcān táhvī nū tácuā canī inī nchivī jāá nduú nā cuāchi nú. Jā ñūcuán xēen cā cundoho nú castigo.

¹⁵Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi ní ñuhun yíchí jín ní mar jīca nuu nú ndúcú nú iin nchivī jā scándíja nú sáhān maá nú. De tá nī ncandíja jī, de sáhá ndá nú jā víhí cā cuu cuāchi jī jā quīhīn jī infierno nsūú cā ndá máá nú.

¹⁶Nācā xēen cundoho ndá nú, chi cúu nú tá cúu tēe cuáá jā stéhēn ichi nūū nchivī. Chi cāhān ndá nú: Tú ní tēe cāhān téyí dē jā Yāā Dios jā ndēē inī templo ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va

nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē jā Yāā Dios jā xíí oro jā íyó inī templo, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú jā squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

17Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú jā stíví nú tūhun cáhān nū. ¿Ní iin cúu jā cúñáhnú cā, á oro, á Yāā Dios jā ndēē inī templo jā sáhá īi oro ñúcuán?

18De suni cáhān ndá nú: Tú ní tēe cáhān téyíí dē jā Yāā Dios jā xíí altar ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē jā Yāā Dios jā xíí ndatíñú jā sócō ndá nūū altar, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

19Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú jā stíví nú tūhun cáhān nū. ¿Ní iin cúu jā cúñáhnú cā, á ndatíñú jā íñí nūū altar, á Yāā Dios jā sáhá īi ndatíñú ñúcuán?

20Túsaá de tēe jā cáhān téyíí, tú nacunehen dē Yāā Dios jā xíí altar, túsaá de suni nacunehen dē jondē jín ndatíñú jā íñí nūū altar.

21De tú iin tēe nacunehen dē templo jā cáhān téyíí dē, túsaá de jondē jín Yāā Dios jā ndēē inī templo nacunehen dē.

22De tú iin tēe nacunehen dē andiví jā cáhān téyíí dē, túsaá de suni nacunehen dē mesa Yāā Dios de jondē jín maá Yāā Dios jā ndēē nūū mesa.

23Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú ūxī ūxī nuhnī mīnu jín yūcū anís jín yūcū comino, de sócō nū iin iin jā úxī nūū Yāā Dios. Sochi sndóo nú tūhun cánuú ndasí cā nūū ley, suu jā caca ndaā nū, jín jā cundáhví inī nū táhán nú, jín jā candíja nú. Ndācā yáhá cánuú jā sáhá nú nícu, de suni mā sndóo nú jā sócō nū ndá yūcū ñúcuán.

24Cúu ndá nú tá cúu tēe cuáá jā stéhēn ichi nūū nchivī. Chi squíncuu nú iin jā lūlí cā ñúcuán, de sndóo nú jā cánuú cā. De suu cúu modo jā távā nū iin tiucún lūlí jā ñúhún nūū ndūxi, de cócō nú iin quiti cáhnú jā cúu camello.

25Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi modo jā náquete nú yātā vaso jín yātā cōhō. Sochi ichi ínī nū chi ñúhún maá-ni tūhun cuíhná jín tūhun ndíyo inī.

26Tēe cuáá cúu ndá nú, fariseo. Xihna cā sáhá nú jā coo ndoo inī ánō nū, de ñúcuán de suni coo ndoo ndācā jā sáhá nú jā jínī nchivī nūū.

27Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhví-ni cúu nú. Chi cúu ndá nú tá cúu namā ndíyi panteón jā íyó yaa. Chi ichi chātā de viī cáá, sochi ichi ínī ñúhún chitú yiqui ndíyi jín ndācā jā tēhyú.

28De suni súcuán cúu ndá máá nú, chi ichi chātā nū sáhá nú jā tēe ndāā cúu ndá nú nūū nchivī. Sochi ichi ínī nū ñúhún chitú tūhun stáhví-ni jín tūhun nēhén.

²⁹Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú namā ndá ndiyi tatā nū, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De sáhá vii ndá nú sīquī namā nūū yíyuhū ndá tēe jā ní iyo ndāā.

³⁰De cáhān ndá nú: Tú ní ntécū ndācá ó tiempo jā ní ntecū ndá ndiyi tatā ō, de mā squívi nduū ō jíin dē jā cahnī ō ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, cáchī nū.

³¹De súcuan cáhān ndāā ndá nú jā maá nú cúu tatā ndá nchivī jā ní jahnī ndá tēe nī nacani tūhun yā.

³²De ndācá cuāchi jā ní squíjéhé ndá ndiyi tatā nū, suni súcuan sáhá cā ndá máá nú túsaá.

³³Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēen nū tá cúu cōō. ¿Nāsa cācu nú jā má tánū tāhvī nū quihīn nū infierno?

³⁴Túsaá de tají nī ndá tēe nacani tūhun Yāa Dios nūū nū, jíin ndá tēe ndíchí jā stéhēn tūhun yā. De sava dē cahnī nū, de sava dē cata caa nú yicā cruz. De sava cā dē canī nú dē inī ndācá vehe iī sinagoga, de scúnu nú dē quihīn dē ndācá-ni ñuū.

³⁵De súcuan de cundee cuāchi sīquī ndá nú jā ní jahnī tatā nū ndācá tēe ndāā, xihna cā Abel tēe ndāā, de sá de jondē Zacarías sēhe Berequías, tēe jā ní jahnī ndá dē inī templo sava mähñú cuarto iī jíin altar.

³⁶Jándāā cáhān ni jíin nú jā ndācá cuāchi yáhá cundee sīquī nchivī jā íyó mitan.

Jā ní ncucuécá inī yā nī ndēhé yā Jerusalén

(Lc. 13.34-35)

³⁷Ndá ndóhó nchivī Jerusalén, jáhnī nū ndá tēe nācani tūhun Yāa Dios, de cáni nú yūū xīnī ndá tēe jā tájī Yāa Dios vāji nūū nū. De cuāhā vuelta nī ncuu inī ni nastútú nī sēhe nú, tá cúu nūū sáhá iin ñihín jā nástútú tī sēhe tī chijin nījin tī, sochi nduú ní ncúnī ndá nú.

³⁸Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jíin ndá sēhe nú.

³⁹Chi cáhān ni jíin nú jā jondē mitan de mā cūnī cuitī cā nū nūū ni, chi jondē quenda quivī jā cáhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāa cúu Yāa jā ní nenda jíin tiñu maá Jētohō ō Yāa Dios, cachī jī, ncachī yā.

Jā ní ncachī yā jā naā templo

(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

24 ¹De nī nquee Jesús inī templo cāhnú cuāhān yā. De nī nquenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān dē jíin yā sīquī ndācá vehe jā ndēe tāhán jā cúu templo.

²De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ndācá jā ndēhé nú yáhá, ndāā cáhān ni jíin nú jā quiji quivī jā má cóso tāhán cā ni iin yūū, chi ndihi tānī, ncachī yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin ndihi ñayiví

(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-25, 31, 37)

³De cuāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā jondē yucu Olivos, de nī jēcundē yā ñúcuán. De nī nquenda ndá dē nūū yā, de nī jīcā tūhún sīn dē yā: Cachi tūhun ní nūū sá, ¿nā quiví coo ndācá jā ní ncachī ní jā coo? ¿De nā seña coo tá ja ncuñatin quiví nenda ní jíin jā jīnu ñayiví? ncachī dē.

⁴De nī ncāhān Jesús: Coto má stáhví ni iin dē ndá ndóhó.

⁵Chi quiji cuāhā tēe jíin síví nī jā stáhví: Maá nī cúu Cristo, cachī dē. De súcuán de stáhví dē cuāhā nchiví.

⁶De nīhīn nū tūhun jā ndācá lado íyó guerra, á ja ñatin coo guerra. De mā cúyūhú nú, chi cánuú jā súcuán coo, sochi ncháha ca quenda quiví jā ndihi ñayiví.

⁷Chi nenda nación sīquī incā nación, de nenda ñuū sīquī incā ñuū jā canāá. De coo tāmā jíin cuēhē xēen. De cháhá chúcuán tāan.

⁸De ndācá yáhá cúu tūndóhó jā quijéhé xihna ñúhún cā.

⁹Ñúcuán de nastúu ji ndá ndóhó jā sndóho ji ndóhó de cahnī ji. De ndihi nchiví quītī inī ji nūū nū jā síquī nduhū.

¹⁰De quiví ñúcuán chi cuāhā nchiví jā cándíja, caca yátá ji, de quītī inī ji nūū táhán ji, de nastúu táhán ji.

¹¹De quenda cuāhā tēe stáhví, de cāhān dē jā tūhun Yāā Dios nácani dē, de stáhví dē cuāhā nchiví.

¹²De jā nducuahā tiñu néhén, de jā ñúcuán cuāhā ji mā cōó mānī cā ji.

¹³Sochi nchiví jā cuiñi nīhīn jíin tūhun nī jondē quiví jīnu, nchiví ñúcuán chi cācu.

¹⁴De tūhun vāha yáhá jā nāsa tátúnī Yāā Dios, cūtē nuu níí cáhnú ñayiví, tácuā cunī nchiví ndācá nación. Ñúcuán de jīnu ñayiví.

¹⁵De Daniel, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, nī ntee dē tūhun iin tēe néhén jā quiji. De ndá ndóhó jā cáhvi tutū ñúcuán, de ná jícūhun inī nū. Chi iin quiví de cunī nū jā sāhá nāvāha dē jā stíví dē ndācá ndatíñú īī inī templo, de cuiñi dē inī lugar īī.

¹⁶De tá cunī ndá nú jā súcuán cúu, de nchiví ndéē región Judea, ná cúnu ji caa ji yucu quīhīn ji.

¹⁷De nchiví ndéē yātā vēhé, mā ndívi ji inī vehe jā tavā ji ndatíñú ji, chi cánuú jā cunu ñamā ji tácuā cācu ji.

¹⁸De nchiví íyó nūū itū, mā nóhōn ji vehe jā naquehen ji sahma ji.

¹⁹De quiví ñúcuán, nācā ndáhví ndoho ndá ñahan ñúhún sēhe jíin jā ndéca ñiquín, chi mā cúñamā ña cunu ña.

²⁰De cācān táhvi nū jā má quijí tūndóhó ñúcuán jā cunu nú maá tiempo jā cúun yūhā ni quiví nátātú.

21 Chi tá quijéhé ñúcuán de coo cuāhā tūndóhó xéen, jāá ncháha ca coo súcuán jondē quivī jā ní jēcōo ñayiví de jondē mitan. De tá yāha tūndóhó ñúcuán de ni mā cōó cā jā súcuán.

22 De tú mā násndíyi Yāa Dios tiempo tūndóhó ñúcuán, de ni iin nchivī mā cácu cuitī ji. De jā síquī nchivī cándíja jā ní nacāji yā, jā ñúcuán cúu jā nasndíyi yā quivī.

23 Túsaá de tú iin nchivī cāhān jín nú: Yáhá cūndēhé nú jā ndēe Cristo, á: Ñúcuán cūndēhé nú jā ndēe yā, cachī ji, de mā cándíja nú jā cāhān ji.

24 Chi quenda ndá tēe stáhvī jā cachī dē jā cúu dē Cristo, á cachī dē jā tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē. De sáhá ndá dē tiñu ñáhnú jā sáhvi inī nchivī cunī ji, tácu stáhvī dē jondē maá nchivī jā ní nacāji yā, de tú ná cúu sáhá dē.

25 Ja nī ncachī tūhun nī nū ndá nú mitan jondē ncháha ca coo.

26 Túsaá de tú cāhān nchivī jín nú: Quīndēhé nú, chi jondē nū ñuhun tíhá ndēe yā, cachī ji, de mā quíhīn nū cūndēhé nú. A tú cāhān ji: Nehēn cūndēhé nú, chi inī vehe yáhá ndēe yā, cachī ji, de mā cándíja ndá nú.

27 Chi tá cúu nū jéndūtē sáhá taja, de túu jondē nū quenda ncandiī de jondē nū quēe ncandiī, de suni súcuán coo quivī nenda nduhū, Yāa nī nduu tēe, chi ndihi nchivī cunī.

28 De tá cúu nū cútútú ndá tiōcó ní-ni cúu nū cáá quiti jā ní jīhī, suni súcuán coo ndācá jā ní ncāhān ni, ní-ni cúu nū íyó nchivī.

Nāsa coo quivī tá nenda Yāa nī nduu tēe

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Sá de tá nī ndihi ndācá tūndóhó quivī ñúcuán, de cutuún ncandiī, de yōō mā cútūu cā. De nincava tiūūn, de ndācá jā jíca andiví chi quisi.

30 Ñúcuán de cunī ndá nchivī nū maá nī, Yāa nī nduu tēe, ndiji nī ichi andiví. De cuacu nchivī ndācá nación ní cáhnú ñayiví. De cunī ji jā nduhū, Yāa nī nduu tēe, ndiji nī jín vīcō andiví, de cundiso nī cuāhā poder, de vī ndasí cuñáhnú nī.

31 De tají nī ndá ángel ni quíhīn, de tivī nihin yā trompeta. De quīnastútú yā ndá nchivī jā ní nacāji nī ndicúmī lado ñayiví, jondē iin lado jín jondē incā lado.

32 Mitan de scuáha ndá nú nāsa sáhá ñutun higo: Tá ja nī nene numa, de nī nacōco yūcū, de jínī ndá nú ja nī ncuñatin tiempo ihní.

33 De suni súcuán tá cunī ndá nú jā ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jīcūhun inī nū ja nī ncuñatin quivī jā nenda nī, de ñamā coo.

34 De ndāa cāhān ni jín ndá nú jā má cúu ndihi nchivī jā cunī tūndóhó yáhá, chi jondē quee ndaā ndihi tá ncachī ni.

³⁵Andiví jín ñayiví chi naā, sochi ndācá tūhun cáhān ni chi mā náā, chi quee ndaā ndihi.

³⁶Sochi quiví jín hora jā nenda nī, chi ni iin nchiví nduú jínī, ni ndá ángel andiví, ni maá nī jā cúu Sēhe Yāā Dios. Chi mátúhún-ni Tatá nī Yāā Dios cúu jā jínī.

³⁷Chi tá cúu nū ní ncuu ndá quiví jā ní iyo Noé, suni súcuán coo quiví nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³⁸Chi quiví ñúcuán tá ncháha ca cuun sāvī xēēn, de yáji ji jíhi ji, tándāhá ji, de jéhe ji sēhe síhí ji jā tandāhá, jondē nī nquenda quiví jā ní nquiví Noé inī arca.

³⁹De nduú ní ncándíja nchiví jā cuun sāvī xēēn, de nī ncuun, de nī ndaa ndute, de nī jihī ndihi ji. De suni súcuán coo tá nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

⁴⁰De quiví ñúcuán coo ūū tēe satíñú nū itū. De iin dē naquehen nī, de incā dē ndōo, chi nduú ní ncándíja dē.

⁴¹De coo ūū ñahan jā ndico cáhnú, de iin ña naquehen nī, de incā ña ndōo.

⁴²Túsaá de ndito coo inī ndá nú, chi nduú jínī nū nā quiví nenda Jētohō nū.

⁴³De chuhun inī nū jā cáhān tūhun yátá yáhá: Tēe xivéhe, tú ní jínī dē nā hora quiji jācuíhná, de cundito dē, de mā cuáha dē tūhun jā sacuíhná ndatíñú vehe dē nícu.

⁴⁴De saá-ni ndá ndóhó, suni súcuán coo tūha nú, chi maá hora jāá nduú nā cuá jáni inī nū, de nenda-ni nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tūhun mozo vāha jín mozo nduú squíncuu

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵Túsaá de coo ndá nú tá cúu iin mozo jā ndito xīnī de squíncuu vāha. De maá patrón nī jani dē mozo ñúcuán jā coto ji nchiví vehe dē, tácu scájī ji maá hora.

⁴⁶De nācā ndetū mozo ñúcuán jā tá nenda patrón, de cunī dē jā súcuán squíncuu vāha ji.

⁴⁷De ndāā cáhān ni jín ndá nú jā cani dē mozo ñúcuán jā coto ji ndihi ndatíñú dē.

⁴⁸Sochi tú mozo jā sáhá nēhén cúu ji, de jáni inī ji jā má nēndá ñamā patrón ji,

⁴⁹de quijéhe ji cani ji táhán mozo ji, de cajī ji coho ji jín ndá tēe jínī,

⁵⁰tú súcuán de nenda-ni patrón quiví jāá nduú ndétu ji jín hora jāá nduú ná jáni inī ji.

⁵¹De sndóho ndasí dē ji, de squívi dē ji nū yíhí ndá tēe stáhví-ni. De ñúcuán cuacu ji de nacayíhí ji ñii yúhú ji jā ndoho ndasí ji.

Tūhun yátá sīquī ūxī ñahan lúli

25 ¹De suha cúu jā tátúnī Yāā andiví nūū nchivī: Cúu tá cúu iin vico tándāhá. De nī iyo ūxī ñahan lúli jā ní nquehen ji linterna yíndahá ji, de nī nquee ji cuātahān ji iin tēe tandāhá.

²De ūhūn ji chi nduú ndito ji, de ūhūn ji chi sūchí ndito cúu ji.

³De ndá sūchí jāá nduú ndito, yíndahá ji linterna ji, sochi nduú nā petróleo yíndahá ji jā cuhun inī.

⁴De ndá sūchí ndito, yíndahá ji botella petróleo jíin linterna ji.

⁵De juni cúcuéé tēe tandāhá quenda, de nī nquiji māhná, de nī nquixīn ndihi ji.

⁶De tá nī ncuu sava ñuú, de nī jinī ndá ji jā cána jee: Ja vāji tēe tandāhá. Cuáhán ndá nú cuātahān nū dē, ncachī.

⁷Ñúcuán de nī nacōo ndá ñahan lúli, de nī nasāhá tūha ji linterna ji.

⁸De ndá sūchí jāá nduú ndito, nī ncāhān ji jíin ndá sūchí ndito: Taji ndá nú jacū petróleo, chi cuāndāhvā linterna ndá nī, ncachī ji.

⁹De nī ncāhān ndá sūchí ndito: Mā cúu, chi mā quēndá jā cuu maá nī jíin ndá nú. Vāha cā quihīn ndá nú nūū cúyāhvi, de cueen nú jā cuu ndá máá nú. Ncachī ji.

¹⁰De juni cuācuēen ndá ji, de nī nquenda-ni tēe tandāhá. De ndá sūchí jā íyó tūha nī nquivi ji jíin dē vico tándāhá. De nī ndasī viéhé.

¹¹De nī ncunúú, de nī nquenda ūhūn cā ñahan lúli ñúcuán. De nī ncāhān ji jíin tēe tándāhá: Señor, nacune ní viéhé ná quívi ndá sá, ncachī ji.

¹²De nī ncāhān maá dē: ¿Ní nūū vāji ndá nú? Chi nduú jínī ni ndóhó, ncachī dē, ncachī yā.

¹³Ñúcuán de nī ncāhān cā yā: Túsaá de ndito coo inī ndá nú, chi nduú jínī nū nā quivī nā hora nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tūhun yátá tēe jā ní jēhe núú xūhún nūū ndá mozo

¹⁴De suha cúu jā tátúnī Yāā andiví nūū nchivī: Cúu tá cúu iin tēe jā quihīn jīcá dē incā ñuū. De jondē ncháha ca quihīn dē de nī ncana dē ndá mozo dē, de nī jēhe núú dē xūhún dē nūū ndá ji, jā satíñú ji jíin tácuā nducuahā.

¹⁵De nūū iin ji nī jēhe dē ūhūn mil xūhún cāa. De nūū incā ji nī jēhe dē ūū mil. De nūū incā ji nī jēhe dē iin mil. Súcuán nī jēhe dē, chi jínī dē nāsaa quenda iin iin ji satíñú ji jíin. Ñúcuán de nī nquehen dē ichi cuāhān jīcá dē.

¹⁶De mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, nī nsatíñú dē jíin. De nī nihīn dē ūhūn cā mil sīquī.

¹⁷De saá-ni mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún, suni nī nihīn dē ūū cā mil sīquī.

¹⁸Sochi mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, nī jēhēn dē nī jete dē yavī, de nī nchiyuhū dē xūhún patrón dē.

- ¹⁹De nī nchāha cuāhā tiempo, de nī nenda patrón ndá mozo ñúcuán. De nī nācān dē cuenta nūū jī.
- ²⁰De nī nquenda mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, de nī nacuāha dē xūhún nūū patrón dē jín ūhūn cā mil jā ní nīhīn dē sīquī. De nī ncāhān dē: Señor, nī ntaji ní ūhūn mil nūū sá, de yáhá íyó ūhūn cā mil jā ní nīhīn sá sīquī. Ncachī dē.
- ²¹De nī ncāhān patrón jín dē: Iyó vāha túsaá. Vāha ndasí mozo cúu nú jā squíncuu vāha nú. Chi vāha nī squíncuu nú iin tiñu lúlí-nī, de mitan de taji nī iin tiñu ñáhnú nūū nū. De quīvi nú nūū cusiī inī nū jín nī. Ncachī dē.
- ²²Ñúcuán de nī nquenda mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún. De nī ncāhān dē: Señor, nī ntaji ní ūū mil nūū sá, de yáhá íyó ūū cā mil jā ní nīhīn sá sīquī. Ncachī dē.
- ²³De nī ncāhān patrón jín dē: Iyó vāha túsaá. Vāha ndasí mozo cúu nú jā squíncuu vāha nú. Chi vāha nī squíncuu nú iin tiñu lúlí-nī, de mitan de taji nī iin tiñu ñáhnú nūū nū. De quīvi nú nūū cusiī inī nū jín nī. Ncachī dē.
- ²⁴De nī nquenda mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, de nī ncāhān dē jín patrón: Señor, ja jínī sá nīhín jā tēe xēen cúu ní. Chi cuāhā cā cúnī ní nsūú cā jā cuu sāhá mozo ní, de cuāhā cā nācān ní nsūú cā jā ní jēhe ní.
- ²⁵De jā ñúcuán nī nchūhú sá, de nī jēhēn sá nī nchiyuhū sá xūhún ní chījin ñuhun. De yáhá ná nátaji sá xūhún ní. Ncachī dē.
- ²⁶De nī ncāhān patrón jín dē: Mozo cūxí cúu nú de maá-nī tiñu néhén sáhá nú. Chi jání inī nū jā cuāhā cā cúnī ní nsūú cā jā cuu sāhá mozo ní, de cuāhā cā nācān ní nsūú cā jā táji nī.
- ²⁷Túsaá de tú ní nchúhun nú xūhún nī nūū banco nícu, de tá nenda nī de naquehen nī xūhún nī jondē jín sēhe xūhún nícu. Ncachī dē jín jī.
- ²⁸De nī ncāhān dē jín ndá cā mozo dē: Túsaá de candeē nū mil xūhún jīñā nūū jī, de cuāha nú nūū mozo jā névāha ūxī mil.
- ²⁹Chi nchivī ja névāha, sa quiiji cā nūū jī, de jondē sobra cā cunevāha jī. Sochi nchivī jāá nduú, sa cujiyo-nī jacū jā névāha jī.
- ³⁰De mozo yáhá jāá nduú squíncuu, tavā ndá nú jī ná quíhīn jī nūū neē tāvēhé. De ñúcuán cuacu jī de nacayihí jī ñīi yúhú jī jā ndoho ndasí jī, ncachī dē, ncachī yā.

Siquī jā coo juicio ndācá nación

- ³¹De nī ncāhān cā yā: Iin quīvi de nenda maá Yāā nī nduu tēe, de cuu yā Rey nūū nchivī. De ndá ángel yā cuiñi ní xín yā. De cundeē yā nūū mesa jā tatúnī yā, de viī ndasí cuñáhnú yā.
- ³²De ndutútú nchivī ndācá nación nūū yā. De sāhá sín yā ndá jī, tá cúu nūū ndúsín ticāchí jín ndixúhú sáhá tēe ndéca tī.

33De nchivī vāha jā cúu tá cúu ticāchí, canī yā jī lado cuáhā yā. De nchivī nēhēn jā cúu tá cúu ndixúhū, canī yā jī lado sātín yā.

34Ñúcuán de cāhān maá Rey jín nchivī jā íyó lado cuáhā yā: Nācā ndetū ndá nú jā ní nsāhá Tatá nī jín nú. Nehēn de quivī ndá nú nūū tatúnī nū. Chī jondē quivī jā ní jēcōo ñayiví de ja nī nsāhá tūha yā nūū tatúnī nū.

35Chī nī jīhī nī sōco, de nī ntajī ndá nú jā ní nchajī nī. Nī nchīchī nī ndute, de nī ntajī ndá nú nī jīhī nī. Nī nquijī nī jondē ñuū jīcá, de nī ntanúú ndá nú vehe nī ndōo nī.

36Nī ncumanī sahma nī, de nī ntajī ndá nú. Nī ncuhū nī, de nī jēndēhé ndá nú nduhū. De nī nchīhī nī vecāa, de sunī nī jēndēhé ndá nú nduhū. Súcuán cāhān yā jín nchivī íyó lado cuáhā yā.

37Sá de cāhān nchivī vāha ñúcuán jín yā: Señor, ¿nā quivī nī jinī ndá sá ní jā ní jīhī ní sōco, de nī ntajī sá jā ní nchajī ní, á jā ní nchīchī ní ndute, de nī ntajī sá jā ní jīhī ní?

38¿De nā quivī nī jinī ndá sá ní jā ní nquijī ní jondē ñuū jīcá, de nī ntanúú sá vehe nī ndōo ní, á jā ní ncumanī sahma ní, de nī ntajī sá?

39¿De nā quivī nī jinī sá ní jā ní ncuhū ní, á jā ní nchīhī ní vecāa, de nī jēndēhé sá ní? Cachī jī.

40Ñúcuán de cāhān Rey jín jī: Ndāā cāhān nī jín ndá nú jā tá nī nsāhá ndá nú súcuán jín iin ndá hermano nī jā cándíja, vísō nchivī núu ndasí cúu jī, de nūū maá nī nī nsāhá ndá nú.

41Ñúcuán de sunī cāhān Rey jín nchivī jā íyó lado sātín yā: Nchivī jā tñū tñhvī cúu ndá nú. Cuiyo quihīn nū nūū ñúhūn jā cáyū ní cání, nūū íyó tūha jā cundēē tñchī cúñáhnú jín ndá cā tñchī jā jétínú.

42Chī nī jīhī nī sōco, de nduú ní ntajī ndá nú jā cajī nī. Nī nchīchī nī ndute, de nduú ní ntajī ndá nú jā coho nī.

43Nī nquijī nī jondē ñuū jīcá, de nduú ní ntánúú ndá nú vehe quendōo nī. Nī ncumanī sahma nī, de nduú ní ntajī ndá nú. De nī ncuhū nī, de nī nchīhī nī vecāa, de nduú ní jēndēhé ndá nú nduhū. Súcuán cāhān yā jín nchivī jā íní lado sātín yā.

44Sá de cāhān nchivī ñúcuán jín yā: Señor, ¿nā quivī nī jinī sá ní jā ní jīhī ní sōco, á jā ní nchīchī ní ndute, á jā ní nquijī ní jondē ñuū jīcá, á jā ní ncumanī sahma ní, á jā ní ncuhū ní, á jā ní nchīhī ní vecāa, de nduú ní ntajī sá jā cúmanī nūū ní? Cachī jī.

45Ñúcuán de cāhān yā jín jī: Jāndāā cāhān nī jín ndá nú jā sīquī jāá nduú ní nsāhá nú súcuán jín nī iin ndá hermano nī jā cándíja, vísō nchivī núu ndasí cúu jī, túsaá de sunī nūū maá nī nduú ní nsāhá ndá nú, cachī yā.

46Sá de quihīn ndá nchivī ñúcuán ndoho jī ní cání. De ndá nchivī vāha, quivī jī nūū cutecū jī ní cání, ncachī Jesús.

Jā ní scáni táhán ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

26 ¹De tá nī ndihi nī ncāhān Jesús ndācá tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā:

²Ja jíinī ndá nú jā ūū-ni cā quivī de coo vico pascua. De nduhū, Yāā nī nduu tēe, nastúu jī nduhū jā cuū nī yīcā cruz, ncachī yā.

³Ñúcuán de ndá sūtū cúñáhnú, jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, jíin ndá tēe ñáhnú jā ndácu nū nchivī hebreo, nī ndutútú dē inī patio palacio maá sūtū cúñáhnú cā jā nání Caifás.

⁴De nī natúhún ndá dē nāsa tiin dē Jesús jíin tūhun túhún, de cahnī dē yā.

⁵De nī ncāhān ndá dē: Mā tíin ó dē maá quivī vico, chi nenda nchivī sīquī ō, ncachī dē.

Tūhun ñahan jā ní jōsō perfume xīnī yā

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶De íyó Jesús ñuū Betania, vehe Simón, tēe jā ní ndoho cuēhē stéhyū.

⁷De nī nquenda iin ñahan nū yā, née ña iin frasco yūū luu jā ñúhún aceite perfume jā ndēe yāhvi ndasí. De nī jōsō ña xīnī yā juni yájī yā stāā.

⁸De nī jinī ndá tēe scuáha jíin yā, de nī nquiti inī dē, de nī ncāhān dē: ¿Nājēhē cúu jā snāā cāhá ña perfume jīñā?

⁹Chi cuu xicó yāhvi ndasí ña, de cuāha ó xūhún nū nchivī ndāhvī nícu, ncachī dē.

¹⁰De nī jinī Jesús jā súcuán cáhān ndá dē. De nī ncāhān yā: ¿Nūcu sáhá ndá nú jā nācani inī ñahan yáhá? Chi iin tiñu váha cúu jā ní nsāhá ña nduhū.

¹¹Chi níní íyó nchivī ndāhvī jíin ndá nú, de nduhū chi mā cúndeē cā nī jíin nú.

¹²Chi jā ní jōsō ña perfume yáhá nduhū, de suu cúu jā ní nsāhá tūha ña nduhū jondē quivī jā quiyuhū nī.

¹³De ndāā cáhān nī jíin ndá nú jā ní cáhnú ñayiví ní-ni cúu nū cūtē nuu tūhun yáhá jā scácu nī nchivī, de suni nacani jī tūhun jā ní nsāhá ñahan yáhá, tácu nūcūhun inī nchivī ña, ncachī yā.

Jā ní nastúu Judas yā

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴Ñúcuán de iin jā úxī ūū tēe scuáha jíin yā, nání dē Judas Iscariote, nī jēhēn dē nū ndá sūtū cúñáhnú.

¹⁵De nī ncāhān dē jíin: ¿Nāsaa taji ní nū sá, de nastúu sá Jesús nū ní? ncachī dē. De nī jēhe ndá ōcō ūxī xūhún plata nū dē.

¹⁶Sá de jondē quivī ñúcuán nī nquijéhe dē ndúcú dē modo nāsa nastúu dē yā nū ndá sūtū.

Jā ní jaquín yā Cena yā

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷De maá quivī jā quíjéhé vico jā yáji nchivī stātílā jāá nduú nā levadura yíhí, de ndá tēe scuáha nī nquenda dē nūū Jesús. De nī ncāhān dē jín yā: ¿Ní cúu nūū cúnī ní jā quísāhá tūha sá nūū cuxíní ní vico pascua? ncachī dē.

¹⁸De nī ncāhān yā: Cuáhán jondē ñuū, vehe tēe jā ní ncachī ō, de cāhān nū jín dē: Cáchī maá Maestro, ja ncuñatin quivī cuū yā. De mitan de caji yā vico pascua inī vehe ní jín ndá tēe scuáha jín yā, cachī nū, ncachī yā.

¹⁹De ndá tēe scuáha jín yā, nī nsāhá dē tá nī ndacu Jesús nūū dē, de nī nsāhá tūha dē jā cuxíní yā vico pascua.

²⁰De tá ja ñatin cuaā, de nī nquenda yā, de nī jēcundee yā nūū mesa jín ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā.

²¹De juni yáji yā jín ndá dē de nī ncāhān yā: Jándāā cāhān nī jín ndá nú jā iin nú nastúu nduhū mitan, ncachī yā.

²²De nī ncucuécá ndasí inī ndá dē. De tá iin iin dē nī jicā tūhún dē yā: ¿A sāán cúu, Señor? ncachī dē.

²³De nī ncāhān yā: Iin ndóhó jā yáji cāhnú jín nī iin cōhō, suu nú nastúu nduhū.

²⁴De nduhū, Yāā nī nduu tēe, jándāā cúu jā quihīn nī cuū nī, tá cúu nūū yósō tūhun nī nūū tutū īī. De nācā xēen cundoho tēe jā nastúu nduhū. Vāha cā de tú nduú ní ncácu tēe ñúcuán nícu, ncachī yā.

²⁵Sá de nī ncāhān Judas, tēe jā nastúu yā: ¿A sāán cúu, Maestro? ncachī dē. Suu nú cúu, ncachī yā.

²⁶De juni yáji ndá dē jín yā, de nī nquehen yā stātílā, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nūū Tatá yā, de nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā: Caji ndá nú, chi yáhá cúu yiqui cúñu nī, ncachī yā.

²⁷Sá de nī nquehen yā iin vaso jā ñúhún ndūxi uva, de nī nacuetáhvī yā, de nī jēhe yā nūū ndá dē. De nī ncāhān yā: Coho ndá nú.

²⁸Chi yáhá cúu nīñī nī jā sōcō nī jā cúu trátū jeé, de cati jā ndundoo cuāchi cuāhā nchivī, de coo tūhun cāhnú inī nūū cuāchi jī.

²⁹De cāhān nī jín ndá nú jā jondē mitan de mā cōhó cā nī ndūxi uva yáhá, chi jondē quenda quivī jā tatúnī Tatá nī ní ñayiví, de sá de coho tucu nī jín ndá nú, ncachī yā.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cāhān dē jā jínī dē yā

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰De nī jita yā jín ndá dē iin yaā īī. De nī nquee yā cuāhān yā jín dē jondē yucu Olivos.

31Ñúcuán de nī ncāhān yā: Ndiviī nū nayūhú nú jā síquī nduhū jacuāā mitan. Chi suha yósō tūhun nī nūū tutū īī jā ní ncachī Yāā Dios: Cuāha nī tūhun jā cahnī nchivī tēe jíto tīcāchī, de ndá tīcāchī cūtē nuu tī jā yūhú tī, cáchī.

32Sochi tá natecū ni, de xihna cā nduhū cosō nūū quīhīn ni región Galilea, de sá de cuēē ndá nú, ncachī yā.

33De nī ncāhān Pedro jíin yā: Vísō ndihi dē nayūhú dē, sochi sāán chi mā náyūhú cuitī sá, ncachī dē.

34De nī ncāhān yā jíin dē: Jāndāā cáhān ni jíin nú, jacuāā mitan jondē ncháha ca cana lohló, de yūhú nú jā tiin nchivī ndóhó, de cachī nū ūnī vuelta jāā nduú jíinī nū nduhū, ncachī yā.

35De nī ncāhān Pedro jíin yā: Vísō ná cúū sá jíin ní, sochi mā cāchī cuitī sá jāā nduú jíinī sá ní, ncachī dē. De suni súcuán nī ncāhān ndihi ndá tēe scuáha jíin yā.

Jā ní jicān táhvī yā nūū huerto Getsemaní

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36Ñúcuán de nī nquenda Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā iin lugar nūū nání Getsemaní. De nī ncāhān yā jíin dē: Yáhá-ni cundeē ndá nú, de ná quīhīn ni ñúcuán cācān táhvī ni, ncachī yā.

37De nī jeca yā Pedro jíin ndūū sēhe Zebedeo cuāhān yā jíin dē. De nī nquijéhé yā cúcuécá ndasí inī yā de xií cúu inī yā jā quiji tūndóhó síquī yā.

38Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Cúcuécá ndasí inī ni jondē ja ñatin cuū ni. Yáhá cundetu ndá nú de cundito nú jíin nī, ncachī yā.

39De nī jica yā jacū cā, de nī jēcuiñī jítí yā nī ntuu yā nūū yā nūū ñūhún, de suha nī jicān táhvī yā nūū Yāā Dios: Tatá maá sá, tú cuu de sáhá jíyo ní tūndóhó yáhá jā má quījī síquī sá. Sochi nsūú jā cúni maá sá, chi jā cúni maá ní ná cóo, ncachī yā.

40Ñúcuán de nī nenda yā nūū ndinúnī tēe scuáha jíin yā, de nī jinī yā jā quíxīn ndá dē. De nī ncāhān yā jíin Pedro: ¿A nduú ní ncúndéé ndá nú cundito nú jíin nī vísō iin hora?

41Coo ndito inī ndá nú de cācān táhvī nū jā chindeé yā ndóhó tácuā mā cōtó túnī jānēhén ndóhó jā sáhá nú cuāchī. Chi cúni ndija ánō nū squíncuu vāha nú, sochi yiqui cúnu nú chi nduú fuerza, ncachī yā.

42De nī jēhēn tucu yā vuelta ūū, de suha nī jicān táhvī yā: Tatá maá sá, de tú mā cúu cujiyo tūndóhó yáhá jā má ndóhó sá, de ná cóo jā cúni maá ní, ncachī yā.

43De nī nenda tucu yā nūū dē, de nī jinī yā jā quíxīn tucu ndá dē, chi ndasí jíhī dē māhná.

44De nī sndóo yā dē, de cuāhān tucu yā cuācācān táhvī yā vuelta ūnī, de suni tūhun ñúcuán nī ncāhān yā.

45Sá de nī nenda tucu yā nū ndá dē, de nī ncāhān yā: Mitān de cūsūn ndá nú-nī cā de natātú nú. De nduú chi ja nī nquenda hora, de nduhū, Yāa nī nduu tē, natūu nī de tiin ndá tē íyó cuāchi nduhū.

46Nacuiñī ndá nú, chi ja vāji tē nastúu nduhū, de cōhōn jín dē, ncachī yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47De juni súcuán cáhān cā yā, de nī nquenda-nī Judas, iin táhān jā úxī ūū tē scuáha jín yā. De vāji cuāhā tē jín dē, ndíso ndá dē espada jín ñutun. Chi ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tē ñáhnú jā ndácu nū nchivī hebreo, nī ntetínú ndá tē ñúcuán.

48De Judas, tē jā nastúu yā, ja nī jēhe dē iin seña nū ndá tē ñúcuán, chi nī ncachī dē: Tē jā techuhú nī, ñúcuán cúu. De tiin ndá nú dē, ncachī dē.

49De nī nquenda dē nū Jesús, de nī ncāhān dē: Tancuaā, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhú dē yā.

50De nī ncāhān Jesús jín dē: Amigo, ¿nā tiñu vāji nú? ncachī yā. Ñúcuán de nī nquenda ndá cā tē, de nī ntiin dē Jesús.

51De iin tē jā íyó jín Jesús, nī ntavā dē espada dē, de nī jehndē dē sōho iin mozo maá sūtū cúñáhnú cā.

52Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín dē: Nachuvāha espada nū, chi ndācā jā cānāā jín espada, suni jín espada cuū.

53¿De á nduú jínī ndá nú jā cuu cācān táhvī nī nū Tatá nī, de mitān ñúhún tají yā víhī cā ūxī ūū mil ángel andiví jā scácu nduhū?

54Sochi tú súcuán, ¿de nāsa cuu squíncuu tūhun jā yósō nū tutū īi jā cánuú ndoho nī súcuán? ncachī yā.

55Ñúcuán de nī ncāhān yā jín nchivī cuāhā: ¿De va tē cuíhná cúu nī jā vāji ndá nú jín espada jín ñutun jā tiin ndá nú nduhū, á naá cúu? Ndācā quivī nī iyo nī jín ndá nú inī templo cāhnú, nī stéhēn nī tūhun, de nduú ní ntiin ndá nú nduhū.

56De súcuán sáhā ndá nú tácuā quee ndāā jā cáhān tutū īi jā ní ntee ndá tē nī nacani tūhun Yāa Dios, ncachī yā. Ñúcuán de ndihi tē scuáha jín yā, nī sndóo dē yā, de nī jinu dē cuāhān dē.

Jā ní iñi Jesús nū junta ndá tē cúñáhnú cā

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57De ndá tē jā ní ntiin Jesús, cuāhān dē jín yā nū Caifás, tē cúu sūtū cúñáhnú cā. De ñúcuán íyó tutú ndá tē stéhēn ley janahán, jín ndá tē ñáhnú jā ndácu tiñu.

58 De Pedro chi jícá-ni níquín dē yā, de nī nquenda dē patio sūtū cúñáhnú cā. De nī nquívī dē inī patio, de nī jēcundeē dē jín ndá policía, tácu cunī dē nāsa coo sīquī yā.

59 De ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe ñáhnú jín ndihi tēe sáhá junta cúñáhnú cā, nī nducú dē tēe jā cāhān tūhun tūhún sīquī Jesús, chi cahnī dē yā cunī dē.

60 De vísō nī nquenda cuāhā nchivī jā cāhān tūhún, sochi nduú ní níhīn ndá dē cuāchi sīquī yā jā cuū yā. De jā sándihí de nī nquenda ūū testigo jā ní ncāhān tūhun tūhún sīquī yā:

61 Tēe yáhá nī ncāhān dē jā cuu canī dē templo Yāa Dios, de nūū únī-ni quívī de nasāhá dē, ncachī ndūū dē.

62 Ñúcuán de nī nacuiñī maá sūtū cúñáhnú cā, de nī ncāhān dē jín yā: ¿Nūcu nduú cāhān cuitī nū? ¿A íyó ndāā jā cāhān ndá tēe yáhá sīquī nū? ncachī dē.

63 Sochi nduú ní ncāhān cuitī Jesús. De nī ncāhān maá sūtū cúñáhnú cā: Cāhān nihīn nī jín nú jā cachī ndāā nū cunini maá Yāa Dios, Yāa técu. Cachī cājī tú maá nú cúu Cristo, Sēhe Yāa Dios, ncachī dē.

64 De nī ncāhān Jesús: Suu cúu nī, tá cúu nūū cāhān nū. De suni cáchi tūhun nī nūū ndá nú jā ndācá quívī jā quiji de cunī nū jā nduhū, Yāa nī nduu tēe, cundeē ni lado cuáhá Yāa íyó poder, de ndiji nī ichi andiví jín vīcō, ncachī yā.

65 Ñúcuán de sūtū cúñáhnú cā nī ndatá dē-ni sahma dē jā ní nquītī ndasí inī dē, de nī ncāhān dē: Tēe yáhá chi cāhān dē tūhun nāvāha jā quītī inī Yāa Dios, chi sáhá dē maá dē Sēhe Yāa Dios. ¿Nā testigo cā jínī ñúhún ó túsaá? Chi ja nī jini ndá nú tūhun nāvāha jā cāhān dē.

66 ¿De nāsa jāni inī ndá nú? ncachī dē. De nī ncāhān ndá nchivī cuāhā: Cuāchi cúu jā cāhān dē sūcuán, de jínī ñúhún jā cuū dē, ncachī.

67 Ñúcuán de nī ntivī sīí ndá dē nūū yā, de nī ncāni dē yā. De sava cā dē nī ncatū dē nūū yā.

68 De nī ncāhān ndá dē: De tú Cristo cúu nú, de cachī nā tēe nī ncāni ndóhó, ncachī dē.

Jā ní ncachī Pedro jāá nduú jínī dē yā

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

69 De juni sūcuán cúu, de ndēē Pedro tāvēhé inī patio. De nī nquenda iin ñahan sátíñú vehe ñúcuán, de nī ncāhān ña jín dē: Ndóhó chi suni nī jica nú jín Jesús tēe Galilea, ncachī ña.

70 De maá dē nduú ní ncāchī dē, chi nī ncāhān dē nī jini ndá nchivī: Nduú jínī ni nā tūhun cāhān nū, ncachī dē.

⁷¹De nī nquee dē viéhé quēhe, de nī jinī incā ñahan nūū dē. De nī ncāhān ña jín nchivī íyó ñúcuán: Tēe yáhá chi suni nī jica dē jín Jesús, tēe ñuū Nazaret, ncachī ña.

⁷²Sochi nduú ní jétúhún tucu dē, chi sa nī ncāhān téyíí dē: Nduú jinī ni tēe ñúcuán, ncachī dē.

⁷³De nī ncunúú jacū cā, de nchivī íyó ñúcuán nī nquenda ji nūū Pedro, de nī ncāhān ji: Jāndāā ndija jā suni táhán ndá tēe ñúcuán cúu nú, chi nijin cáhān nū jā tēe Galilea cúu nú, ncachī ji.

⁷⁴Sá de nī nquijéhé dē cáhān téyíí dē jā ná cúndeē cuāchi sīquī dē de tú nduú cáhān ndāā dē: Nduú jinī cuitī ni tēe ñúcuán, ncachī dē. De nī ncana-ni lohló.

⁷⁵De nī nūcūhun inī dē tūhun jā ní ncāhān Jesús jín dē: Jondē tá ncháha ca cana lohló, de yūhú nú de cachī nū ūnī vuelta jāá nduú jinī nū nduhū. De nī nquee dē cuāhān dē, de nī jacu ndasí dē jā ní ncachī dē jāá nduú jinī dē yā.

Jā cuāhān ndá dē jín yā nūū Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

27 ¹De tá nī ncunijin, de ndācá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe ñáhnú jā ndácu nūū nchivī hebreo, nī scāni táhán dē tūhun nāsa sāhá dē jā cuū Jesús.

²De nī juhnī ndá dē yā, de cuāhān dē jín yā nūū Poncio Pilato, tēe cúu gobernador.

Jā ní jihī Judas

(Hch. 1.16-19)

³Ñúcuán de Judas, tēe jā ní nastúu yā, nī jinī dē jā ní ncunihin sīquī yā jā cuū yā. De nī ntahúhvi inī dē, de nī nacuāha dē ōcō ūxī xūhún plata jā ní nīhīn dē nūū ndá sūtū cúñáhnú jín nūū ndá tēe ñáhnú.

⁴De nī ncāhān dē jín: Cuāchi nī nsāhá sá jā ní nastúu sá iin tēe jā cuū dē, de nduú nā cuāchi dē. De nī ncāhān ndá dē: ¿Nā cuá ndíhvi inī ndá nī? De cuāchi maá nú cúu, ncachī dē.

⁵De nī nasquéne Judas xūhún ñúcuán inī templo. De nī nquee dē cuāhān dē, de nī scuéhné dē maá dē.

⁶De ndá sūtū cúñáhnú nī nastútú dē xūhún ñúcuán, de nī ncāhān dē: Mā cúu chuhun ó xūhún yáhá inī jātūn nūū sócō ndá nchivī, chi xūhún jā ní jēcunáá jā cuū iin tēe cúu, ncachī dē.

⁷Ñúcuán de nī nsāhá ndāā ndá dē jā xūhún ñúcuán cueen dē ñuhun jā nání Lugar Ñuhun Quíxín, tácuā ñúcuán quiyuhū ndá nchivī jicá.

⁸De jā suu cúu jā jondē mitan nání ñuhun ñúcuán Lugar Ñuhun Nīñī.

⁹De súcuan nī nquee ndāā tūhun nī ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān: Nī nquehen ndá dē ndihócō ūxī xūhún plata, de súcuan-nī cúu iin yāhvi jā ní nsāhá nchivī Israel cuenta nāsaa-nī ndēē yā nūū ji.

¹⁰De jín xūhún ñúcuán nī jeen ndá dē ñuhun quíxín, tá cúu nūū ní ndacu maá Jētohō ō Yāā Dios nūū ni. Ncachī Jeremías.

Jā ní iñi Jesús nūū Pilato

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹De tá nī nquenda ndá dē jín Jesús nūū gobernador, tēe cúu Pilato, de nī jicā tūhún dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo? ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Suu cúu nī, tá cúu nūū cáhān nū, ncachī yā.

¹²De ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, nī ncāhān dē cuāchi sīquī yā. Sochi nduú ní scócóo cuitī yā.

¹³Ñúcuán de nī ncāhān Pilato jín yā: ¿A nduú jini nú jā cuāhā cuāchi cáhān ndá dē sīquī nū? ncachī dē.

¹⁴Sochi nduú ní ncāhān cuitī yā nī iin tūhun jín dē. De nī nsāhvi ndasí inī gobernador jāá nduú ní ncāhān cuitī yā.

Jā ní nsāhá ndāā ndá dē jā cahnī dē yā

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵De íyó costumbre gobernador jā quīvī vico ñúcuán siáā dē iin tēe yíhí vecāa, nā-nī tēe cúnī nchivī jā siáā dē.

¹⁶De quīvī ñúcuán íyó iin tēe yíhí vecāa, nání dē Barrabás, de ja nī jītē nuu tūhun jā ní nsāhá dē cuāchi xeēn.

¹⁷De tá nī ndutútú nchivī, de nī ncāhān Pilato jín ji: ¿Ní tēe cúnī ndá nú jā siáā nī mitan: A Barrabás á Jesús jā cúu Cristo, Yāā jā ní ntají Yāā Dios? ncachī dē.

¹⁸Súcuan nī ncāhān dē chi cúnī dē siáā dē Jesús. Chi ja nī jicūhun inī dē jā ní ncucuásún inī ndá sūtū ñúcuán, de jā suu cúu jā ní nasiáha ndá dē yā nūū dē.

¹⁹De juni ndēē Pilato silla nūū sáhá ndāā dē tiñu, de ñasíhí dē nī ntetíñú ña tūhun nī nquiji nūū dē: Mā quívi nduū nū jín ndá nchivī sīquī tēe ndāā jīñā, chi cuni de ndasí nī nsiúhú jāni nduhū jā sīquī dē, ncachī ña.

²⁰Sochi ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe ñáhnú, nī scāhān dē nchivī jā cācān ji jā ná siáā dē Barrabás, de ná cúu Jesús.

²¹Ñúcuán de nī jicā tūhún tucu gobernador: Jā nduū dē, ¿ní iin dē cúnī ndá nú jā siáā nī? ncachī dē. De nī ncāhān ji: Siáā ní Barrabás, ncachī ji.

²²De nī jicā tūhún Pilato: ¿Túsaá de nāsa cúnī ndá nú jā sáhá nī jín Jesús, tēe cúu Cristo? ncachī dē. De nī ncāhān ndihi ji: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cúu dē, ncachī ji.

- 23Ñúcuán de nī ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi nī nsāhá dē túsaá? De ndá nchivī nī ncana jee ndasí ji: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cuū dē, ncachī ji.
- 24De nī jinī Pilato jāá nduú cūndeē dē jín nchivī, chi sa víhī cā cúvaā ji. De nī ndacu dē jā ná quíji ndute, de nī nandahá dē nūū nchivī cuāhā. De nī ncāhān dē: Jā nándahá nī yáhá cúu seña jāá nduú nā cuāchi cundeē sīquī nī jā cuū tēe vāha yáhá. Chi sīquī ndá máá nú ná cūndeē, ncachī dē.
- 25De nī ncāhān ndihi nchivī: Suu sīquī ndá máá sá jín sīquī sēhe sá ná cūndeē cuāchi jā cuū dē, ncachī ji.
- 26Sá de nī nsiáā dē Barrabás cuāhān. De nī ndacu dē jā ná cáni ndá soldado Jesús, jín jā cata caa dē yā yīcā cruz.
- 27Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jín Jesús inī palacio. De nī ncana dē ndihi táhán dē nī ncutútú dē nūū yā.
- 28De nī ntavā ndá dē sahma yā, de nī nchuhun dē yā iin sahma cuahá jā cúu sahma rey.
- 29De nī nsāhá ndá dē iin corona iñu, de nī nchuhun dē xīnī yā. De nī nchihi dē ndahá cuahá yā iin ñutun jā cúu tá cúu bastón. De nī nsāhá catá dē nūū yā, chi nī jēcuiñī jítí dē, sáhá dē jā chíñúhún dē yā. Nācā vāha rey cúu Rey nchivī hebreo, ncachī dē.
- 30De nī ntivī sīí ndá dē nūū yā. De nī naquehen dē ñutun jā ní nchihi dē ndahá yā, de nī ncuun dē xīnī yā.
- 31De tá nī ncuu nī nsāhá sácá dē yā, de nī ntavā dē sahma cuahá jā ñúhún yā, de nī nachuhun dē yā sahma maá yā. De cuāhān dē jín yā jā cata caa dē yā yīcā cruz.

Jā ní jata caa dē yā yīcā cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

- 32De tá nī nquee ndá soldado jín yā, de nī jēcutáhán dē jín iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón. De nī ntee ndá dē tiñu tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā.
- 33De nī nquenda ndá dē iin lugar nūū nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiqui Xínī.
- 34De nī jēhe ndá dē vino jā ní nsacā nuu jín iin jā úguā jā coho yā. De tá nī jito túnī yā, de nduú ní ncúnī yā coho yā.
- 35De tá nī ncuu nī jata caa dē yā yīcā cruz, de nī nsāhá dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin iin dē sahma yā. De súcuán nī nquee ndaā tūhun jā ní ntee tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán: Tavā ndá dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin iin dē sahma nī, ncachī yā, cáchī tutū.
- 36Sá de nī jēcundeē ndá dē ñúcuán jā coto dē jondē cuū yā.
- 37De nī ntee dē iin tūhun xīnī cruz yā jā cáhān nā sīquī nī jīhī yā: Yáhá cúu Jesús, Rey nchivī hebreo, cáchī.

- 38De suni nī jata caa ndá dē ūū tēe cuíhná yīcā ūū cā cruz, iin dē lado cuáhá yā, de incā dē lado sātín yā.
- 39De nchivī jā yáha ñúcuán, scuícó ji xīnī ji, de nī ncāhān yīchī ji:
- 40Ndóhó chi cáhān nū jā canī nū templo cāhnú, de nūū únī quivī de nasāhá nú. Túsaá de scácu nú maá nú mitan. De tú Sēhe Yāā Dios cúu nú, de nuu nú yīcā cruz viī, ncachī ji.
- 41De ndá sūtū cúñáhnú, jíin tēe stéhēn ley janahán, jíin tēe grupo fariseo, jíin ndá tēe ñáhnú, suni súcuán nī ncāhān catá dē nūū yā, de cáhān ndá máá dē:
- 42Tú incā nchivī nī scácu dē, ¿de nūcu nduú cúu scácu dē maá dē mitan? Tú Rey nchivī Israel cúu dē, de ná núu dē yīcā cruz, tácu candíja ó dē.
- 43Nī ncandíja dē Yāā Dios, de ná scácu yā dē mitan de tú cúndáhvī inī yā dē, chi nī ncāhān dē jā cúu dē Sēhe yā, ncachī ndá dē.
- 44De ndúū tēe cuíhná jā ndíta caa xīn yā, suni súcuán nī ncāhān nāvāha dē.

Jā ní jihī Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

- 45De tá nī ncuu cahūxī ūū, de nī ncuneē níí cáhnú jondē cahūnī.
- 46De tá cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Elí, Elí, ¿lama sabactani? De tūhun ñúcuán cáhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sāán?
- 47De sava nchivī íní ñúcuán, nī jini ji jā cáhān yā, de nī ncāhān ji: Tēe yáhá cána dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī ji.
- 48De nī jinu-ni iin tēe, nī jēquēhen dē iin cāchī, de nī nchundaji dē nūū vinagre iyá. De nī ntee dē xīnī iin ñutun, de nī ntee dē yuhú yā jā coho yā.
- 49De nī ncāhān sava cā dē: Cundetú nú, cúndēhé ó tú quiji Elías scácu dē á nduú, ncachī ji.
- 50De maá Jesús nī ncana jee yā incā vuelta, de nī jihī yā-ni.
- 51De sahma jā ndíta caa jā ndásī nūū cuarto īī inī templo cāhnú, nī ndātā-ni sava sava jondē xīnī jíin jondē jēhē. De nī ntāan, de nī ndātā toto.
- 52De nī nune yavī nūū yíyuhū ndiyi, de cuāhā ndiyi jā ní ncandíja ji Yāā Dios, nī natecū ji.
- 53De nī nquee ndá ji nūū yíyuhū ji, de tá nī natecū Jesús de nī ndīvi ji inī ciudad īī Jerusalén, de cuāhā nchivī nī jinī nūū ji.
- 54De tá nī jihī Jesús, de tēe cúu capitán jíin ndá tēe íní jíin dē jā jító dē jondē cuū yā, nī jinī ndá dē jā ní ntāan, jíin ndá cā tiñu jā ní ncuu. De nī nchūhú ndasí ndá dē, de nī ncāhān dē: Jāndáā ndija jā Sēhe Yāā Dios cúu tēe yáhá, ncachī dē.
- 55De ñúcuán íní cuāhā ñahan, ndéhé jícá ña. De suu ndá ñahan ñúcuán nī jēcuniquīn ña Jesús jondē Galilea, vāji ña jā chíndeé ña yā.

⁵⁶De ūnī ña cúu María ñuū Magdala, jíin María naná Jacobo jíin José, jíin naná ndúū sēhe Zebedeo.

Jā ní nchiyuhū dē yā

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷De tá nī ñini quīvī ñúcuán, de nī nquenda iin tēe cuícá, nání dē José, de tēe ñuū Arimatea cúu dē.

⁵⁸Tēe yáhá nī jēhēn dē nūū Pilato, de nī jīcān dē yiqui cúñu Jesús. De nī ndacu Pilato jā ná cuáha ji nūū dē.

⁵⁹De José nī nquehen dē yiqui cúñu yā, de nī nchusúcún dē iin sahma cuijín ndoo.

⁶⁰De névāha dē iin yavī ndīyi jā ní ncaān jeé yīcā iin cava, nūū ncháha ca quiyuhū ndīyi. De ñúcuán nī nchiyuhū dē yā. De nī jasī dē iin yūū cāhnú yuhú yāvī, de cuāhān dē.

⁶¹De María ñuū Magdala, jíin incā María, ndéē ña ichi núū nūū yíyuhū yā.

Jā ní jito ndá soldado nūū yíyuhū yā

⁶²De nī ncuu ndācá tiñu yáhá maá quīvī jā sáhá tūha nchivī jā quiji quīvī nátātú. Sá de nī ncunijín maá quīvī nátātú. De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe grupo fariseo, nī jēhēn dē nūū Pilato.

⁶³De nī ncāhān ndá dē: Señor, núcūhun inī ndá sá jā tá nī ntecū tēe stáhvī néhén ñúcuán, de nī ncāhān dē jā natecū dē nūū únī quīvī.

⁶⁴Túsaá de ndacu ní jā ná cóto vāha ndá soldado yuhú yāvī ñúcuán jondē tá nī nchāha ūnī quīvī. Chi tú nduú de sanaā de quiji ndá tēe jā ní scuáha jíin dē, de natavā cuihná dē ndīyi ñúcuán jacuáā, quīhīn dē jíin. Ñúcuán de cachī ndá dē nūū nchivī jā ní natecū tēe ñúcuán. De víhí cā cuu tūhun stáhvī ñúcuán nsūū cā jā xíhna ñúhún, ncachī ndá dē.

⁶⁵De nī ncāhān Pilato jíin dē: Yáhá íyó ndá soldado. Cuáhán jíin dē, de sáhá cutú vāha ndá nú yuhú yāvī, de coto vāha ndá nú, tú nāsa cuu vāha cā sáhá nú, ncachī dē.

⁶⁶De cuāhān ndá dē, de nī nsāhá cutú dē yūū jā ndásī yuhú yāvī nūū yíyuhū yā, de nī stíin vāha dē. De nī jani dē ndá soldado jā coto.

Jā ní natecū Jesús

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

28 ¹De nī nchāha quīvī nátātú, de nī ncunijín quīvī domingo. De María ñuū Magdala jíin incā María, nī jēndēhé ña nūū ní nchiyuhū Jesús.

²Ñúcuán de iin sanaā-ni de nī ntāan nīhin ndasí. Chi iin ángel maá Jētohō ō Yāa Dios nī ncuun yā ichi andiví, nī nquenda yā nūū ní nchiyuhū Jesús. De nī stáá yā yūū jā ndásī yuhú yāvī, de nī jēcundeē yā sīquī.

³De jéndütē nūū yā modo taja, de sahma ñúhún yā yaa ndasí tá cáá yūhvā volcán.

⁴De ndá soldado jito ñúcuán nī nquisi dē jā yúhú dē ndéhé dē yā. De nī ncuu ndá dē modo ndīyi-ni.

⁵De nī ncāhān ángel jín ndúū ñahan ñúcuán: Mā cúyūhú nú, chi jínī nī jā nánducú nú Jesús, Yāā nī jīhī yīcā cruz.

⁶Nduú cā yā yáhá, chi ja nī natecū yā, tá cúu nūū ní ncachī yā. Nehēn de cunī nū nūū ní jaquín ndá dē yā.

⁷De ñamā quínohōn nū, de cachī nū nūū ndá tēe scuáha jín yā jā ní natecū yā. De xihna cā maá yā jīnū Galilea, sá de cuēē ndá máá nú, de ñúcuán cunī nū nūū yā, cachī nū nūū ndá dē. Ja nī ncachī tūhun nī nūū nū, ncachī ángel.

⁸Ñúcuán de nī nquee ndúū ña nūū ní nchiyuhū yā, de ñamā cuāhān ña. De yúhú ña, de suni cúsiī ndasí inī ña. De nī jīnu ña cuācachī tūhun ña nūū ndá tēe scuáha jín yā.

⁹De juni cuāhān ña, de nī nquenda-ni Jesús nūū ña, de nī ncāhān yā jín ña. De nī ntandēē ña nūū yā, de nī numi ña sūcūn jéhē yā, de nī nchiñúhún ña yā.

¹⁰De nī ncāhān yā jín ña: Mā cúyūhú ndúū nū. De cuáhán de cachī tūhun nú nūū ndá hermano nī, tēe nī scuáha jín nī, jā ná quínohōn ndá dē Galilea, de ñúcuán cunī dē nūū nī, ncachī yā.

Tūhun jā ní ncāhān ndá soldado

¹¹De juni cuāhān ndúū ña, de sava soldado jā ní jito ñúcuán, cuānohōn dē jondē ciudad. De nī ncachī tūhun dē nūū ndá sūtū cúñáhnú ndācá tiñu jā ní ncuu.

¹²De ndá sūtū cúñáhnú nī ndutútú dē nūū ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, de nī scáni táhán dē tūhun. Ñúcuán de nī jēhe dē cuāhā xūhún nūū ndá soldado.

¹³De nī ncāhān dē: Cachī ndá nú jā ndá tēe scuáha jín dē nī nquiiji jacuāā, de nī natavā cuihná ndīyi ñúcuán juni quíxīn ndá nú, cachī nū.

¹⁴De tú cuni gobernador tūhun yáhá, de ndá máá nī quīscāhān nī dē, tácuā mā níhīn ndá nú castigo, ncachī dē.

¹⁵De ndá soldado nī nquehen dē xūhún, de nī ncāhān dē tá nī ncachī ndá nūū dē. De jondē mitan chi sūcuán cáhān ndá nchivī hebreo tá cúu nūū ní ncāhān ndá soldado.

Jā ní ntetínú yā dē jā nacani dē tūhun

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶De ndihúxī iin tēe nī scuáha jín yā, cuānohōn dē Galilea, jondē yucu nūū ní ncachī Jesús jā quíhīn dē.

¹⁷De tá nī jinī ndá dē nūū yā, de nī nchiñúhún dē yā. Sochi sava dē nduú cándíja vāha dē jā maá yā cúu.

¹⁸De nī ntandēē yā nūū dē, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ja nī ntaji Yāā Dios ndihi poder nūū ni jā tatúnī ni inī andiví jíin ñayiví.

¹⁹Túsaá de cuáhán ndá nú nūū nchiví ndācá nación, de stéhēn nū tūhun nī nūū ji tácuā candíja ji. De scuénduté nú ji jā ní ncandíja ji maá Tatá jíin Sēhe jíin Espíritu Santo.

²⁰De stéhēn nū nūū ji jā ná cuétáhví ji ndācá tiñu jā ní ndacu nī nūū nū. De cuhun inī nū jā maá nī íyó nī jíin nú níí cání jondē quiví jā jīnu ñayiví, ncachī yā. De nī ncuu. Amén.